

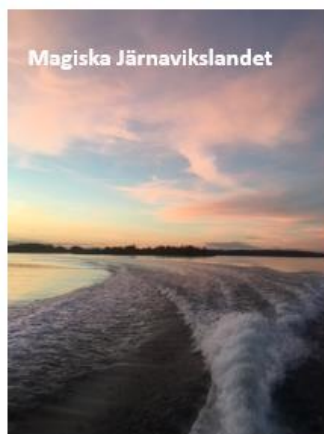
Ronnebyslingorna

Guide till Ronnebyslingorna

Här hittar du tips om var du kan få de mäktigaste upplevelserna med natur och kultur, äta och bo, vad du kan se och göra i Ronneby med byar och landsbygd kring. Njuta av skärgårdslivet, de havs- och skogsnära matupplevelserna, marknader och loppisar som avlöser varandra under hela året. Vandra, bila, cykla, rida, paddla, klättra, surfa, segla och fiska. Naturen är allomfattande och tillgänglig. Information om de bästa bad- och campingplatserna kan du också hitta här.

Smaker på Ronnebyslingan

Magiska Järnavikslandet

Vildmarkscamping och outdoor cooking

Design, konst och hantverk

Marknader och loppisar

Dristighet och sänkta skepp

Ronnebytraktens tre herrgårdar i berättelser och som upplevelsemiljöer!

[Johannishus](#) med Tromtö, [Göholm](#) och Hoby Kulle

Blekinge, Sveriges trädgård

i en resa genom de tre trappstegen längs vatten i två av Blekinges vackraste tvärsnitt, [Bräkneån](#) och Listersjön. En kunskapsresa som även vill belysa uttryckets ålder och innebörd.

Kurortsmiljöerna lever!

Kurortstankarna växte fram under 1700- och 1800-talet. Då man trodde deras tid var över så kom vår tid med hälsa, ett gott liv och retreat. Från Brunnsmiljö och skärgårdsliv på [Karön](#) till klubbstugor och badsjöar i pittoreska miljöer

Trädgårdsbesök i Ronneby- trakten.

Trädgårdsföreningarna har under flera år organiserat besök i privatträdgårdar under beteckningen Sommarrundan. Nu används den er farenheten till att öppna upp för besökssträdgårdar varje år.

Stigfinnarnas och orienterarnas eldorado

Blekinge och Ronneby har haft en hel rad orienterare av världsklass och svensk toppklass. De har också arrangerat både världsmästerskap och svenska mästerskap. Upplev terrängområdena som valts som landskap som inte bara orienterarnas eldorado.

Från mäktiga tingsplatser och skeppssättningar till fyndplatser för guldgubbar

Bland det mest givna att göra en slinga av är [Hjortahammar](#), [Hiortsberga](#), [Biörketorpsstenen](#) och [Västra Vång](#) med [Johannishusåsen](#) och de aktuella fynden med guldgubbar

Ronnebyslingorna. Om bygdeslingor och byaslingor i Ronnebytrakten.

Figurtext.

Figuren på framsidan sammanfattar väl vad som är centralt i projektet. Sex bilder syns i mitten. Bilderna avser förmedla en känsla för den sammanlagda bredden i teman men även vad varje tema i en huvudslinga kan vara. Ett tema för en huvudslinga kan också bli så populärt att där bör finnas andra bilder under som man kan knäppa fram som olika premiärfilmer på Hemnet eller Viasat kan knäppas fram via en frontbild på teve. Bilderna tillsammans med rubrikerna ska även ge en känsla av nyfikenhet och genom sin färgstyrka förmedla en kraft som gör att man tändes till. Oj då, kan man uppleva det här i Ronneby! Det där vill jag uppleva på en slinga på en kort dag! Sex huvudslingor är paketerade och presenteras således här.

Nedanför de sex figurerna så presenteras ytterligare sex teman för slingor som vi här benämner "underslingor". Dessa blir inte marknadsförda på samma stora sätt som "huvudslingorna" ovan och inte heller så långsiktiga. De är tänkta att anordnas under det här året eller den här säsongen för att prövas om de senare ska växlas upp till att bli "huvudslingor" och bli mer långsiktiga över åren. Säkert blir någon av dem uppstickaren för året. Med dessa underslingor så har vi möjligheter att öka bredden på ett rimligt sätt och möta varje enskild besökare som vill snickra ihop sin egen slinga. Intresset och hur det går att genomföra får avgöra antalet, men troligen kommer där samlas idéer och fakta för betydligt mer än de sex underslingor som visas på figuren.

Alla är de "Ronnebyslingor" och tillsammans så innebär de egentligen att de ger "Visit Ronneby" ett innehåll från att Visit Ronneby idag mer är en portal till enskilda företag. Figuren kan också tolkas till arbetsprocessen, där bilderna får illustrera att "färdigt paket" föreligger, medan de sex som illustreras enbart med boxar och text visar att "utvecklingsarbete" och "samverkan" pågår. Bli gärna själv med och påverka! Som exempel visar de att dessa har upptäckts under den period som förstudien gällt. Vi har kommit långt men inte längre än ett startläge för något som har möjligheterna att bli något stort. Dessa exempel tillsammans blir en viktig del att utveckla i det föreslagna kommande projektet. Vi menar att vi nu är i "skisstadiet", där det finns mängder av idéer som är värda att utvecklas vidare och prövas.

Med detta arbete vill vi således skapa ett nytt instrument för arbetet med landsbygdsutveckling och turism. Vi menar att idag finns inga "Ronnebyslingor". Det som finns idag inom besöksnäringen är enskilda företag, ideella och ekonomiska förningar samt en intresserad och viktig kommun. Tanken är att marknadsföra "Ronnebyslingor" som nytt marknadsbegrepp där även de mest etablerade idag bör prövas för att sedan ingå i ett spännande paket om Ronnebyslinga. Det blir därmed en samling och en kvalitetsstämpel samt ett sätt att visa upp det bästa i Ronnebytrakten.

Stresstest av projektkostnaden visar att återbetalningstiden för projektkostnaderna är i paritet med ett börsbolags krav på återbetalning på två år och vore en förlust för både Ronneby och Blekinge om detta projekt inte kan genomföras.

Landsbygdssamrådsgruppen/kommunbygderådet föreslås som "ägare" av projektet. Det bör bäst garantera en kontinuitet och en samverkan som når ut till företag och föreningar i bygden och samtidigt lotsa arbetet och resultaten vidare in i kommunen med dess olika berörda avdelningar. Projektet bör ge chansen att verka än bättre för de redan existerande företagen och det bör även ge goda möjligheter för nya företag, som tar på sig roller som marknadsförande, koordinerande, guidande, tillverkande av olika friluftsanordningar etc. Inte minst ungdomar bör ha sin givna chans här. Bland föreningar som vi lyfter fram speciellt så har samhällsföreningarna en nyckelroll genom deras nära kontakt med företagen, deras stora bygdekunskap och deras stora engagemang. För de föreningar och företag som tar ett koordinerande ansvar så blir det exempelvis ett sätt att visa upp sig och kunna nå utanför sin egen krets för att exempelvis värva nya medlemmar.

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

**Projekt "Byaslingen", en förstudie
Diarienummer 303-3768-15, Länsstyrelsen Blekinge län. Ronneby kommun.
Slutrapport, Ronneby 2018-02-15**

Frågor besvaras av:

Sven Strandberg

0708 613 827

sven.strandberg@hotmail.se

Projektets grupper och deltagare

Föreningar:

Ronneby Kommunbygderåd

Blomstrande Bygden

Samhällsföreningar i området

Företagare i området

Styrgrupp:

Sven Strandberg, Blomstrande Bygden

Mats Paulsson, Blomstrande Bygden

Tommy Kalmteg, Blomstrande Bygden

Anna Eriksson, Blomstrande Bygden

Anders Lund, Blomstrande Bygden

Ebon Kaisajuntti, Ronneby Kommun

Torbjörn Lind, Ronneby Kommun

Rådgivare:

Roland Gustavsson, professor, tidigare SLU, Landsbygdssamrådsgruppen i Ronneby kommun,
Bygd i samverkan, Eva och Roland Landskapsarkitekter AB

Bo Svensson, Landsbygdssamrådsgruppen i Ronneby kommun, Saxemara samhällsförening,
Lotsvik Projektgrupp AB

Projektledare

Sven Strandberg

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

Förslag till ett samlat treårigt projekt benämnt

"Ronnebyslingorna"

som en ekonomisk möjlighet att stärka turismen i Ronneby Kommun

FÖRORD

Från idé till förslag om projekt

Idén om att formulera ett förslag till projekt har sin bakgrund i mitt arbete inom Kommunbygderådet hösten 2014. Jag märkte redan från början att landsbygden saknade mycket av det som kom som en självklarhet i staden. Inte minst marknadsföringen på kommunen handlade vid den tiden mest om staden Ronneby och knappast alls om de olika aktiviteterna i byarna. Jag såg ett stort problem i att försöka marknadsföra de olika aktiviteterna som respektive by hade. Var och en representant jagade kommunens tjänsteman som i sin tur fick lägga ner mycket jobb på respektive by utan att resultatet alltid blev det bästa. Det var också så att det kändes som om alla de olika styrelsemedlemmarna mestadels jobbade för sig själva och förde fram sin egen by till politiken. Det saknades en enad front som arbetade för hela landsbygden med politikerna.

Sommaren 2015 firade jag och min fru vår bröllopsdag på Bäckaskogs Slott och samtidigt körde vi hela Humleslingan. Under dessa två dagar fick jag väldigt mycket impulser från slingans olika uppdelningar och dess olika aktiviteter och resmål. Jag visste ju mycket väl hur illa det såg ut på Ronnebys landsbygd och då speciellt i de norra delarna, där jag varit aktiv företagare sedan 1979. Det kändes som om landsbygden går mot en långsam men säker utarmning om inget görs. Vår mest framtida expansiva näring finns inom turism och på många ställen på landsbygden hade man då och har fortfarande inte ett enda turistföretag. Kanske det är så enkelt att vi är så hemmablinda att vi inte ser turistvärdet i bygden eller på vår egen gård. En annan hindrande faktor kan vara att det inte funnits några ekonomiska medel eller någon drivande kraft som utvecklat landsbygden. Ta till exempel en till synes trivial sak som värdet av landsbygdens fantastiska lugn, som en plats för harmoni, att inte bara en själv utan även många andra skulle kunna njuta av det och inse det stora värdet av det. Med den omgivning man har på landsbygden menar jag att vi sitter på ett guldägg men vi ser det inte alltid själva.

Jag såg också möjligheten till vad som skulle kunna förena landsbygdsinvånarna med politikerna och tjänstemännen på kommunen. Om vi i Ronneby kunde skapa framåtanda och optimism på landsbygden skulle halva jobbet vara klart med att vända eller åtminstone kraftigt minska den negativa trenden som de demografiska problemen med en alltmer åldrande befolkning på landsbygden medför. Vi måste hitta ett sätt och gärna en plattform, där man i de olika byarna samarbetar i stället för att konkurrera. Kan vi samtidigt lösa problematiken med de olika byarnas marknadsföring har vi kommit långt.

Jag testade mina idéer inom Kommunbygderådet och till slut kom vi fram till att vi skulle bjuda in politikerna till ett möte i Backaryd där vi la fram tre områden som vi såg som problemområden:

- Kommunens reklam om staden kontra om landsbygden
- Frågan om fiber på landsbygden
- Byaslingan, en tänkt sammanhållande länk som sträcker sig över hela kommunen.

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

Jag stannar särskilt till här vid tankarna om byaslingen. De samhällen som vi räknar till landsbygden är alla samhällen och mindre orter i kommunen, förutom Ronneby och Kallinge. Det är dock viktigt att vi inte utesluter Ronneby och Kallinge från själva slingan. Byaslingen är tänkt att inventera, plocka fram och lyfta upp allt som idag finns i de olika byarna med omgivande landsbygd, samordna och förpacka alla aktiviteter som känns särskilt viktiga och samtidigt göra detta så att slingan lyfts upp till ett turiststråk. Projektet Byaslingen blev så välkommet att samtliga politiska företrädare på mötet var positiva och kommunalrådet Roger Fredriksson vid sittande bord tog beslut om att vi skulle vidareutveckla idén och komma in till kommunen med en bidragsansökan om en förstudie som kommunen och länsstyrelsen i Blekinge finansierade. Senare beviljades ansökan och jag fick som uppdrag att med hjälp av en styrgrupp att genomföra förstudien.

Tankar kring hur arbetsinsatsen fördelats i förprojektet

Jag har prioriterat förankringen av samarbete *över byagränser och stadsgränsen*, vilket har inneburit att jag har tänjt mig i jämförelse med de första tankarna om en byaslinga, där jag i princip hade stannat inom den norra kommundelen med omgivningar. Detta har självklart fodrat mycket mer arbete i form av information, kommunikation och många gånger även övertalning på sina ställen.

Som en tidsmässig viktig del har jag inventerat de befintliga vandringslederna och olika vägsträckningar för att hitta de gemensamma stråk som kan eller borde kunna knyta samman de olika delarna av kommunen. Vi har exempelvis mycket cykelturism i Blekinge och målsättningen bör ju vara att få besökande inom cykelturismen att stanna ytterligare någon dag i kommunen. Karlskrona har haft en stor och växande cykelturism i samarbete med Polenfärjorna. Detta har inte nått fram till Ronneby. I Ronneby kommuns östra delar har ett cykelpaket med karta utvecklats. I Bräkne-Hoby firas 2018 ett tioårsjubileum för Bräknetrampen som innefattar ett årligt event och samtidigt att man har skapat en cykelled i Järnaviksskärgården och vidare upp genom Bräkneåns dalgång. Nu senast har det dessutom utvecklats tankar om regionala cykelleder, från Österlen till Växjö, där Tingsryd tangeras. Något, som man kan haka på. En annan cykelled planeras just nu längs kusten i Blekinge. De regionala cykellederna blir de snabba cykelvägarna, en slags cykelns motorvägar. För Blekinge med alla sina tusen småvägar, som blir attraktivare ju långsammare man cyklar, kan detta bli ett viktigt eller till och med nödvändigt komplement till "cykelns motorvägar".

Jag såg även behovet att hitta lämpliga stigar och sammanfoga dessa med exempelvis cykelleden Sydostlänken som sträcker sig mellan Växjö och Simrishamn. I nordvästra kommundelen vid Hallarna norr om Gummagölsmåla borde det ske en förlängning av Vildmarksleden över till Knälsberg på Kronobergssidan för att så småningom möta upp sydostleden som går förbi Tingsryd ner till Skåne med Bräkne- Hoby och Järnavik som viktiga målpunkter i Blekinge. Vidare prövade jag möjlighet att knyta ihop vildmarksleden i Ränthemåla med Eringsboda och vidare österut mot Karlskrona samt att

pröva en förlängning av vildmarksleden norrut mot Emmaboda via Utvandrarvägen. Kanske i en kombination med vandringar längs den forna riksgränsen mellan Småland och Blekinge. Med en förankring i en sådan strategi skulle vi kunna sammankoppla och göra hela kommunen cykelvänlig. Endast små, kortare sträckor skulle behöva ledas om eller byggas om för framkomlighetens skull.

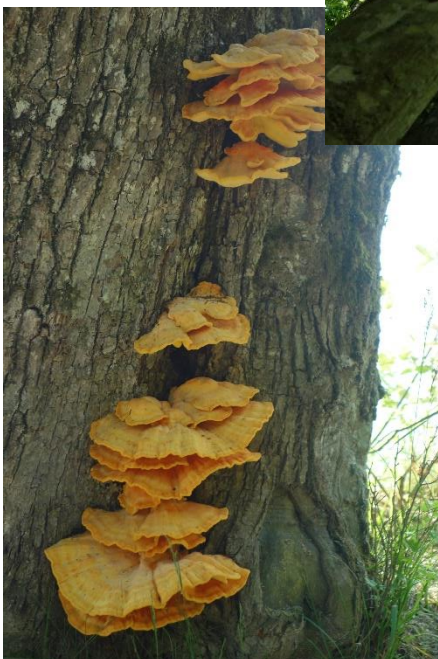
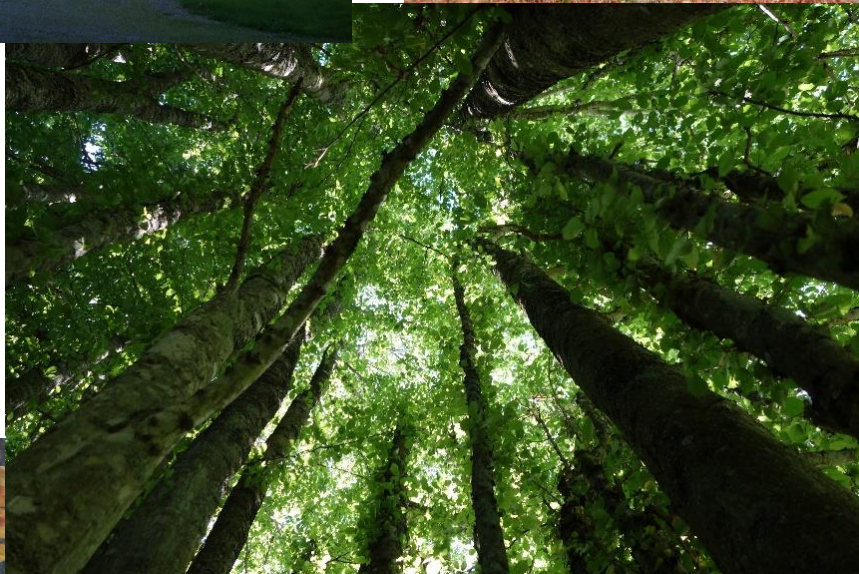
I samband med detta föddes också idén om rast- och badmöjligheter för turister längs slingan så deltagarna får en betydligt mer innehållsrik upplevelse med tillgång till kulturella upplevelser såsom guidade promenader, eller att få uppleva att själv cykla samt kombinera detta med fiskemöjligheter med möjlighet att även kunna övernatta i vildmarken på minikamper på lämpliga ställen längs slingan. Detta skulle med enkla medel kunna lägga grunden till en innehållsrik vistelse för turisterna som skulle ligga på en högre nivå än idag.

Vid framförandet av idéerna till byaslingan valde jag avsiktligt att först och främst vända mig till samhällsföreningarna som viktigaste grundstenen för att få hela landsbygden engagerad. Det är i samhällsföreningarna man känner till vem som känner till historien, nutiden, möjligheterna. Det är där man har en bygdeförankring av företagen och man känner personligen de som kan bli del av ett projekt, vara aktörer och intressenter. Samtidigt är det även så att det i samhällsföreningarna som de flesta eldsjälar som vill skapa för framtiden finns. Jag vill trycka på vikten av att jag la ner mycket arbete här snarare än att gå direkt på företagen. Hade jag istället gått direkt till företagen som berörs av turistnäringen hade jag i många fall inte fått kontakten med all den kunskap man har i samhälls- och hembygdsföreningarna. I samhällsföreningarna har man allt ifrån historien om trakten, vad som finns idag och vad man skulle vilja göra för att utveckla byn och bygden.

Jag har varit ute och informerat om projektet, inventerat vad de olika föreningarna har för vilja i framtiden, vad man i föreningen vill hjälpa till med. Samtidigt har jag även givet mycket tid för att besöka företag och inventerat deras situation och deras syn på turismen och samarbetet mellan olika företag och byar. Det som går som en röd tråd genom hela arbetet är viljan -och i vissa fall motviljan till att samarbeta. Man är trygg i sig själv med sitt eget enskilda företag och med den nivå man ligger på även om turismens marknadsförare inte sett en. Det finns många gånger en rädsla för att samverka då man hamnar i en konkurrenssituation. Där man sällan eller aldrig jobbat tillsammans finns en mycket stark känsla av en konkurrenssituation som inte är så jättelätt att ta sig förbi. "Får inte denna byn det ska min själ inte de andra ha det heller!" Tyvärr fanns och finns detta tanke sätt mycket mer än jag trodde och det har också tagit mycket tid i anspråk. Här har det varit viktigt att trycka på att "byatänket" måste sättas åt sidan för turisterna ser inga gränser och ska vi ha någon möjlighet till överlevnad på landsbygden måste vi släppa in både grannarna och turisterna. Vi måste lära oss att hjälpas åt och att vi tillsammans kan uppnå mycket större mål.

Under förstudien så har det geografiska perspektivet ändrat sig från att bara gälla norra kommundelarna till att även gälla hur man kan sy ihop med de kustnära delarna, där vi har de mer tätbefolkade delarna, havet och skärgården som turistattraktioner och en stor sommarbosättning. Här finns även samtliga större samhällen och Ronneby stad, vilket ger möjligheten att just bygga stad-land-slingor. Därmed så har antalet möjliga teman för att bygga upp slingor ökats radikalt och projektet har fått en ändrad utgångspunkt. Besökande känner inga gränser och transportmöjligheterna är mycket goda, inte minst om man lockas av ny information, det nya och överraskningar samt att man ger vistelsen mer tid. Då blir det säkert så att man ofta kommer röra sig mellan olika bygder och delar över hela kommunen snarare än att bara hitta fram till skogsbygden och dess natur och samhällen eller kustbygden. Troligen är det korrekt att säga att kommunens och Blekinges styrka är att de olika delarna i hög grad kan komplettera varandra, när man väl känner till dem.

Sven Strandberg, Hallabro, februari 2018

INNEHÅLL

3-8	Förord
10	Innehållsförteckning och bakgrund
12	Sammanfattning
19	Förslag till treårigt projekt
25	Rapportering av förstudien
36	Nulägesbeskrivning med SWOT- och intressentanalys
43	Projektets mål
46	Fortsatt fördjupad inventering och kartläggning:
50	Ronneby
51	Kallinge
52	Bräkne-Hoby
55	Backaryd
57	Hallabro
60	Belganet
63	Öljehult
65	Tjurkhult
66	Eringsboda
69	Möljeryd
70	Johannishus
73	Listerby
75	Kuggeboda, Göholm, Gökalv
78	Saxemara
81	Järnaviksskärgården
84	Förslag
88	Ronneby slingornas teman
110	Vision
112	Handlingsplan
113	Tidplan
115	Kalkyl
116	Finansiärer
116	Samhällsnyttig kalkyl
117	Avslutning

Sammanfattning

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

SAMMANFATTNING

Frågeställningar och målsättningar som förstudien ska besvara

1. Att inventera och kartlägga det nuvarande underlaget av aktiviteter inom kultur och besöksnäringen i de mindre tätorterna.
En övergripande beskrivning för de olika samhällena presenteras som en listning. Detta är "färskvara" och vi är medvetna om att det dessutom är ofullständigt. Det är ändå en imponerande mängd verksamheter som bjuds ut varje år. Flera av dessa bör bli en viktig självklar och logisk del att arbeta vidare med, bl a som del i en marknadsföring i det fortsatta projektet.
2. Företag och föreningslivet bedriver i dag en mängd olika aktiviteter som är direkt kopplade till besöksnäringen. Dessa ska lyftas upp och marknadsföras gemensamt.
Detta är en helt fundamentalt viktig del av projektet, som visar möjligheten att lyckas genomföra och nå den breda lokala förankring som projektet syftar till. Kontakter har tagits med såväl företag som föreningar. Att ta kontakter som ska leda till något kreativt utvecklande byggt på tillräcklig insikt, förståelse och tillit är samtidigt inte något man når via ett möte. För att en verklig tvåriktad dialog ska komma till stånd så fodras en kontinuerlig kontakt med upprepade möten.
3. Att definiera "Byaslingans" geografi.
Notera diskussionen om namnet där "Ronnebyslingan" föreslås som centralt begrepp. "Byaslinga" och "bygdeslinga" i "Ronnebytrakten" kan användas som kompletterande begrepp för att ange typen av slinga eller som underrubrik. Förstudien har prövat olika alternativ och har som förslag att prioritera en uppbyggnad av tre snarare än en huvudslinga samt ge möjligheter till fler. Detta blir en central del som arbetssätt i det förslagna projektet. Se vidare i diskussionen.
4. Baserat på kartläggningen ska "Byaslingan" avgränsas och definieras.
Flera slingor diskuteras vad det gäller tema och geografisk förläggning. De föreslås delas upp i "huvudslingor" och "underslingor" beroende på status man ger dem, mogenhetsgrad i förverkligandet av dem etc. En ytterligare precisering görs som logisk del i det kommande projektet
5. Att inventera vad/vilka företag som finns inom turism och besöksnäringen samt hur dessa kan delta i skapandet av "Byaslingan".
Här har mycket tid lagts ner i förstudien. Detta presenteras i sina respektive sammanhang. Det utgör dessutom en plattform att arbeta vidare från och blir därför en logisk fortsättning att arbeta vidare med.
6. Bilda sig en uppfattning om vad/vilka grenar som behöver förstärkas.
Det finns idag flera enskilda aktörer inom besöksnäringen. Därtill så genomför lokala föreningar mängder av ofta mer lokala projekt som ibland bör växlas upp. Även om aktörerna i form av besöksföretag finns där så är antalet förvånansvärt få. Talar vi om samverkan till slingor är tillståndet högst rudimentärt och så gott som samtliga delar behöver bearbetas. Detta blir en väsentlig del i ett fortsatt projekt. I de tester vi

talat om så bör man pröva förverkligandet av såväl mer etablerade rundor och rundor som blir nya, där aktörerna kan bestå av helt nyetablerade företag. Samtliga slingor som identifieras och byggs upp bör genomgå en prövning. På det sättet blir det en kvalitetsstämpel att vara med bland "Ronnebyslingorna".

7. Att inventera intresset i de gröna näringarna för nya aktiviteter/ tjänster/utbud som en del i "Byaslingan"

Detta har gjorts på flera kompletterande sätt. Intresset är skiftande. En god strategi är att vid sidan om att identifiera tre testslingor som huvudslingor därför arbeta fritt eller lössläppt från den geografiska förankringen via att i seminarieform arbeta med att tillskapa fler teman och slingor. Detta försök till ytterligare lyft blir en viktig del av det kommande arbetet. Det blir dessutom ett viktigt sätt för att få kontakt med fler företag och stimulera till ny företagsbildning.

8. Speciellt titta på möjligheten att nischas verksamheter inom vildmarksliv, jakt och fiske, m.m.

Intresset att nischas finns där hos många potentiella aktörer men kan växlas upp, bli mer innovativt och görs mer platsgenuint så att det skiljer ut sig från mängden och attraherar mer. Att kombinera flera nischer i en och samma slinga är man mer oförberedd på men just detta skulle kunna få en stor betydelse rent praktiskt, där man lyfter varandra och söker komplement och kontrast snarare än "upprepning" inom samma nisch. Handlar det om "upprepning" så bör det framgå på vilket sätt varje enskilt besök blir en variant under ett huvudtema snarare än att uppfattas som ren upprepning.

9. Öka intresset för "Byaslingan" bland intressenter i Ronneby.

En förankring har skett successivt under förstudien projektet så att tanken på slingor har fått sätta sig. Avsikten är nu att ta ett nytt avstamp och skapa ett projekt som har en extra stor samling både inom Ronneby kommun med politiker och tjänstemän samt, men inte minst, företagen i trakten, med en strävan att många företag engagerar sig och blir en aktiv del. Företagen är dessutom många gånger starkt kopplade till samhällsföreningar och det blir viktigt att försöka få även samhällsföreningarna med andra föreningar att bidra med deras kännedom om bygdens företag, deras bygdekunskap och deras möjligheter att än mer stärka ett lokalt och kommunalt engagemang.

10. Skapa ett bestående nätverk för den fortsatta utvecklingen av "Byaslingan" i Ronneby med omnejd.

Vi är efter förstudien än mer övertygade om att det behövs ett speciellt projekt som sätter uppmärksamheten på slingor av olika slag och samverkan. Vi behöver kompensera många gånger att Blekinge är litet och snarare göra detta till en fördel än ett problem. Flera mindre företag kan bli större än ett enskilt större företag. Företagens utspriddhet, med en stark platstillhörighet och platskänsla, och landskapets småskalighet är våra största tillgångar, om vi lyckas göra dem till det. Att skapa bestående nätverk kan vara svårt. Nätverk är något av en färskvara, men

framgång med många besökande, en stark bygdeförankring via inte minst samhällsföreningarna och en förankring av projektet i kommunens kommunbygderåd bör kunna garantera en mycket hög långsiktig bärighet i nätverk som byggs upp.

11. Att upprätta en långsiktig vision och en handlingsplan för genomförandet av ”Byaslingen”.

Vid sidan om uppbyggnaden av tre – fem huvudslingor så är det väsentligt att under projekttidens tre år utnyttja mycket tid för att gå vidare och identifiera, diskutera och utveckla en hel mängd av olika slingor geografiskt och tematiskt. I slutrapporten av förstudien presenterar vi redan här över ett tiotal teman som borde kunna leda till välbesökta ”Ronnebyslingor”. För att effektivisera arbetet i det kommande projektet avseende detta mer långsiktiga mål så har vi i projektorganisationen myntat begreppet ”underslinga” som ett förberedande steg för att på sikt kunna lyftas upp och lyftas fram. Dessutom delas projektet upp i två delar, där den första arbetar mycket i nuet, medan den andra projektdelen tar avstamp mycket mer i teman, visioner, koncept och det som kanske först och främst bygger på långsiktighet i en tidslängd på tio – tjugo år. Detta blir sammantaget som en resursbank att ösa ur för företag, föreningar och kommun under lång tid framåt och bör fortsätta spela en viktig roll även i det fortsatta projektet.

Om förprojektets ursprung, sammanhang, mål och genomförande

Slutrapporten beskriver förstudiens målsättningar, uppkomst, utveckling av huvudidéer och genomförande. Som viktigaste del lägger den fram ett förslag till ett treårigt huvudprojekt, som bygger på ett fortsatt arbete med en identifiering, utveckling och testning av ett antal slingor, där besöksmål, företag och föreningar med anknytning till besöksnäringen vävs ihop för att bjuda på något som kan få större genomslagskraft än det enskilda, som dominerar alltför mycket idag.

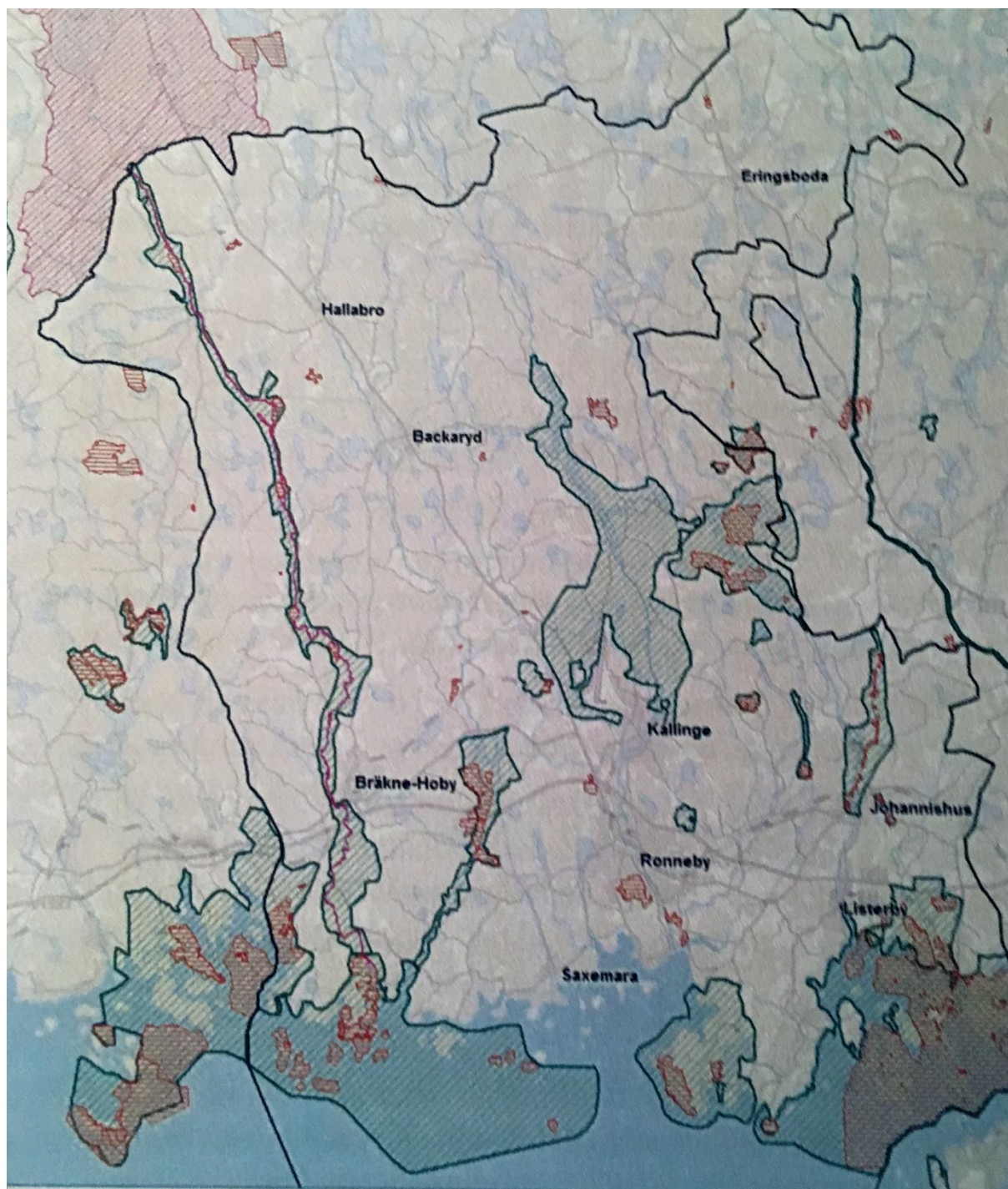
Vid genomförandet av förstudien har mycket av tid gått åt till att samla in fakta och få kontakt med tänkbara blivande aktörer och intressenter. Vid presentationen av förstudien återfinns detta i form av listor och som del i diskussioner. I projektarbete och forskning har inventering tyvärr fått dåligt rykte, då man menar att ren inventering bara stjälar tid. Vi vill här understryka vikten av att just inventera och kommunicera på en många gånger personlig nivå för att därvid få tid att utveckla viktiga kontakter, skapa början till en dialog byggd på tillit, och få tag på relevant, spännande fakta. Detta är snarare A och O för att lyckas i det kommande arbetet. Här finns inga genvägar förbi detta. Andra uppgifter har varit att identifiera och utveckla olika teman, så att dessa vid en fortsatt huvudstudie finns på plats som skisser och ett förstatänk, för något som bör bli själva ryggraden i det kommande projektet. Detta återfinns i slutrapporten av förstudien idag via en påbörjad lista och som del av de diskussioner som presenteras här.

Förstudien tar utgångspunkt i att Ronneby kommun har en besöksnäring som långt ifrån nått upp till en nivå som den borde ha potential till. Oavsett om vi använder ”Ronnebyslingor”,

”bygdeslingor” eller ”byaslingor” som huvudbenämning eller arbetsnamn så innesluts mycket, så mycket att det kan flyta ut och beröra mycket som föreningar mm redan har verksamhet kring. Begränsningar för ett projekt behövs, vilket vi kommer närmare in på i rapporten, men det är viktigt hur dessa görs. Vi menar att det kan vara dags för en större, samlad insats. Det handlar därvid knappast om att sikta på en massturism men däremot på en kvalitetsturism som bättre passar Blekinge och Ronneby och som temamässigt borde kunna spänna över mycket, innefattande både teman som innebär en återupptäckt av ”klassiska teman” och en nyupptäckt utifrån dagens trender. Vi har inte heller velat utesluta vissa kommundelar utan menar tvärtom att samtliga kommundelar och ett flertal av samhällena vore önskvärt att få med. Dessutom: landsbygdsprojekt, gärna och projekt som involverar flera samhällen, också gärna. Gärna även stad – land – projekt, men inte rena stadsprojekt, om inte ytterligare resurser ges. Tanken är god att även innefatta slingor som berör den rena staden. Vi vill dessutom särskilt uppmärksamma hur man kan knyta ihop till slingor, med en involvering av minst tre företag och/eller föreningar samt innefattande ”turiststråk” och besöksmål som inte heller understiger tre.

Förutom kommunen själv så är många företag och föreningar engagerade redan i besöksnäringen, men även de mest kända besöksmålen får nog ändå betecknas som fortfarande okända. Börjar man samla in information så finns redan mycket att lista upp. Samtidigt, framtidspotentialen för en turism borde rimligen kunna ligga betydligt högre i total omfattning. Turismen nämns ofta som den näringsgren som har störst möjlighet av alla att expandera i Blekinge och Ronneby kommun framöver och visst borde en anrik historia hjälpa till att nå en speciellt hög nivå. Kommunen har som trumfkort, som man alltför sällan hör talas om, Blekinges äldsta stadsbildning med Ronneby som uppkom tvåhundra år före nästa danska stadsbildning. Den har mycket som är välbevarat från olika tider och den har, vilket är minst lika väsentligt att peka på, behållit sitt ursprungliga indragna handelsläge, vilket inte många städer runt Östersjön, Skagen och Nordsjön har gjort.

Senare var Ronneby med som ledande kurort i Sverige under den allra tidigaste turismen och detta just genom att lyckas marknadsföra stad – park - landsbygd som koncept. Då kurortstanken falnade under perioden 1930 till 1950 så var detta egentligen bara en chimär, något som antogs hända. Visst slokade Brunnsmiljön plötsligt i Ronneby men detta var en enskild händelse och man gjorde en på många sätt imponerande upprustning på 1960- och 1980-talen, vilket bland annat lett till omnämmandet två gånger i början av 2000-talet som Sveriges vackraste park. Kurortstanken utvecklades vidare i de bredare folklagren och i de mindre samhällena och förde med sig bildandet av det stora flertalet av idrottsföreningar och friluftsföreningar, där de flesta dessutom anlade klubbstugor på idylliska platser, ofta med badsjö som inslag, på gång- och cykelavstånd. Och den har blommat upp igen i stadssammanhang och som del av dagens turism, även om den nu klätts i en ny språkdräkt, under begrepp som friskvård, hälsa, retreat, sökandet efter det goda, hälsosamma livet och upplevelser.

Karta som visar större områden som bedömts vara av riksintresse för naturvård (grönt streckat), skyddade vattendrag (Bräkneån), Natura 2000 och geografiska bestämmelser MB 4:4

Det var då det, kanske någon påpekar. Hur är det med värdena idag? Idag har Ronneby kommun överlägset mest skyddade områden inom naturvården, där de flesta inte bara är intressanta för en rik biologisk mångfald utan är attraktiva och har som ett tydligt mål att även befärma turism, friluftsliv och folkhälsa. Flera storområden har dessutom utpekats som av riksintresse för turism och friluftsliv, därmed tillhörande den högsta värdeklassen som kan sättas i Sverige, med områden som Bräkneåns dalgång, Järnaviksskärgråden, Ronnebyån upp till nivå med Backaryd även innefattande Listersjön och stora delar av

Johannishus, Brunnsområdet, Karön och Listerbyskärgården samt Göholm. Flera av dessa hör intimt ihop med Ronneby stads och de elva små samhällenas identitet i kommunen. Som viktig resurs finns det idag många påtagligt engagerade företag och föreningar vid sidan om Ronneby kommun.

På kultursidan finns ett publikt attraktivt kulturcentrum inuti Ronneby stad och i kommunen kan konstateras ett ökande besökstryck på olika slags event, med Bräknetrampen som årligt cykellopp, konstrundor, kosläpp, skördefester, visafnarn, öppet hus hos olika företag, mässor, julmarknader, centra för närodlat mat, men även ett nyvaknat intresse för föredrag mm som ger en förbättrad kunskapsgrundning och därmed rikare möjligheter till upplevelser, vilket bevisar att långt ifrån alla turister accepterar en ytlighet och resor grundat enbart på chansning. Intressanta hembygdsmuseum finns i Ronneby, Saxemara, Bräkne-Hoby och Kallinge.

Idag diskuteras förläggnngen av ytterligare ett kring vraket av det danska örlogsfartyget från 1400-talet Gribshunden med förslag om att finna en lämplig byggnad inne i Ronneby. Läget är emellertid inte självklart eller kanske skulle kombineras med något än mer autentiskt med läge i Saxemara, eller åtminstone med en bra kopia på Gribshunden i Saxemara. Kanske Bräkne-Hobys tankar om ett "tolkningscentrum" i de västra kommundelarna, som man bl a haft Leadermedel för att utveckla skulle realiserats i Kulturhuset i Bräkne-Hoby samhälle och sedan flätas ihop vidare med Järnavik – Tjärö åt söder och Strångamåla – Öseryd i norr.

Detta och liknande tankar har sitt stöd i Europarådet och dess fastställande av Landskapskonventionen i början av 2000-talet, där man tydligt underströk vikten av att låta landsbygden få tala mer och decentralisera museer så att man kopplar dem så nära som möjligt till fyndplatser och det som de ska berätta om. Utan att ifrågasätta ett museum i Ronneby stad: Kanske Gribshunden således ska vara kopplad till varvet för träbåtar eller åtminstone att där finns en kopia där i en lokal museumdel vid varvet i Saxemara och Guldgubbarna knyts till en ny informationscentral på Johannishusåsen.

Många event i Ronneby förläggs till Brunnsparken, där veteranbilar, hundtävlingar och konserter avlöser varandra liksom den alltid välbesökta loppmarknaden som pågår varje söndag under fem månader sedan flera år tillbaka! I senare tid har man i Ronneby kommun även lyckats dra till sig riksmöten som svenska cykelveckan och Riksförbundet svensk trädgårds sommarmöte i Blekinge med centralort i Bräkne-Hoby. På ett liknande sätt så har det både arrangerats svenska mästerskap och världsmästerskap i orientering. Men allt detta är mer en mätare av hög kvalitet än ett mått av att ha nått upp till en ny högre nivå och få saker kan betecknas som ingående i en slinga, däremot skulle de kunna få en nyckelroll i en slinga. Hur som helst, där borde finnas betydligt mer att ta av och det borde vara möjligt att nå en helt annan nivå av event. Att bygga in dessa i Ronnebyslingor är inte det enda men det vore ett sätt att pröva för att nå en ny högre nivå.

Såväl Tjärö som Eriksberg i utkanten av kommunen växer som turistmagneter, Ronneby Brunn har 2017 haft den högsta beläggnngen på 20 – 30 år, campingen i Järnavik har på ett liknande sätt mer än 20% ökning i beläggnngen. IT-branschens utveckling parallellt har givet helt nya möjligheter till att nå ut med marknadsföring, kunskap om platser, stråk, drivande företag mm. Samtidigt så kan man i förstudien notera att många av besöksföretagen är små,

där många är nöjda med att driva företagen vidare på den lilla nivån och de får därför inte mycket uppmärksamhet. Det är dessutom ett faktum att skogsbygden, efter Blomstergårdens stängning, tappat mycket och detsamma gäller förvånansvärt nog även kommunens västra delar. Förvånande bland annat med tanke på att både Tjärö och Eriksberg som ligger precis på andra sidan kommungränsen lyckats så väl och med tanke på vad som finns där av attraktiva naturområden och närvaron av ett flertal företag i besöksnäringen samt engagerade föreningar.

Ett projekt ensamt kan knappast tänkas ändra radikalt på situationen, men det kan bli viktigt som inspiration, bli en markör för att en ny tid med förbättrad samordning börjar nu, locka fram nya personer och företag i rampljuset, vilka senare blir en slags frontpersoner och pionjärföretag samt ge en riktning som kan bidra till en större total framgång. Om projektet kommer till stånd kan det även bli en viktig grundval, där medvetenheten ökar om vad som är en slags nyckelstråk, kärnområden och särskilt strategiska platser och teman i kommunen. Om man knyter an till kommunens arbetsprocess kan ett sådant projekt även ses som en vidareutveckling och en uppföljning av Visit Ronneby med syftet att gå från portal till portal med innehåll. Vidare bör man se sambandet med grönstrukturplanens tillkomst via en förstärkt dialogplanering, där grunden och de första stegen i kontakt mellan kommun och företag många gånger har tagits. Det förslagna projektet berör i hög grad även översiktsplanen som just ligger klar som slutversion för den här perioden och kommunens satsning på landsbygden med små samhällen genom landsbygdssamrådsgruppen, för närvarande i formen av ett samråd, vilken har till uppgift att se till alla kommundelar, samhällen och bygder utanför Ronneby stad – Kallinge. Ett annat politiskt inspel just i Ronneby är försköningspengarna till de mindre samhällena och landsbygden, där potten med nya medel fylls på varje år.

På figuren på framsidan har projektets föreslagna profil skissats genom den korta, första texten, tillsammans med en bildmosaik som ger exempel på tänkbara teman som skulle lyftas fram i studien, utvecklas och testas för att bli "huvudslingor". Det kan handla om att lyfta fram närproducerad mat och restauranger på landsbygden eller portalen där det mellaneuropeiska landskapet och det skandinaviska landskapet möts. Annat bör bli badsjöarna i mellan- och skogsbygden, liksom havsbaden, fynden under vattnet samt havs- och skärgårdsupplevelsen mer generellt. Det kan vidare handla om upplevelsen av det mosaikartade kulturlandskapet, vildmarksupplevelsen, skogs- och insjöupplevelsen eller om de karaktäristiska åarna som tvärsnitt genom bygderna. Det kan ta sig uttryck i historian, där många platser är häpnadsväckande starka i sin karaktär. Samtidigt kan det handla om matupplevelsen, leken och äventyret för barn. En hel del material är viktig att plocka fram och informationsbehandla, där fakta, berättelser och skrönor om kultur- och naturplatser samlas in och sätts samman, om landsbygden och de elva småsamhällena och om möjligheten att hitta ut och hitta in med hjälp av olika framplockade stråk och ett nytt basmaterial från samhällsföreningar och företag i besöksbranschen.

Förstudien har därmed prioriterat en ytterligare förstärkning av ett samarbete över bya- och stadsgränsen, vilket redan i förstudien har fodrat mycket arbete i form av information och kommunikation. Förstudien visar också att plattformen för huvudprojektet nu finns där och

att vi ligger rätt i tiden samt att huvudprojektet snabbt kan komma igång och leverera genom att utnyttja befintliga kanaler som Visit Ronneby samt Visit Blekinge liksom landsbygdssamrådsgruppen på kommunen och samhällsföreningarna med företagen ute i bygderna. Projektet föreslår här en ytterligare stärkt roll för landsbygdssamrådsgruppen, som ägare av det föreslagna projektet. Landsbygdssamrådsgruppen har sin nära relation till företagen och bygdekunskapen; något, som blir oumbärlig för att lyckas med projektet. Särskilt om det stärks till "råd" istället för "samråd" blir det dessutom en viktig länk in i Ronneby kommun.

Förstudien har genomförts av undertecknad, Sven Strandberg, Hallabro, som entreprenör med lång erfarenhet i näringslivet och medlem i landsbygdssamrådsgruppen samt kommunbygderådet. Vid granskningen i slutet av arbetet har även följande medverkat: Bo Svensson, med erfarenheter som företagsledare från livsmedelsindustrin, AAK AB och Eriksbergs utveckling samt Roland Gustavsson, tidigare professor vid Sveriges Lantbruksuniversitet, där han bl a studerat landsbygdsutveckling i sex olika europeiska länder liksom i Blekinge i så kallade långstudier. Han är också författare till boken "Det nya landskapet" tillsammans med Torleif Ingelög, en av grundarna till svensk forskning om flora och fauna i skogs- och jordbruk samt arbetar just nu med en bok om utomhuspedagogik. Även Bo Svensson och Roland Gustavsson har en viktig bas i landsbygdssamrådsgruppen och kommunbygderådet i Ronneby och har arbetat länge i sina respektive samhällsföreningar.

FÖRSLAG TILL ETT TREÅRIGT PROJEKT BENÄMNT "RONNEBYSLINGORNA; UPPLEVELSESLINGOR I RONNEBYTRAKTEN"

Projektets två huvuddelar

Som central projektidé ligger tanken om att arbeta med att identifiera olika teman och besöksmål som är tänkta att attrahera olika besökare och sätta samman detta i en rad olika "slingor", som bygger på samverkan mellan inte minst företag och där meningen sedan är att kunna gå vidare och testa minst tre slingor. Slingorna byggs upp kring olika huvudteman och avser innehålla ett antal besöksmål, lagom för en dag eller halvdag.

Projektet får två huvuddelar. I de två huvuddelarna tillsammans identifieras teman och besöksmål och stråk byggs upp kring "slingor" som vi valt att kalla "Ronnebyslingor". Dessa "Ronnebyslingor" kan både vara geografiskt vidare som "bygdeslingor" eller mer koncentrerade till en by eller ett samhälle med närmaste omgivning som "byaslingor". De två huvuddelarna ska även kunna fungera helt självständigt i förhållande till varandra och man ska kunna arbeta med delarna helt parallellt.

I den första huvuddelen är den geografiska inpassningen i kommunens olika delar, samhällen och stråk väsentlig och ska samordnas i projektets utvecklande av ett antal "Ronnebyslingor" som "huvudslingor" med därtill knutna företag och föreningar. Tre till fem huvudslingor avses tas fram och testas. Därtill identifieras i projektet ett större antal "underslingor", som blir mer skissartade, konceptuella och man kan ofta kalla dem ett "förstadie" till

”huvudslingorna, där flera av ”underslingorna” troligen har möjligheter att nå dithän inom något eller några år.

Den andra delen är en informationsinsamlade del. Denna andra huvuddel i projektet gäller tillskapandet av information, som sedan ska kunna fungera på slingorna eller på tusen och åter tusen tänkbara sätt, där man bland annat möter en besökare egen vilja att snickra ihop en slinga. Man ska kunna plocka information om tänkbara teman, platser och stråk som besöksmål och sikta på att göra en bygderesa själv, med familjen, i större grupp, med eller utan guide, eller helt på egen hand.

I grunden byggs därmed en intressant information upp under mottot som:

”Upptäck Ronnebytrakts smultronställen, bli del av ett spännande folkliv, uppsök enskilda badvikar, finn er egen favoritplats, pussla ihop era egna favoritstråk etc.”

”Här ska ni finna beskrivningar av de olika bygderna och de elva samhällena samt viktiga naturområden men dessutom även information om besöksföretag, samhällsföreningar som samhällenas och bygdernas särskilda kontakt- och informationsnät. Vi hjälper er med kartor, förteckningar av företag som kan stötta er utifrån hemvist i olika teman och hemhörighet i olika delar av Ronnebytrakten. Vi ser framför oss en specialutvecklad logo och dessutom en eller ett par specialtillverkade kartor i botten som del i ett paket med en stor karta över hela Ronneby kommun. Därefter ska man kunna gå in på kartan för att se närmare på möjligheter att se spännande stråk för bil, buss, cykel, båt, kanot, ridning eller vandring som fokuserar olika teman, olika delar av kustbygden ensamt eller i snitt upp genom bygderna antingen via område som man besöker enskilt eller via guidade utflykter. Man kan här även tänka på utflykter som berör flera kartor men också tänka sig mer än en utflykt på ett kartblad. Mer exakt ligger i projektet att identifiera och pröva.”

Det behövs också i grunden textdelar och samlingar av fakta och sägner om olika platser som besöksmål. I botten behövs en nyskrivning i detta sammanhang om Ronnebytrakten som helhet, om Ronneby stad och om de andra samhällena och områdena som intro. Här ska man finna beskrivningar av ett landskap som står ut speciellt med höga natur- och kulturvärden, med utflyktsområden som täcker in flera områden av riksintresse för turism och friluftsliv, naturvård och kulturmiljövård, fiske mm som ett komplement till länsstyrelsens utflyktsguide till olika reservat i länet. Vidare så ska det finnas angivande av en stor mängd friluftsområden, badplatser, vandrings-, cykel- och kanotleder. Gärna med

anknytningar bakåt i tiden så man känner landisens stora betydelse, de mäktiga fornlämningarna, 1800-talet då det bodde som mest människor i Blekinge och kurortstiden med grundläggande idéer om hälsa och välbefinnande som idag är mer aktuella än någonsin. Dessutom med anknytningen till att turismens vagga stod inte minst i Ronneby och en fördjupad berättelse om Blekinge - Sveriges trädgård med tidig innebörd och innebörd idag; denna vår utan tvekan mest kända och använda turistsloggan i Blekinge som idag många menar är förnekad eller misshandlad och som istället för att förbli onämnd istället genom arbete med den borde återfå en känd och bearbetad, artikulerad mening.

Parallellt med att "huvudslingor" skapas så byggs således ett material upp som dels kan få sin plats i "underslingor" men även för att användas mer fritt som pusselbitar, där man själv som besökare kan välja sin egen uppbyggnad och tid- och ambitionsnivå. I det föreslagna projektet blir det en viktig del att arbeta vidare med sådana fundament till slingor, som utgår i besökarens egna specifika intresse och vilja. Arbetet med "slingorna" ska således även stimulera en bygde- och byresa på egen hand, vilket är ett sätt att respektera och möta den besökandes egen vilja.

I vissa fall så kan man tycka att man idag redan är nära det som en "Ronnebyslinga" är tänkt att stå för. Det kan gälla föreslagen led av Arkipelagen som organisation, de guidade turerna kring guldmynthen som fynd, Blekingeleden eller Bräknetrampen med sitt digra informationsmaterial på svenska, tyska och engelska. Vi har emellertid valt att försöka göra "Ronnebyslingan" till ett kvalitetsbegrepp, där man verkligen kan tala om att vissa kriterier uppfylls, med en sammankoppling mellan flera specifika besöksmål eller företag med aktiviteter och därtill med information som ska vara färsk och finnas att tillgå. Det ska även finnas ansvariga för slingan. Att vara med bland "Ronnebyslingorna" ska därmed ge en extra kvalitetsstämpel och möjlighet till uppmärksamhet.

I förstudien har vi gjort en omsorgsfull inventering av företag och föreningar som skulle kunna bilda plattformen i de upplevelsestråk, bygde- och byastråk som vi vill utveckla vidare i det kommande huvudprojektet, som vi nu siktar in oss på att utveckla vidare och söker medel för. Vi ska plocka fram kulturella, actioninriktade, barnvänliga, pensionärsvänliga, matglada och kuliga utflykter. Och kombinera dem med de bästa stoppen, för den vetgirige, för den hungrige, för den rastlöse, för den nyfikne, för esteten, för trädgårdsälskaren, fågelskådaren, cykelfantasten etc..., etc. Ute på slingorna ska man kunna njuta av de direkta, "äkta" upplevelserna, varvat med berättelser, skrivna skyltar eller att man via telefonen, t.ex via en App eller youtube, kan titta på en dramatiserad del av berättelsen.

Kanske man också skulle kunna lägga till en tävling med ledtrådar att hitta på vägen eller en klurig gåta att lösa under vägen. Detta skulle då kunna ingå i en App med resultat där man har möjlighet att tävla vidare med sitt resultat. Så klart så skulle fina priser i bakgrunden sitta fint. Priser som skickas vid ett senare tillfälle, kanske två gånger om året, och något som skulle kombineras med möjligheter till marknadsföring.

Alla kartor och utflykter ska finnas att tillgå digitalt, förslagsvis via en App. Parallellt kanske de ska finnas på kommunens hemsida, Visit Ronneby eller på någon offentlig App, typ Avenza eller Naturkartan. Kartorna ska levereras snyggt och lockande, någon form av

förpackning med en stor karta samt delkartorna, berättelserna, och utflyktsförslagen. Föreslagna utflykter ska justeras och uppdateras varje år.

Det viktiga är att använda ordets makt, den luxuösa blandningen av bild-text-karta och att via "storytelling" ge extramöjligheter till spännande och intressanta utflykter med anledningar som lockar att resa ut på landsbygden eller söka kombinera stadsupplevelser med landsbygdsupplevelser. Valfrihet är ett viktigt ord inom besöksnäringen idag. Materialet ska byggas upp så att besökaren kan göra en av utflykterna i sin helhet eller kombinera en eller ett par utefter sina egna önskemål.

Rubrikerna är lika viktiga som innehållet i detta skede. När besökaren väl är på resan är innehållet otroligt viktigt, att kunna dyka ner och finna tillräckligt djup i det som man är intresserad av och att kunna lita på materialet, att projektet levererar en produkt som känns sann. Vi ska visa inte minst orternas historia, vaska fram dem, vända och vrida på dem. Hur kan dessa användas till att göra utflykten mer intressant? Vi ska heller inte missa orternas kultur och natur när vi genomför projektet! Hitta guldkornen som kan berika varje utflykt/resa. Beroende på hur stort vi kan göra projektet ska vi presentera x antal fullständiga dagsutflykter, längre eller kortare. Här hittar man praktisk information som var man kan parkera, kan handla picknickmat eller lunch, var man kan fika, vandra, bada etc. Allt för att din dag i Ronnebytrakten ska bli så kul och bra som möjligt.

Med allt detta som bakgrund kan vi summera att om vi får pengar till ett huvudprojekt så kommer vi att ha goda chanser att förbättra dagens situation avsevärt för både byarna runt Ronneby liksom för centralorten själv. Vilket ger mycket fler besökare, fler företag som tar emot, marknadsför eller organiserar och guider. Projektet kommer att ha stor betydelse generellt för Ronneby med flera byar, för besöksnäringen men också för boende och företag i Ronneby Kommun. För de redan etablerade företagen inom besöksnäringen kommer projektet att innebära att man kan erbjuda ytterligare aktiviteter som innebär att besökare kommer att stanna längre än en dag. För samtliga aktörer inom besöksnäringen gäller att de kommer att beröras på ett eller annat sätt av projektet.

På ett treårsperspektiv kan projektet generera uppskattningsvis 35 nyanställningar. Detta innebär i redapengar att projektkostnaden är återbetald enbart på ökade skatteintäkter under 2–3 år efter att projektet är genomfört. Skatteintäkten för Ronneby kommun borde bli 78 066 kr per person om man räknar på genomsnittslönen för 2016.

78 066 kr per person * 35 personer ger en skatteintäkt på 2 732 310 kr/år

Källa: Ekonomifakta.

Om projektets organisation

Projektet ska ägas av landsbygdssamrådsgruppen, som över de tre senaste åren fått ett stärkt mandat i kommunen genom bland annat försköningsmedlen och därtill knutna underhållspengar, där en speciell grupp i landsbygdssamrådsgruppen förbereder, har kontakt med ansökande och är med om att prioritera. Detta projekt föreslås bli en ny given uppgift att ”ge innehåll åt Visit Ronneby” och stärka samverkan genom ”Ronnebyslingan” som ett nytt redskap för besöksnäringen inom kommunen. Häri ligger möjligheten till en fungerande samverkan och till att långsiktigheten kan fungera även efter en projekttid. De ska också ge mandat, status och klartecken för slingorna. Landsbygdssamrådsgruppen verkar i anslutning till kommunens landsbygdspolitiska program tillsammans med kommunens representanter. Förutom denna viktiga koppling till kommunen med dess enheter för landsbygdsutveckling, turism och fritid så finns en koppling till Kommunbygderådet. Samtidigt vill vi understryka i organisationen att fokus ligger på besöksföretagen och samhällsföreningarna med deras djupa bygdekunskap och starka koppling till företagen ute i bygderna. De enskilda ”Ronnebyslingorna”, som ”by- och bygdeslingor” koordineras och förverkligas via dessa.

För att lyckas med ”Ronnebyslingan” är det viktigt att driva detta i projektform för att inte alla goda idéer ska drunkna i vardagens pågående verksamhet i exempelvis kommunen. Det är också viktigt att ha en tillräckligt lång tid för att hinna bygga upp, testa och utvärdera, för att sedan kunna fortsätta i praktiken. Tre år är ett slags minimum. Fem år skulle på sätt och vis vara mer praktiskt rimligt, men ge en kanske för stor totalsumma. Samtidigt så tappar man lätt kraft om det skulle röra sig om ett femårsprojekt.

Fokus ligger på besöksföretagen, som ska koordinera och förverkliga slingorna. Det kan även i enskilda fall vara lämpligare med att koordinatskapet snarare förs till en samhällsförening eller en annan lämplig förening. Vi vill understryka att vi menar att för att lyckas så behövs, speciellt under en uppbyggnads- och testperiod, samhällsföreningarna runt om i kommunen för att kunna komma med nödvändig insikt, stötta och ge tillräcklig kontinuitet. Vi behöver därför många starka samhällsföreningar som medverkar i projektet eller medverkar som viktiga referenter. Företagen ska känna att de driver slingorna i samverkan. Samhällsföreningarna ska känna att de är en del i projektet och att deras medverkan är avgörande för att synkronisera och ansvara för en

aktiv lokal förankring. Då projekttiden är slut är avsikten att en liknande pådrivande och samordnande verksamheter för enskilda slingor då flyttas över på samhällsföreningarna i första hand medan landsbygdssamrådsgruppen fortsätter ha den överordnade sammanhållande funktionen och därmed bland annat kan stötta kommunen och kommunens mer kontinuerliga vardagsverksamhet.

Projektet är tänkt att löpa under tre år. En projektledare, som håller i och samordnar projektet ska tillsättas i kombination med en projektsekreterare som administrerar och driver projektet. En av dessa två bör ha heltid, den andra deltid. Likaså bör minst en av dem redan ha en god kännedom om trakten, företag inom besöksnäringen och föreningar som berörs, t ex samhällsföreningarna. Därtill föreslås att en ny styrgrupp väljas i landsbygdssamrådsgruppen, på ett liknande sätt som för försköningsmedlens förberedande handläggning, så att kommunens olika kommundelar och aktuella teman täcks in i bästa möjliga mån. Därtill bör plats ges i budgeten för att ytterligare stärka arbetets förankring i samhällsföreningarna och för att underlätta genomförande av testslingor, där två föreslås ledas av företag och två föreslås förläggas som projekt i samhällsförening. Projektet har en hög ambition och det är viktigt att det får lov att ha det. Det innebär förutom att projektet tillstyrks och ges en motsvarande projektbudget att det även ges en motsvarande plats vid genomförandet med en synnerligen god förankring hos besöksföretag kommun, landsbygdssamrådsgrupp, kommunbygderåd, men även berörda föreningar, speciellt berörda samhällsföreningar.

RAPPORTERING AV FÖRSTUDIEN

Introduktion och bakgrund

Längs den 13 mil slingrande och fantastiskt natursköna "Byaslingen" eller kanske snarare "Bygdeslingen" passerar man många klassiska platser och sträckor som redan erhållit omdömet att innehålla höga naturvärden, men frågan är hur många turister eller boende i trakten verkligen känner till dessa värden och vad de består av i innehåll. De är värda en återupptäckt och en större uppmärksamhet. Det går dessutom lätt att hitta en mängd nya smultronställen eller pärlor. Om huvudslingen nu har presenterat det klassiska, då handlar det kanske om att delta i en ny slinga. I fall då man vill lära känna det okända eller se det redan kända med nya ögon och variera sig så kan man ta en alternativ route som kanske är 15 mil eller tio mil lång.

De slingrande småvägarna verkar vara oändligt många och långa. Skyltarna med "privat väg" eller "förbud mot motorfordon" är få. Detta sammanhängande, väl utvecklade vägnät i alla tre bygderna är ett värde i sig och så länge som trafiken fortfarande är liten eller måttlig så passar de inte bara bilen utan även cykeln och vandraren. De kan i regel samsas. Med mindre förbättringar så kan de även bli möjliga för guidade bussturer. Längs många av vägsträckorna finns dessutom platser som är attraktiva och något av landmärken som kan fungera som nyckelpunkter vid uppbygganden av olika slingor. I många fall behöver vi dessutom komplettera. Det kan vara enkla vindskydd för övernattningsplatser i det som idag benämns som "minicamping" och skydd vid skyfall men det bör även ge plats åt mer anspråksfulla skapelse som tillägg från vår egen generation och det behöver inte alltid gå i traditionens fotspår. Det bör även finnas plats för det oväntade nya.

Kan man dessutom fånga den stora tiden som vi faktiskt också tillhör, med den kilometertjocka landisen och vad den skapat under och just i slutet av istiden, eller om vi lyckas förnimma något av forntida hav och de forntida issjöarna då cirka 75% av Blekinge låg under havsytan, så har man början av en helt fantastisk berättelse som knappast bör undvikas utan snarare bör få ta plats. Om man börjar förstå denna skapelseprocess så blir det mänskliga, som vi skapat, till en liten bagatell, speciellt om vi inte heller skulle få innefatta vad tidigare generationer odlare gjort. Vi lever i landsbygden på det förgångna. Det vi gör är ofta att rationalisera och göra det mer grovkornigt och i många fall lämnar vi över till naturliga processer och vildmark. Det är ytterst sällan som vi kan lägga till extra kvaliteter eller satsar på nya infrastrukturer som man gör dagligen i stadsbygdsutvecklingen.

Längs Ronnebyån och Bräkneåns dalgångar finns spår av inlandsisen som format åsar, forsar, rasbranter, klapperstensfält och grunden till både de mosaikartade idylliska odlingsmiljöerna och mäktiga dramatiska vildmarksmiljöer. Här finns även fullt av skrönor om mord och troll. Låt dig lockas av en fantastisk kombination av kulturkvarteret mitt i anrika Bräkne-Hoby eller Ronneby stad och mäktiga naturupplevelse i djupet av vildmarken eller varva ner på någon av de många vildmarkscampingarna längs slingan. Välj det just du tycker om. Välj tema för din resa eller varför inte hela slingan med alla upplevelser. Välj mellan vildmarksliv, kultur & historia, mat & shopping eller lugnet och de natursköna upplevelserna längs slingan.

Ta del av det fantastiska kulturella och de historiska händelser som inträffat i vår bygd med Hjortahammars gravfält i kombination med Björkestorpstenen och Guldgubbarnas fyndplatser längs Johannishusåsen. Gå omkring och känn på hela atmosfären och fundera på: varför just där? Eller ta del av en rundtur i Ronneby stad och försök förstå stadens tillblivelse med den långa farbara Ronnebyån upp till vattenfallet och betydelsen av kullarna runt om vattenfallet för att sedan gå över till 1800-talets och början av 1900-talets framgångsrika period med kurorten Ronneby med sitt rikliga kulturella arv som exempelvis Brunnsparken.

Eller så kan vi ta oss fram än längre tidsmässigt, där vi närmar oss vår egen tid, och se på Brunnsparakens restaurering av Sven-Ingvar Anderssons trädgårdstillägg på 1980-talet som skapade något av det mest intressanta i det samtida inom landskapsarkitekturen och trädgården i Europa och något som mognade fram till det som år 2005 blev utsedd till Sveriges vackraste park. Vi kan sedan ytterligare höja perspektivet och ta in Karöns avgörande betydelse i det hela i ett stad-land-perspektiv. Hade det inte varit för Karön så hade Ronneby troligen inte varit stad idag. Eller varför inte ta som ett nyårs- eller sommarlöfte att besöka alla de smultronställen som finns i Ronnebytrakten. Eller som politiker: varför inte att som ett nyårs- eller sommarlöfte ge er själv ett löfte om att under det året medverka vid en Ronnebyslinga, där samtliga samhällen besöks under guidning av företag och samhällsföreningar.

”Längs den uråldriga landsvägen förbi Troftabackarna mellan Bräkne-Hoby och Ronneby så ligger ”Hoby sten”, ett gigantiskt flyttblock, med tydliga märken efter trollsets fingrar då han kastade det efter trollkarlen borta vid Mörrumsån, då han förstod att han var lurad av trollkvinnan och han slog handen i berget vid Djupafors, så berget rämnade och Ronnebyån kunde fortsätta sin färd till havet men för sent, till ingen nytta. Vid sidan om, cirka hundra meter längre fram ligger ”Hoby altare”, ett annat flyttblock.”

I Ronnebyåns dalgång i Hjorthålan syns det ett avbildat skogstroll. Det sägs att de blev förstenade när de såg Näcken spela fiol i Ronnebyån intill Hjorthålan.”

”I Bräkneåns dalgång finns på ett liknande sätt Näckahallen som en naturskön plats. Det är säkert den plats som fotograferats mest av alla platser längs dalgången, vilket naturligtvis har med naturskönheten att göra, men säkert även med dramatiken i platsen att göra med de stora flyttblocken mitt i ån. Men det har helt säkert även med de sägner och berättelser som är knutna till den att göra. Äldre människor, som bor i omgivningen, känner alla till liknande berättelser och ett äldre par har själva märkt hur deras hund vägrar att gå intill ån just vid det här stället, där näcken lockade ner levande varelser, även människor.”

Huabacken och branterna i Hålabäck liksom Gummagölsmåla är andra mäktiga naturskådeplatser längs dalgången, där landis liksom odlingar i perifera lägen givet ett sällsynt dramatiskt och innehållsrikt landskap. Flera delar längs ån och dalgången har blivit naturreservat och av många betraktas den som något av det mest innehållsrika i Blekinge om man är intresserad av natur, odlingslandskap, fiske eller stillhet och tystnad och många menar att det är det vackraste tvärsnittet genom Blekinge. Trots detta så är dalgången förmodligen helt okänd för de flesta turisterna som besöker Blekinge. Även andra vattendrag har stora natur- och skönhetsvärden, som Vierydsån, Ronnebyån, Listerbyån och Nättrabyån. Vissa tillgängliga avsnitt längs Vierydsån och även Ronnebyån är exempelvis klart natursköna. Tillgängligheten längs vägar är emellertid alltför ofta hindrande längs långa avsnitt av dessa.

Det finns emellertid ett annat tvärsnitt genom bygderna, som inte följer ett vattendrag lika mycket som snittet Bräkneån. Det är ett tvärsnitt som tar oss ner längs Listersjön och Listerbyån med vildmarksmiljöer, naturskogar som räknas som de mest genuina i Sydsverige, stora bokskogar, herrgårdsmiljön vid Johannishus slott och naturbetesmarker och havssträndängar vid Listerbyåns mynning.

Att öppna upp och göra mer tillgängligt är emellertid långt ifrån en enkel fråga. Särskilt inte om det kommer bli ett ökat besöksstryck, som skulle kunna ställa till det därför att vägnätet direkt blir otillräckligt. Det ligger därför nära till hands att planera för förbättringar i sådana infrastrukturer och se en långsiktig strategi växa fram. Troligen är det korrekt att påstå att sådana sträckor med hög attraktivitet men med otillräcklig kapacitet för att kunna ta emot fler i en nära framtid borde kunna bli lika berättigade till att erhålla framtidssatsningar som

förbättringen av vägnätet i hela skogs- och mellanbygden under mellankrigstiden då mjölk bilen skulle kunna ta sig fram mellan gårdarna.

Historik

Historiskt har landsbygden och stadsmiljön i Ronneby hängt ihop och varit beroende av varandra på ett helt annat sätt än idag. Man ser till exempel i Ronneby hur de stadsnära gårdarna runt om den expanderande staden i det längsta ville hålla sig kvar, tätt, tätt inpå. Det var också landsbygden i hög grad som gjorde att Ronneby kunde gå upp som den ledande och mest välbesökta kurorten i Sverige. Här kunde man alldeles i närheten av Brunnen bjuda på en landsbygds känsla. Man kunde på ett annat sätt än de andra kurorterna bjuda på jordbrukets småbrukarmiljö och pastoral miljö, långa skogs- och vildmarks- promenader, utflykter uppåt ån till Blekingestugan och Kärlekens ö samt Lycksalighetens ö, herrgårdsidyllen vid Djupadal, branterna och grottorna vid Djupafors söder om Kallinge och bjuda på skärgårdsidyll och havsbad på Karön och i det lilla fiskesamhället Ekenäs. Karön hade så stor betydelse att många menar att hade inte Karön funnits så hade Ronneby aldrig fått tillbaka sina stadsrättigheter.

Så sker något drastiskt historiskt. Staden och landsbygden skiljs åt. Staden och stadskulturen blir dominant, det som härskar. Idag ser vi nackdelarna med denna uppdelning och i konsekvensens namn, speciellt i län som Blekinge, där man blir storstädernas komplement och kan erbjuda inte minst ett sommarlandskap, så skulle det kanske vara mer logiskt om det egentligen blev landsbygden som var det centrala och det som borde samspela med städerna, så att även städerna kommer till sin rätt, snarare än tvärtom. Sammantaget så kan man säga att vi går genom en period som egentligen är rätt kort där stadskulturen för mycket fått överhanden och där stad och land hanterats på alltför olika sätt. Projektet avser att bidra till att bryta upp denna uppdelning som synsätt för att istället spela på att stad och land oftast utgör en gemensam arena för besöksnäringen och turismen. Därför blir det viktigt att temamässigt försöka utveckla just tanken om **"stadoland"** som idé och försöka få till minst en slinga som bygger just på denna kombination. Detta ger ett behov av att arbeta i ett vidgat samarbete och att arbeta gränsöverskridande.

Viktiga ledord blir på det här sättet ett vidgat **samarbete och ett gränsöverskridande arbete.** För att öka förutsättningarna för näringslivet på landsbygden och stärka dess konkurrenskraft behövs nya grepp och man behöver nya väl fungerande nätverk, som byggs kring företag men även gentemot samhällsföreningarna, kommunen med näringslivsenheten på kommunen, samrådsgrupper som landsbygdssamrådsgruppen i Ronneby kommun och andra. Så gott som alla företag kommer att någon gång under sin existens få uppleva mer expanderande perioder och perioder som går mer på tomgång. Viktigt blir då att nätverk fungerar bättre och "slingorna" kan vara ett sätt att bygga upp en sådan gemensamhetsbas där man både kan räkna med stöd och att ge stöd. "Stimulans", "långsiktig tillit och trygghet", "plats- och ortsförankring" blir här alla en slags nyckelord. De stora "jättarna i besöksbranschen i ett Blekingeperspektiv, Eriksberg, Ronneby Brunn, Tjärö m. fl., är också en resurs som borde prövas mycket mer i detta sammanhang. En förbättrad integrering i

”paket” och ”slingor som erbjuds” och som är flexibla och individuellt anpassningsbara kan vara en annan nyckel in mot framgång för hela bygden, kommunen och Blekinge.

De senaste åren har Ronneby Kommun engagerat sig på landsbygden med olika åtgärder. Utvecklingsarbete har skett genom det landsbygdspolitiska programmet och bildandet av Kommunbygderåd och landsbygdssamråd. En annan sak har varit utvecklingen av en stärkt dialogplanering i kommunen i samband med genomförandet av grönstrukturplanen och förnyelsen av översiktsplanen, där kommunens tjänstemanskunskap och den fördjupade bygdekunskapen fick tag på varandra och aktörerna fick ökat förtroende för varandra. Nu går arbetet på planeringssidan vidare i ”fördjupade kommunöversikter” som än mer bör koppla samman kommunens arbete med bygdekunskap och ett stort lokalt engagemang ute i bygderna och samhällena. Även de sk försköningspengarna har här haft stor betydelse som resurs och stimulans, som kan mätas i resurser och antal projekt, men även i ökat engagemang med bl a mer events och därtill ett tillskapande av en arena, med ökat socialt kapital, där aktörer av olika slag möts och lär känna varandra. I dag har dessa kommit långt inom de mindre tätorterna med en rad olika engagemang och det är något som Ronneby kommun borde känna sig stolt över.

Många av samhällsföreningarna har fått vind i seglen och anordnar en mängd mer och mer välbesökta events; events som i norr Landsbygdsmässan i Eringsboda, Belganets och Backaryds Öppet hus och Höstmarknad, i öster Kosläppet på Björkestorps gård, Vårundan som konstrunda och Höstmarknaden för Blekingepärlorna, i söder Sillarodden, Karödagen och Saxemaradagarna, i väster Bräknetrampen, Kosläppet med Öppet hus, Mötet med våren, Visaftnar i Svenmanska parken, Byafesten och Skördefesten samt många fler som har en mer lokal, sammanhållande inriktning, till exempel i Kuggeboda och på Jordö. Tillsammans är detta en enorm manifestation av landsbygden och småsamhällena runt om Ronneby och ett engagemang som räknar in tusentals lokalt engagerade och mängder med företag. Här någonstans finns möjligheterna till att bygga vidare och lyckas även på andra plan. Där igenom finns ett ansvar hos landsbygdens eldsjälur samt ekonomiska resurser för att påbörja förändringsarbetet med. En pott som därvid fått stor betydelse är här de sk **försköningspengarna. Andra pottar har kommit från länsstyrelsen i Blekinge, där flera ersättningar för aktiviteter i landsbygd har vuxit fram.**

I och med detta så kunde den mest destruktiva trenden som man såg på 1980- och 1990-talen både inom landsbygdsutvecklingen och inom vården av landskapet med den landskapsvård, naturvård och kulturmiljövård som är så väsentlig i Blekinge som bärare av turism, vara på väg att vända. Att det redan vänt är för stora ord. Det stora engagemanget och gensvaret hos en bredare allmänhet och en ökande turistström kanske snarare visar att det är möjligt. Att börja bygga upp infrastrukturer av olika slag även på landsbygden, att skapa ytterligare event, nätverk och gemensamhetsskapande projekt blir här troligen otroligt viktigt för att verkligen få det att vända och samordna goda krafter som mer och mer har börjat samarbeta.

Ett tidigt exempel på samverkan mellan företag i Ronneby kommun är föreningen **Blekingepärlor**, som har sin största koncentration i de östra kommundelarna men idag även har koncentration av företag som medlemmar i exempelvis Saxemaraområdet och i Bräkne-

Hoby med omland. Tillkomsten av **servicepunkterna i Hallabro och Eringsboda** är ytterligare ett bevis på detta. Här har servicepunkternas grund byggts upp med ett mycket brett geografiskt ägande, totalt 8 – 10 olika föreningar har varsin representant i styrelsen som i sin tur utvecklar hela det representerade området. Detta har öppnat ett mycket stort engagemang, med marknadsföring av de norra kommundelarna och medlemsföretagen och genomförande av företagsmässan i Eringsboda, Ronneby NU och Öppet hus i Belganet. Det har lett till att man numer börjat samarbeta i stället för som tidigare, konkurrera.

Som ett annat exempel har ett företag startats och med hjälp av detta tankesätt skapat **”Hallabro Affärs- & utvecklingscenter”**, med en fastighet där restaurang, servicepunkt och företagarförening finns och något som sysselsätter 4 heltidstjänster. Dessa båda utvecklingsgrupper har olika sätt att arbeta, och olika delmål att arbeta med, men har samma plattform att jobba från. Föreningarna samarbetar mycket nära varandra och tack vare detta får medlemmarna ett samlat grepp om det totala utvecklingsbehovet och har därför betydligt större möjlighet att lyckas med landsbygdsutveckling. Ytterligare ett exempel idag är **Blomstrande bygd** med 2 anställda och flera större projekt, bl a förstudien **”Byaslingan”** som det här berör och **”Integration på landsbygden”**, varigenom 28 familjer erhållit boende!

Ett annat exempel är **BBAB i Bräkne-Hoby**, där man inriktat sig på att utveckla bolagets tjänster både till företag och till privatpersoner. Bräknebygden har tre personer anställda. Efterfrågan på tjänster som fastighetsskötsel, trädgård, liksom administrativa tjänster har ökat rejält under året 2017.

I Bräkne-Hoby blev det ett lyckokast att det tidigare kommunhuset med biblioteket inhyst även blev platsen där föreningarna har sin givna plats. Här finns hela tiden sedan två år tillbaka konstutställningar som fått mycket uppmärksamhet i samverkan mellan bygdeföreningarna och Blekinge folkhögskola. Detsamma kan sägas om parken utanför, som restaurerades och utvecklades med bl a försköningspengar, där över femtio artiklar (!) som direkt eller indirekt har skrivits under de tre åren som gått efter invigningen. **Bygd i samverkan som paraplyorganisation** har under sitt paraply fått till stånd flera välbesökta events, däribland Bräknetrampen som redan blivit en klassiker, Byafesten och tillsammans med Trädgårdsföreningen Skördefesten, visafnarn och växtmarknad. Nyligen har en temagrupp startats som i mycket tar ett strategiskt arbete vidare från grönstrukturplan och översiktsplan till möjliga lösningar till att komma närmre ett förverkligande med framtagande av strategidokument som kan användas för bygden i en fördjupad översiktsplan.

I **Järnavik** har dessutom en ny förening kommit till under 2017 – 2018, som verkar för samverkan inom den sk Järnaviksskärgården, som man menar bara väntar på sin återupptäckt. Utvecklingsdiskussionerna har ägt rum med koppling till Bygd i samverkan. Det bör samtidigt noteras att Järnavik, efter femtio års väntan, i slutet av 2017 har fått vatten- och avloppsledning ut till kusten, vilket förväntas ge ett tryck på nybyggnation åtminstone i Järnaviksdelen av skärgården. Bygd i Samverkan har liksom Blomstrande bygd också varit framgångsrika i att både vara delaktiga och utvecklat projekt som främjar integrationen

bland de nyanlända. Aktiviteterna är många och varierande samt vänder sig till både barn och vuxna. Aktiviteterna man genomför gör så att de nyanlända lättare kommer in och förstår vårt samhälle bättre, samtidigt som det leder till både arbete och en meningsfull fritid. Tre olika projekt har bedrivits och finansierats av länsstyrelsen och Ronneby Kommun. Med projektet "integration och samhällsutveckling i Bräknebygden och kringliggande landsbygd", bedriver man språkundervisning, samhällsorientering och språkcafé.

Men förstudien visar att det fordras betydligt mer av samarbete för att åstadkomma en önskvärd förändring. Fler barnfamiljer behövs på landsbygden i Blekinge för att vända den negativa demografiska trenden som i sin tur kräver attraktiva livsmiljöer med tillgång till skola, sjukvård, tandläkare och annan offentlig service. En viktig nyckel till en förbättrad service på landsbygden är ett ökat företagande med ökad tillväxt och fler arbetstillfällen. OECD- studien som genomförts i Småland – Blekinge pekar på de fördelar som regionen har vad gäller affärsmöjligheter kopplade till natur- och kulturtillgångar. Landsbygden är den huvudsakliga delen i dessa tillgångar och kan genom förbättringsinsatser stärka Ronnebys och hela Blekinges tillväxt inom besöks- samt kreativa näringar och därmed stödja **målet med Blekinges strategi för besöksnäringen, att mer än fördubbla omsättningen i länets besöksnäring till 2020.**

I Jordbruksverkets rapport "Arbete och liv på landsbygden – Landsbygdens förutsättningar i kunskapsekonomin" presenteras statistik från SCB som visar på faktumet att det är endast en mindre andel av befolkningen på landsbygden i Blekinge, och särskilt i Ronneby, Karlskrona och Olofström, som är sysselsatta inom besöksnäringen. Detta trots de fördelar som kusten, den örrika skärgården i världens största innanhav Östersjön, de blekingiska småstädernas charm och även den insjötäta mellanbygden med alla åar och klarvattensjöar för insjöbad borde innebära för regionen. Länet är tillsammans med många andra län i Sverige betydligt starkare inom råvaru- och livsmedelproduktion som minskar i betydelse totalt samtidigt som en större tillväxt kan ses i besöksnäringen.

Landsbygdens resurser i Ronneby och Blekinge är fortfarande en så gott som outnyttjad resurs som skulle kunna bidra till tillväxt och attraktivitet som helhet. För att nå detta krävs samverkan mellan såväl ideella, offentliga och privata krafter. Det gäller att synliggöra så att man blir sedd i media mm, att tydliggöra erbjudanden samt arbeta gemensamt i nyttjandet av de natur- och kulturresurser som finns.

Med historien som bakgrund måste man ställa sig frågan om hur man kan förbättra situationen och komma upp på en ny, högre nivå i besöksnäringen, utan att tappa Blekinges charm, äkthet och tillgänglighet för många intressegrupper. Det bör här understrykas att vi här söker mer av en kultur-, eko- och landskapsturism av kvalitet än en masssturism.

Nuvarande turism i Ronneby

Upplevelseindustrin och turismen är framtidens expansiva bransch, som bygger på de förutsättningarna som finns framförallt på landsbygden. "Ronnebyslingan", dvs en Ronnebytraktens slingor med såväl "bygdeslingor som byaslingor", och förslagsvis även en

slinga som ger exempel på stad – land – samverkan, har som en viktig förutsättning attraktiva natur- och kulturmiljöer som lockar besökare. I Ronneby kommuns nära omgivning finns ett antal större varumärken såsom Eriksbergs Vilt och Natur, Tjärö – Blekinges pärla, Laxfisket i Mörrum, Tärnö, Marin Museum i Karlskrona mm. De varumärken som idag säljer Ronneby finns i centralorten såsom, Brunnsparken, Ronneby Brunn, Karön, Kulturcentrum mm. I BLT:s och Sydöstrans Sommarbilaga under de tre senaste åren, som vänder sig till turister, är det Karlskrona som får nästan hela uppmärksamheten tillsammans med de ovan nämnda turistmagneterna. I Ronneby finns alltid reportage från Ronneby Brunn och Ronneby, medan det är anmärkningsvärt blankt väster och norr om Ronneby stad under samtliga tre år.

En förutsättning för att få ut turister på landsbygden är att vi har något att erbjuda dem som är känt och till sina egenskaper exceptionellt, intresseväckande och säreget. Då Ronneby en gång gick upp till att bli ledande kurort i Sverige så fanns en god bas i staden Ronneby, bergen i omgivningen och floddalen. Senare, då det blev modernt att bada i havet så tillkom skärgården och då främst Karön. Vid inhyrningen av såväl byggnadsarkitekter som parkarkitekter tog man inte några risker vid utvecklingen av Brunnsområdet i Ronneby utan man använde sig av tidens ledande yrkespersoner. Detsamma gjorde man vid 1960-talets återuppbyggande av Brunnshotellet med den kände modernisten Sten Samuelsson som arkitekt liksom vid 1980-talets restaurering av Brunnsparken. Sven-Ingvar Andersson som ledande landskapsarkitekt i Skandinavien bjöds in. Han drev just då bl a projekt i Köpenhamn, Lund, Helsingborg, Amsterdam, Paris, Toronto och Sankt Petersburg. Här infinner sig direkt en reflektion om hur man gör idag? Finns risken idag att man tar för mycket för givet och går in på för låg nivå eller inte gör något alls? Om det är så riskerar man att inte få till stånd det språng upp till den nivå som behövs för att dra besökare och för att märkas i allt det informationsbrus som finns idag.

Behovet av att inte enbart se på vad tidigare generationer givet oss och leva på det utan att även se på behovet av utveckling till viktiga platser, stråk, kärnområden och landmärken för att ett besöksområde ska bli tillräckligt attraktivt och dra till sig turister gäller lika mycket för landsbygd som för stad. Och det gäller lika mycket alla tre trappstegen då man kommer ut i landsbygden. I Ronneby kommuns tre trappsteg har vi på första trappsteget kusten, som drar till sig turister för skärgårdsupplevelser, sol och bad m.m. I mellanbygden återfinns vi det andra trappsteget som erbjuder ett vackert sjölandskap med tillgång till bl.a. skogsvandringar och fiske. Det är också här som landisen hjälpte till som mest att skapa ett småskaligt landskap med småodlingar och årnas forssträckor. Hit upp nådde dessutom havet då det

nådde som högst. Tänk er fjordar ända upp till Örseryd och Backaryd. Skogsbygden utgör det tredje trappsteget med storskog, ofta genuina gårdsmiljöer i höjdläge och en unik vildmarksmiljö runt framför allt Bräkneån och i Johannishusområdet, som löper vidare ända ut i skärgården med Vambåsa och Tromtö med möjligheter till en naturupplevelse utöver det vanliga, med både jakt och fiske. Lägg sedan till olika Ronnebyslingor som strukturerar utbudet och vässar information liksom utbud då man besöker olika platser så borde något tydligt kunna hända på turismsidan i Ronneby.

Man kan spekulera kring vad som skulle vara viktigt för att få till en förbättrad situation för en turistnäring i skogsbygden eller i de västra kommundelarna, som innefattar såväl kustbygd, som mellanbygd som skogsbygd. Är det så att de näringar som är beroende av besöksnäringen har ett gemensamt och det är avsaknaden av turistmagnet? Är det så att de mindre besöksnäringarna behöver stötta sig mot något företag med "större muskler", innehållande en anläggning som kan ge den småskaliga besöksnäringen den draghjälp som så väl behövs, som förmodligen måste till för att få eller behålla en levande landsbygd? Är ett återöppnade av Blomstergården, (under flera årtionden Sveriges tredje största besöksmål), eller uppstarten av något liknande besöksmål vad som behövs? Något sådant skulle rent logiskt kunna bli exotiskt och överraska därför att det står fram i sin egen ensamhet. Antagligen vore det en unik möjlighet som skulle ge hela kommunen en ny uppmärksamhet på turismsidan. Skulle det kunna sätta hela Ronneby Kommun på "turistkartan" igen vid sidan om Brunnsområdet?

Som ett förstaalternativ i förstudien lyftes en slinga i skogsbygden upp för att bli en första Ronnebyslinga. Denna skulle som en färdiguppbyggd Ronnebyslinga kunna innehålla ett 50-tal minicampingar för att därmed ge en grund så vi får ett exotiskt vildmarksäventyr väl värt att uppleva. En annan utgångsprincip var att pröva ett tänk om sträckningen för en först utlagd Ronnebyslinga som huvudslinga, att den väljs ut så att den kan passera inte mindre än 11 (!) av de mindre tätorterna i kommunen, med Järnavik och Järnavikskärgården, Bräkne-Hoby, Backaryd, Hallabro, Belganet, Ölkehult, Eringsboda, Møljerud, Johannishus slott och samhälle, Vambåsa – Almö – Tromtö - Listerby, Kuggeboda - Göholm och Saxemara. Det skulle bli en runda på 120 – 130 km beroende på vilka vägar besökaren väljer. Eller om detta känns alltför mastigt så väljs att dela uen sådan huvudslinga i två eller tre huvudslingor. Det var inte svårt att i förstudien konstatera att möjligheterna till att finna alternativ är goda om man söker över hela kommunen och man kan följaktligen tillåta sig att leka med en mängd olika samhällen, platser och stråk, där det troligen kan vara onödigt att låsa sig "vid fixerade slingor rent geografiskt" alltför mycket efter att ha lagt ut och byggt upp två eller tre huvudslingor och testslingor i projektet.

Ronnebyslingan som samlingsnamn

"Ronnebyslingan" är samlingsnamnet för ett antal intresseinriktade och geografiskt förankrade upplevelseslingor, där det ligger nära tillhands att låta redan väl etablerade samordnade events ingå som de två redan etablerade upplevelseslingorna som arrangeras av Blekingepärlor med teman som vår- och höstrundan och en slinga som planeras av

Blekinge Arkipelag, men inte enbart. Det är troligen lika viktigt att öppna upp för ett mindre antal slingor redan från början som uppfattas som "nya" och "okända" som slingor. Detta är en utgångspunkt som förstudien lett fram till men strategin föreslås diskuteras vidare i början av det föreslagna projektet. Slingan kan vidare vara en "bygdeslinga", en "byaslinga" eller en "stad och land-slinga" med tematisk och geografisk hemvist. Att bli med i "Ronnebyslingorna" bland huvudslingorna innebär att företag och föreningar som medverkar får extra uppmärksamhet och marknadsföring men även krav på sig att t ex utveckla sammansättningar av fakta på minst tre språk och även på annat sätt ge uppmärksamhet till flera sammanknutna platser, aktiviteter och delstråk; kanske dessutom på "nyskapande inslag". Därmed blir det inte bara de nya som kan förvänta sig att vinna på medverka utan det är även tänkt att lyfta redan etablerade till en högre nivå.

Projektet ska identifiera tre till fem huvudslingor som delmål 1 under det första projektåret. Delmål 2 under det andra och tredje projektåret skall vara en vidare identifiering av ett antal huvudslingor. Huvudslingorna bör kompletteras med minst ett tiotal kortare slingor som också ska benämnas som grupp och enskilt, vilket också görs inom det kommande huvudprojektet.

Ronnebyslingan lanseras med hjälp av både huvudtema och geografiskt huvudstråk. Slingorna är tänkta att bygga vidare på värden i landsbygden av idag med inslag av värdefulla naturområden, intressanta friluftsområden, viktiga besöksmål för turism, naturområden, enskilda företagsbesök med mera. Tre testslingor föreslås byggas upp som "huvudslingor", som i sin tur parallellt blir embryon till byggstenar i ett otal flexibla och individuellt anpassningsbara slingor, så kallade "underslingor", och slingor som den enskilde besökaren sätter ihop själv för sig själv eller för sin egen grupp.

Vi vill förutom samverka mellan företag respektive föreningar understryka själva stråket i Ronnebyslingan, att röra sig längs med ett upplevelsestråk och inte bara att besöka en plats eller ett företag. En förening, ofta en samhällsförening, eller ett företag som verkar genom att koordinera och guida, kommer normalt sett "äga" slingan. Gärna bör flera företag ingå. Ronnebyslingan innebär en upplevelseresa i Ronneby med flera byar, kanske två – tre stycken! På vackra vägar runt Ronneby går upplevelseslingan en väg på cirka 12–13 mil om du bara tänker din en runda bland byarna. Väljer du en slinga kring vad Blekingepärlorna kan erbjuda är det kanske en slinga på 15–20 mil, som du plockar pärlor längs. Väljer du en slinga till sjöss som en del av Blekinge arkipelagen är det kanske en slinga på 25–30 distansminuter motsvarande 3-4 landmil. Välj den slinga som du är intresserad av.

Nulägesbeskrivning med SWOT- och intresseanalys

NULÄGESBESKRIVNING MED SWOT- OCH INTRESSEANALYS

SWOT-analys (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

Genom en SWOT-analys så kartlägger vi projektets styrkor, svagheter, hot och möjligheter som finns internt och externt. Nulägesanalysen handlar här alltså mycket om att identifiera styrkor, svagheter, möjligheter och hot i projektförslaget. När man identifierat dessa dras slutsatser för att hitta matchningar och identifiera gap. En styrka bör man t ex utnyttja genom att ge tillräckligt med utrymme för den i projektet. Både svagheter och hot kan uppfattas som negativt och känner man till dem så kanske man kan få bort dem eller minska deras verkan. Det kan även finnas anledning att omvandla dem så att de blir till en styrka snarare än en svaghet. Resultatet av analysen presenteras här nedan.

I N T E R N A F A K T O R E R	Styrkor +	Svagheter -
	<ul style="list-style-type: none"> + Stor branschkunskap + Stort intresse bland företag, samhällsföreningar och övrig föreningsverksamhet + Stort kontaktnät + Ingen har tagit ett samlat grepp som detta + Stark styrning i Landsbygdsrådet 	<ul style="list-style-type: none"> - Fördjupad inventering behövs - Många upplevelser erbjuds men ingen koordinering i kommunen - Information på minst tre språk - Hålla alla erbjudanden uppdaterade - Ett nytt varumärke ska byggas - Liten organisation ska göra mycket
Y T T R E F A K T O R E R	Möjligheter +	Hot -
	<ul style="list-style-type: none"> + Ökande besökstrend till Blekinge + Intresset för natur och hav ökar - Etablerade marknadsföringskanaler kan användas direkt - Slingorna kan upplevas enskilt eller i grupp - Möjligheterna är oändliga 	<ul style="list-style-type: none"> - By- och konkurrenstänk - Projektet kommer att kräva mångas insats i företag och föreningar. - Resursbrist efter tre år - Slingorna är inte uppdaterade

Under huvudprojektets gång skall vi i samråd med styrgruppen fördjupa oss i förstudiens SWOT- och intresseanalyse och svara på följande frågor:

- ☐ Hur ska vi göra för att bibehålla och förbättra våra styrkor?
- ☐ Hur ska vi göra för att minimera/eliminera våra svagheter?
- ☐ Hur ska vi göra för att ta tillvara våra möjligheter?
- ☐ Hur ska vi göra för att förebygga och neutralisera riskerna/hoten?
- ☐ Vilka frågor ska vi prioritera? Viktigt för att lägga grunden till det kommande projektet.

Det fortsatta projektarbetet ska visa hur svagheter och hot kan vändas till styrkor och möjligheter.

I nuläget, efter 2017, visar Blekinge en ökande besökstrend med +2,2 % motsvarande 19 000 gästnätter jämfört med 2016. (Källa Visit Blekinge). Detta är knappast någon radikal förändring. Att öka besökstrenden kräver kämpainsatser men säkert i hög grad än mer samverkan och nätverksbildning. Det som gäller för hela Blekinge och detta kommande projekt är **samarbete och åter samarbete. Det är inte minst det som är nyckeln för att nå de resultat** som önskas. Vi måste samarbeta för att nå synergier inom besöksnäringen.

Ett problem som gäller alla delar i besöksnäringen är att det ofta inte är öppet när gästerna vill besöka oss. Fortfarande gäller kontorstider i första hand. Samma sak gäller säsongstiderna som måste anpassas efter våra gäster och inte våra egna behov.

Intressentanalys

Intressentanalysen görs för att identifiera de olika intressenterna till ett projekt och deras förväntningar på det. I analysen kartläggs de olika intressenterna och en bedömning görs på hur de ska hanteras. Intressenterna delas här in i följande:

Kärntressenter – Ofta med beslutande eller drivande roller i projektet.

Här finner vi i vårt projekt bland annat företagareföreningar som Blomstrande bygd och BBAB men också ideella organisationer som Blekingepärlor, den nystartade företagargruppen inom ramen för Blekinge Arkipelag, Bygd i samverkan, Kommunbygderådet och kommunens politiker. Kärntressenter är företag i besöksnäringen, som bestående av storlek kan kategoriseras i mikro-, små- och medelstora företag. Nätverksbyggande som skett i Ronneby i sen tid kopplat till planering med en utvidgad dialogplaneringen och verksamhet inte minst i samhällsföreningar runt om i kommunens olika delar bildar här en viktig och förbättrad plattform att fortsätta samverkan.

Intresset kommer att vara stort från kärntressenterna att kunna följa projektets utveckling då det har en sådan potential på besöksnäringen och inkomster till kommunen. För att tillvarata detta intresse så föreslås att en skriftlig projektredovisning presenteras halvårsvis innehållande en beskrivning om var projektet befinner sig i relation till fastslagen tidplan, pågående aktiviteter, problemområden och ekonomisk rapport.

Primärintressenter – påverkas i hög grad av projektet och vill därför vara med och påverka projektet.

Här finner vi många samhällsföreningar, föreningar och eldsjälur på landsbygden i Ronneby Kommun.

Intresset kommer här även vara stort från primärintressenter att följa projektets utveckling och dess resultat, främst efter inventeringen och paketeringen av underslingor. Flera kan mer långsiktigt utvecklas till kärntressenter med en mer aktiv medverkan. För att tillvarata detta intresse och möjlighet till insyn föreslås informationsmöte halvårsvis baserat på kommande utfall efter inventering och paketering av både huvud- och underslingor.

Sekundärintressenter – har relativt lågt intresse av projektet och kommer troligen inte aktivt att påverka projektet. Det gäller emellertid att få till stånd ett stort och brett lokalt engagemang och att från den situationen, där de känner sig berörda och börjar förstå vad de har att vinna på det här, stimulera deras utveckling och känsla för att vilja komma med mer aktivt. Intresset från denna grupp kan mötas genom information på Kommunbygderådets hemsida.

Ronnebyslingornas målgrupper

Ronnebyslingans främsta målgrupp är företagen i besöksnäringen samt alla boende i och besökare till Ronneby kommun med stad och byar i kringområdet. Här finner vi viktiga målgrupper som t ex aktiva barnfamiljer och äldre personer, som vill uppleva njutningsbara smultronställe och få en ökad förståelse och därmed förbättrad grund till en innehållsrik upplevelse. Detta innefattar såväl den inhemska turisten som de mellan-, väst- och östeuropeiska, främst från länder som Tyskland, Nederländerna, Danmark, Norge, Polen och de baltiska länderna. Tanken är också att slingorna ska locka till sig nischade grupper av turister, bl.a. trädgårds-, konst-, jägare och sportfiskeintresserade. Andra är cykelturister, husvagnsturister och de som bara vill uppleva tystnaden och stillheten i naturen. Sedan får vi inte glömma att hitta specialområden, s. k. "nördområden", där man är beredd att resa långt för att besöka och uppleva något speciellt. Detta arbete vinner på en långsiktighet, en koppling till personer och organisationer som står för en bygdekunskap, fakta och sägner och ge detta en stark marknadsföring. Man måste exempelvis lyckas med att finna intressanta huvud- och underteman, uttrycka det i slagkraftiga slogans och genom långt och skickligt arbete finna och över tiden säkerställa innehållet.

Projektets målgrupper:

- Boende i Ronneby kommun, stad och byar liksom i Blekinges övriga kommuner
- Turister/besökare i regionen – såväl de som redan besökt, som nya
- Företag i besöksnäringen, mikro- små- och medelstora företag
- Föreningar och eldsjälar/entreprenörer på landsbygden i Ronneby kommun
- Boende i det aktuella området som har en affärsidé eller intresse som de vill utveckla
- Företrädare för näringslivet såsom företagsföreningar m.m. Företrädare för Trafikverket och vägsamfälligheter
- Kommunens politiker
- Företrädare för kommunens tjänstemän och organisation
- Lärare, studenter och forskare vid universitet, inte minst de som med sin forskning ger ny fakta och nya berättelser

De prioriterade områdena i förstudien har varit att utveckla "slingor" som koncept och arbetsinstrument för besöksnäringen:

- Samtliga slingor kommer innefattas i paket som vi kallar "Ronnebyslingor", och där bör på sikt ingå ett brett utbud av teman, bya, bygde-, stad-och-land- och stadsslingor. Vid huvudprojektets slut avses det finnas tre – fem huvudslingor som testats. "Huvudslingan" ser vi som ett begrepp som blir mer marknadsfört och mer långsiktigt och organiserat än

”underslingorna”. Så småningom så kanske man talar om ett tiotal huvudslingor i kommunen och ett tjugotal Ronnebyslingor. Vi ser också möjligheterna i framtiden genom den stora valfrihet som kommer att finnas att skapa nya individuella slingor baserat på intresse och vi ser det som något som man bör stimulera. Viktigt är att man skiljer på huvudslingan och de enskilda företagen-platzerna-orterna. Man kan inte se det som bara en huvudslinga, utan man bör snarare se det som flera möjliga huvudslingor och dessutom med ett otal underslingor baserat på intresse och möjligheter. Detta kommer ingå i uppbyggnaden av slingorna, med deras marknadsföring, koordinering, ledande, förebyggande planering, byggande och vård av platser och stråk, genomförande av aktiviteter, efterarbete, dokumentation etc:

- Befintliga näringsidkare med fokus på mikro- och småföretagen
- Samhällsföreningar och andra intresserade och lämpliga föreningar
- Kartläggning av slingans sträckning och nyckelplatser men även ”flaskhalsar” och ”brott” längs sträckan
- Tillverkning, uppbyggande, vård och förvaltning
- Framtida organisationer som ska ansvara och verkställa projektet
- Analys av färdstråkens kapacitet, parkeringsplatser, mötesplatser, möjligheter för guidad Buss, båtture eller cykeltur, behov av att utveckla nyckelplatser som besöksmål,
- Behovsanalys och tillverkning av bryggor, broar, spänger, skyltar, markering mm enligt riktlinjer, standardisering men ska även ge plats för kreativitet, nytänkande och identitetskapande för stråk och plats
- Informationsmaterial på flera språk i många fall; fakta, sägner, specialkartor
- Grunda förståelsen för dagens och äldre tiders jordbruk och skogsbruk. De gröna näringarna som upplevelsenärningar, respekten för en orörd natur

Marknadsföring/reklam

De som är med måste känna sig belönade. De måste få del av uppmärksamhet i media, lokalt, priser, belöningspengar för identifiering av nya teman, nya event, genomförande mm.

huvudstudien har som mål att lyfta fram:

- Tidningsartiklar, tidskrifter, både på riks- och regional nivå
- Webbplatser hemsida, Facebooksida och Instagram
- Landsbygds-TV
- Viktigt att all reklam finns på svenska, engelska och tyska.
- Kartmaterial. Väsentligt, ofta alltför bortglömt! Även innefattande specialritade kartor som något speciellt viktigt att stryka under för att marknadsföra, synliggöra och för att visa vägen och kunna uppmärksamma viktiga punkter och platser med aktiviteter. Reseberättelse och historiska berättelser. Utmärkt för att sedan koppla vidare till information, som via App.
- Digital App och tryckt material ”typ” tidning eller informationsblad om speciell enskild slinga respektive Ronnebyslingorna tillsammans. - Se vidare Humleslingans tidning. Det är ett klokt sätt att synliggöra ett område att ge det en ”egen tidning” eller mindre ambitiöst: ett eget informationsblad.
- Slogan och egen loga för Ronnebyslingorna.

Slutrapport till förstudien ”Byaslingan”

Omfattning och begränsningar

Projektets omfattning och olika delar

Det är viktigt att man har klara avgränsningar i ett projekt. Avgränsningarna är emellertid samtidigt något som man vill justera eller får ytterligare bestämma och precisera då man vet sina totala resurser som man "fått", arbetet har kommit igång och man har erfarenheter att bestämma stegvis under arbetets gång. Det blir t ex beroende av tema för en testslinga, medverkande företag och deras kapacitet att satsa, medverkande samhällsföreningar, karaktär och storlek på testslingorna.

Projektet skall inom vissa områden som infrastruktursatsningar som vägar, besöksparkeringar, busshållplatser peka på behov och lämna förslag men inte aktivt vara utförare. Undantag kan vara mindre åtgärder för att kunna realisera testslingorna.

Projektet avses delas upp i två huvuddelar som genomförs parallellt, där den ena utgörs av en ytterligare utveckling av tänkbara slingor med en realisering av s k testslingor. I den andra huvuddelen sker en mer allmän kunskapsinsamling och kunskapsbearbetning, för information till en allmän resursbank samt för att kunna skjutas in som del av det som behövs för slingorna. För detta så har begreppet "underslinga" myntats. Det är här inte nödvändigt att tänka sig geografiskt läge men i de flesta fall bör denna dimension även ingå här.

Projektet ska i grova termer omfatta följande:

- Fördjupad kommunikation om medverkan via personlig kontakt men även via seminarier
- Fortsatt arbete kring teman och underteman
- Fortsatt fördjupad inventering
- Att slå fast och paketera 3–5 huvudslingor som testslingor
- Öppna, driva och förvalta samt även dokumentera sin huvudslinga för medverkande

- att inventera och paketera olika underslingor, detta kommer att vara ett levande arbete (dokument) som kommer att förändras med tiden innebärande att underslingor utvecklas, tillkommer som nya, gamla stryks.
- Seminarieverksamhet för att bredda intresse medverkande och engagerade och för att stärka kreativiteten avseende att finna intressanta teman och slingor.
- Ta fram kartor i olika skalnivåer och med sikte på en anpassning till olika berörda teman
- Marknadsföra och syssla med reklam i befintliga såväl som nya kanaler
- Planering av drift och marknadsföring av huvudslinga och underslingor
- Framtagande och genomförande av utbildningsinsatser

Projektets begränsningar

Besöksnäringen/turismen är en näring som påverkar en rad andra näringar och samhällsintressen. Ett av dessa samhällsintressen är att anpassa vägsystemet för turism i form av turistvägar, vilket har en påverkan på näringslivet utmed turistvägen. Det är viktigt med en öppen dialog med vägföreningar och enskilda markägare inom slingans räckvidd angående t ex den standard vägarna bör ha. Projektet skall här ha en rådgivande roll men inte en utförarroll.

- Projektet ska inte bygga eller iordningställa vägar, parkeringsplatser, rastplatser eller grillplatser.
- Projektet skall föreslå intressenterna för t ex vägar att satsa på infrastrukturen enligt de behov som projektet kommer fram till under projektiden. Eventuellt investeringsbehov föreslås tas upp i Landsbygdssamrådsgruppen och Kommunbygderådet för att där driva behoven och möjlighet till finansiering via kommunen och länsstyrelsens vanliga kanaler.
- Vägnätets och mindre markvägars och stigars tillgänglighet. Projektet ska kunna vara rådgivande i samband med avtal med avseende utnyttjande av enskilda, privata vägar.
- Då det gäller arrangemang där slingan består i öppnande av privata trädgårdar blir det den organiserande trädgårdsföreningen, gärna i samverkan med andra trädgårdsföreningar, som bestämmer vilka trädgårdar som öppnas och det kan handla om endast ett fåtal rundturer per säsong, med skiftande av trädgårdar år från år för att få en rimlig belastning på de enskilda.
- Det ska tydliggöras för turisterna hur de kan åka en befintlig slinga och nå så många besöksmål/platser som möjligt. Detta ska ske både via marknadsföring på hemsida, (telefonanpassad, via App), via Facebook, kartor som finns längs slingan och informationstavlor, GPS-hänvisningar m.m.
- "Ronnebyslingan" är en tänkt "upplevelselinga" med en turistisk infrastruktur som ska vara navet till strategisk utveckling i de områden som finns längs med och runt slingan. Vi vill marknadsföra det som något speciellt för Ronneby och då på sikt innefattande både stad och land. Det handlar mycket om att "Visit Ronneby" som portal idag även får ett innehåll. Där bör utvecklingen av Ronnebyslingorna kunna bidra avsevärt.
- Vid organiserad tur för grupp så är det den ansvarige föreningen eller företagaren som tar ansvar för organiseringen. Projektgruppen ska under projektiden kunna bistå med att erbjuda möjligheter till: Gemensam marknadsföring, paketering av upplevelser som ett eget resmål exempelvis för grupper/föreningar med specifika intressen, ordna gemensamma evenemang med säsongsbetonade teman och olika researrangörer, exempelvis med bussbolag och visa på möjligheter att göra direktbokningar för exempelvis guidade bussturer, guidade cykelturer och vandringar samt föreslå övernattnig, matställen och ställen för inköp.

Projektets mål

Projektets Mål

Som arbetsbenämning i projektet så har vi under förprojektet fastnat för "Ronnebyslingan" som begrepp och hoppas kunna medverka till att detta även innebär en "kvalitetsgranskning". Ingen slinga ska kunna kalla sig för "Ronnebyslinga" innan en grupp, tex gruppens styrgrupp under projekttiden eller Landsbygdssamrådsgruppen, som föreslagen ägare av projektet har bestämt om det. En Ronnebyslinga ska ha en ansvarig för organisering av besök, viss minsta längd, ett speciellt huvudtema och ett stråk där minst tre viktiga platser som besöksmål ingår. Minst tre företag bör bli inblandade för varje enskild slinga, som ett sätt att stimulera och verkligen dra nytta av samverkan. Det ska vidare ha ett informationspaket med sammanställd information. Rör det sig om naturreservat ska kontakt givetvis ha tagits med länsstyrelsen i Blekinge och i flera fall bör man förhoppningsvis även få till stånd en samverkan. Vill man kalla någon slinga för "bygdeslingan" eller "byaslingan" tillsammans med benämningen "Ronnebyslingan" så bör detta vara möjligt.

Syftet med "Ronnebyslingan" är att marknadsföra, paketera och kvalitetsbearbeta besöksmål samt att förbättra tillgänglighet och information/marknadsföring kring slingan. Slingorna ska vara ett komplement till dagens attraktioner och göra det mer spännande att besöka Ronneby kommun med stad och flera byar med omgivning. Detta är tänkt att både innebära större möjligheter för nya besöksmål och ge möjligheter till en återupptäckt av klassiska besöksmål, eller till att se äldre besöksmål med nya ögon eller till att erbjuda alternativ till de redan kända besöksmålen. Den bidrar också till en bättre målgruppsanpassning och ett större totalt besöksvärde. För företag kan det innebära att man upptäcker nya sätt att arbeta och samverka eller att lära känna andra besöksföretag. För många föreningar kan ett deltagande bli en möjlighet att synas och till att få kontakt med nya, möjliga medlemmar i föreningen.

Målet är att:

- skapa upplevelser genom nya former för samverkan och genom att stödja, bevara och utveckla områdets natur, kultur och entreprenörskap
- fokusera på upplevelsebiten och möjligheter till samarbeten och synergieffekter
- projektet ska stödja den lokala servicen med mål att skapa tillväxt i såväl nya som etablerade företag och därmed ge ett flertal nya arbetstillfällen.
- att utveckla Ronneby med flera byars unika upplevelser och förmedla landskapets identitet bland näringsidkare, boende och besökande
- att bidra till ökad sysselsättning, entreprenörskap och ökad livskvalitet för boende i området och för våra besökare
- främja ekonomisk utveckling såväl lokalt som regionalt genom att generera en utvidgad skattebas eftersom en ökad turism automatiskt ger en ökad konsumtion
- erbjuda invånarna i Ronneby kommun med flera byar nya upplevelser förpackade på ett nytt och attraktivt sätt
- Utöver detta är syftet även att stärka turismen för både svenska som utländska besökare och samtidigt bidra till ökade exportvärden
- Att testa ett antal slingor av olika art och typ av medverkande. 3-5 testslingor har diskuterats, men detta bör bestämmas då man vet mer om förutsättningarna

Arbetsmetod, val av prioriteringar vid den grundläggande inventeringen

Förankringen av samarbete över bya- och stadsgränsen har prioriterats, vilket har fodrat mycket arbete i form av information och övertalning på sina ställen.

Inventering har gjorts av de befintliga vandringsleder och olika sträckningar för att hitta de gemensamma stråk som kan eller borde kunna knyta samman de olika delarna av kommunen. Då vi har mycket cykelturism i Blekinge, bör målsättningen vara att bygga vidare på dessa initiativ och att få även dessa att stanna ytterligare någon dag i kommunen. Liknande gäller Blekingeleden efter att den nu har restaurerats och andra leder både till lands och till havs.

- Pröva respektive utveckla del eller delar av Blekingeleden som blivande "Ronnebyslinga", eller annan led, som "Bräkneleden", "Vildmarksleden" eller planerad led ute i skärgården med Arkipelagen.
- Samordna samt hitta lämpliga småvägar och stigar till cykelleden som går förbi Tingsryd ner till Skåne med Bräkne- Hoby. Där bör även finnas möjligheter att knyta ihop vildmarksleden med fortsatt led österut förbi Eringsboda mot Karlskrona samt koppla Vildmarksleden vidare norrut mot Emmaboda på Utvandrarernas väg.
- Här föddes också idén om rast-, övernattnings- och badmöjligheter för turister längs slingan så deltagarna får en betydligt mer innehållsrik upplevelse med tillgång till kulturella upplevelser såsom guidade promenader, eller att själv cykla samt fiskemöjligheter med möjlighet att även kunna övernatta i vildmarken.
- Samhällsföreningarna valdes avsiktligt som viktigaste grundstenen för att få "hela landsbygden" engagerad, det är i samhällsföreningarna man känner företagen i bygden och känner till eller vet vem som känner till historien, nutiden och där finns även de flesta eldsjälar som vill skapa för framtiden.
- "Slingor", exkursionsrundor, sommarbesök mm kommer alltid att vara färskvara, där något faller bort varje år och något tillkommer. Detta visar behovet av att kontinuerligt fortsätta arbeta med ajourhållning, inventering, marknadsföring, arrangerande av resor mm.

Samhällsföreningarna avses här bli en viktig del i projektet som mer än de flesta andra kan borga för kontinuitet, att det lokala beskrivs rätt, att rätt företag kommer med och att det går vidare in i långsiktig landsbygdsutveckling! Genom initiativet med kommunbygderådet och landsbygdssamverkan har Ronneby kommun fått en bra utveckling med att återfå kontakten med de olika bygderna och orterna runt centralorten, där även detta bör kunna användas här. Detta är en bra start och ger möjligheter att koppla vidare till länsstyrelse, Visit Blekinge, Region Blekinge, Visit Ronneby och Landsting.

Fortsatt och fördjupad inventering och kartläggning

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

Fortsatt och fördjupad inventering och kartläggning

En sådan avses göras på ett sätt så att det blir de mindre tätorternas aktiviteter inom kultur och turistnäringen samt upplevelser som kan erbjudas i deras omgivning som blir huvudfokus i det föreslagna projektet. Efter projektets tre år av testslingor så blir det viktigt att i en fortsatt etapp bredda och även innefatta stadsslingor och stad-land-slingor. Här knyts även andra beskrivningar av besöksmål in. För samhällena i Ronneby kommun finns en ny beskrivning för integrationsprojektet i Ronneby 2017 som vi fått tillgång till och använder oss av. Beskrivningen för integrationsprojektet vänder sig dock till en delvis annan målgrupp och behöver kompletteras med mer fakta om samhällenas läge i landskapet och omgivningarnas karaktär och upplevelsevärden. På ett liknande sätt så behöver samhällena en djupare och bredare beskrivning för att kunna fungera som grund för arbeten med slingor. Under förstudien har vi sökt ett sådant kompletterande material som nu återvänds vid beskrivningen av varje enskilt samhälle. Vi har hunnit en bra bit på väg men

beskrivningen bör ytterligare skärpas och detta bör ske som en del i det föreslagna projektets andra huvuddel. Ett ytterligare viktigt komplement blir här ex.vis Länsstyrelsen i Blekinges beskrivning av besöksmål i Ronnebys naturreservat som här bara utnyttjats sporadiskt i ett urplock. Andra, som redan är "slingorna" på spåret är "Blekingepärlor" som har medlemmar över hela Ronneby kommun, trädgårdsföreningarna med sina "sommarresor", men även mer informella grupper som till exempel haft vandringen i de mest spännande och attraktiva Ronnebylandskapen på sin agenda. Det finns således anledning att hoppas på att materialet kan förbättras avsevärt. Mycket bör kunna ske via samordning och det finns många skäl till att få fler "Ronnebyslingor" till stånd som huvudslingor och att det dessutom efter projekttidens slut blir möjligt även att erbjuda en rad "underslingor" en utveckling till "huvudslingor".

Sammanställning över utpekade naturvärden i Ronneby kommun

Förstudien visar att plattformen för huvudprojektet finns där och att vi ligger rätt i tiden samt att huvudprojektet snabbt kan komma igång och leverera genom att utnyttja befintliga kanaler som Visit Ronneby samt Visit Blekinge. Förstudien visar också att ett huvudprojekt kan bidra till att t ex Visit Ronneby blir mer komplett vad gäller presentation av de byar som

finns runt centralorten. I dag finns endast 7 av de 11 orter som är tänkta att ingå i Ronnebyslingen presenterade på Visit Ronnebys hemsida och innehållet är ofta långt från bearbetat.

Texten har här kompletterats med ny text som erhållits under förstudien eller hämtat från grönstrukturplanen under rapportskrivningen. Tillägg handlar om att bättre försöka finna fram till samhällets inre kärna av identitet, bl a genom att även föra in fakta om den tidiga historien som är spännande att försöka finna spår av eller förstå. Det handlar också om mer information om omgivningarna och sådant som kan få rollen av lockande besöksmål. Då det gäller de mindre samhällena så är det viktigt att samhällena nästan alltid både har en mer "urban" bebyggelsedel med villor och mindre industribyggnader som tillkommit ganska sent och en landsbygdsmiljö som både finns insprängd i samhällets kärna och återfinns som en mycket attraktiv del runt om. Materialet visar sammantaget på behovet av ett fortsatt arbete för att få innehållet tillräckligt korrekt och intresseväckande.

Förstudien visar på viktiga företag idag i samhället med omgivning. Den visar även att många orter och företag redan har en relativt imponerande besöksverksamhet, ofta i form av events och marknader, men verksamheten är ofta ändå märkbart liten och bör ha stora möjligheter att expandera. Ofta menar man att det är en aktiv by, med ett aktivt, drivande föreningsliv som nämns på ett så starkt sätt att man verkligen kan förstå dess betydelse för hela byns atmosfär och miljö. Man förstår betydelsen av ett "personligt samhälle" och man kan förstå vilken roll det skulle kunna ha för en utvecklad besöksnäring, där man ligger långt från "massoturismens" tendens att förstöra det personliga liksom det äkta och genuina.

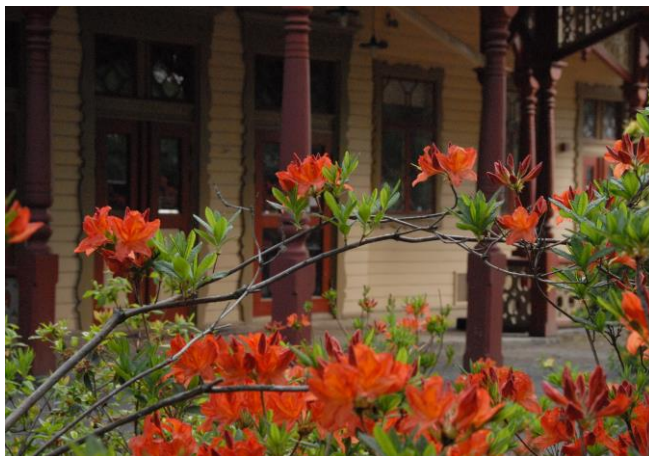
Texterna för beskrivningen av respektive samhälle i kommunen kan inte heller sägas vara inriktade mot en besöksnäring och inte heller till boende som skulle vilja lära känna sitt samhälle bättre. Det är enkla beskrivningar som är ämnade till förstabesökaren eller den som kanske är nyfiken för att senare tänka vidare på att eventuellt flytta dit. I det här sammanhanget är de oftast otillräckliga och de visade på ett behov av fortsatt arbete med så gott som samtliga samhällen med omgivningar. Här finns texterna i form av den skrivning som gjorts för Visit Ronneby som portal och det arbete som gjordes 2017 i integrationsprojektet i Ronneby kommun. Detta utgör den här presenterade beskrivningen med tillägg från det arbete som nu gjorts i förstudien och dess rapportskrivning.

Ronneby-Kallinge

Ronneby

Ronneby är en stad i hjärtat av landskapet Blekinge och ligger mitt emellan städerna Karlshamn och Karlskrona. Bosättningarna lär ha uppkommit kring Bronsåldern – Tidig Järnålder, då klimatet blev kallare, som flera mindre grupper av bosättningar som i läge utnyttjade de karaktäristiska kullarna kring vattenfallet. Senare växte de ihop och det uppstod en handelsplats som så småningom blev den första danska staden i regionen, 200 år före nästa danska stad. Ännu långt senare, då svenskarna ville bli av med sina danska städer och byggde upp Karlskrona och Karlshamn som nya svenska städer med viktiga militära uppgifter, så lyckades man inte helt med det. Ronneby kom igen. På slutet av 1800-talet så gick sedan Ronneby upp till att bli den ledande kurorten i Sverige. Det var under den tidiga turismen och borde därför uppfattas som en intressant historia inte minst här, då vi talar om turism och besöksnäring. Staden vimlade av fotografer och fotoaffärer och många besökare

vid Brunnen bodde även i staden och längs ån i det som idag benämns Nedre Brunnsvägen.

Storleksmässigt är Ronneby kommun knappt 83 000 hektar stort och befolkningstätheten ligger på cirka 35 invånare per kvadratkilometer. Antalet invånare i kommunen är cirka 29 000 och i tätorten bor cirka 13 000 invånare. Om nu Ronneby stad har en fantastisk historia som leder oss ända tillbaka till Bronsålder och Järnålder och det dessutom är

en av de få uråldriga handelsstäderna runt hela Östersjön och Nordsjön som har kvar sitt ursprungliga läge angår detta besöksnäringen? Visst vore detta spännande berättelser om läget till stadens uppkomst, staden med det uråldriga indragna handelsläget, staden med kullarna, vikinganamn som Karön, Snäckebacken, Bussemålaviken etc., dansktiden och historien om Brunnen som inte bara tar avstamp i kurortstid utan även stannar till i 1980-talets förnyelse i den samtida trädgårdskonsten, eller brukstiden med Kockums. Eller gällande de tre gamla vulkansjöarna uppe på plåtåerna Hultagölen, Persborgsgölen och Trollsjön, vilka man byggde upp bandykulturen kring och som verkligen tillhör Ronnebys identitet, eller blocksamlingarna med grottorna vid Skaftaskär och Anglestue eller den koncentration av mäktiga fornborgar som vi har här med Silverberget, Bårakullen vid Nässjön i väster samt åt norr vid Tresjön, Halsjön och Borgamostad. Allt detta skulle kunna användas på ett helt annat sätt för en besöksnäring, där man inte nöjer sig med ett närseende och den "lilla tiden" kring oss, som börjar med vår egen generation.

Kallinge

Ort med cirka 4800 invånare, som till en början bestod av två byar, Häggatorp på västra sidan av Ronnebyån och Kalleberga på den östra sidan. *Kallinge har ett fint vattenfall och Sydsveriges största randdelta med ett vidsträckt deltaplan, som tidigare hette Bredåkrheden och sedan blev till flygfält. Nordost ut finns Blekinges kanske finaste exempel på åssystem med mängder av åsgravar intill Sänksjön. Tidiga bosättningar på strandvallarna till Ronnebyån och i kanten av randdeltat i Bredåkra. Kockumsvallen är en miljömässigt fin idrottsplats. Dessutom har Kallinge en ishockeyhall.*

Även Kallinge uppkom tidigt och har anrika forntida bosättningar på randen av det i ett svenskt perspektiv enorma randdeltat Bredåkra och vid strandbrinkarna i Kalleberga, nordost om Kallinges vattenfall, där Kockums järnverk senare expanderade och tillsammans med flygbasen fick Kallinge att blomstra. Först senare så uppkom de bägge byarna Häggatorp och Kalleberga. (Det sägs att Kalleberga fått sitt namn efter "att kalla", vilket man gjorde på morgonen då arbetet på fabriken skulle börja och i slutet av dagen vid arbetsdagens slut, vilket även förklarar varför det finns ett Kalleberga i Ronneby nära fabriksportarna. Detta var innan elektricitetens intåg.)

Bruksamhället Kallinge bildades under 1800-talets senare hälft. Frans Henrik Kockum (1802–1875) anlade 1849 Kallinge bruk vid Ronnebyåns vattenfall i Kalleberga. Bruket drevs till en början som ett kopparvalsverk, men började efter några år även med valsning av plåt. När bruket i Kallinge lades ned stod stora delar av det så kallade "Kockumsområdet" tomt. Idag sjuder där av liv med företag av alla de slag. Här hittar ni Ronneby Bruk som bland annat gör gjutjärnspannor. Kallinge var den första orten i Sverige som hade el-gatubelysning. Detta tack vare Kockums.

I Kallingeområdet hittar vi också Gjuteri- och emaljmuseet, Ronneby Airport, Blekinges enda flygplats, med daglig trafik till både Arlanda och Bromma samt en del övriga destinationer. Flygplatsen delas med F17, Blekinge flygflottilj.

Företag med anknytning till besöksnäringen

[☞ Brunnsbadet](#) [☞ Brunnsparcken](#) [☞ Bageri Continental](#) [☞ Café Mandeltårtan](#) [☞ Bakgården](#) [☞ Ebbes](#)

[☞ Karön](#) [☞ Kulturcentrum](#) [☞ Naturrum](#) [☞ Ronneby Airport](#)

[☞ Ronneby Brunn spahotell](#) [☞ Silverforsen kaffestuga](#)

Upplevelser och kultur i Ronneby – Kallinge:

[☞ Bergslagen med Ronneby vattenfall](#) [☞ Brunnshallarna](#), [☞ Brunnsparcken](#), [☞ Brunnsskogen](#), [☞ Brunnsbadet med spa och äventyrsbad](#) [☞ Diggiloo](#) och andra konserter. [☞ Brunnskvittret](#) [☞ Djupaforsklyftan](#) och [☞ Djupadal herrgård](#) samt söder om [☞ Blekingestugan](#), [☞ Kärlekens ö](#) och [☞ Piskabacken](#) [☞ Gjuterimuséet](#) [☞ Loppis](#)

[☞ Nostalgia](#) [☞ Heliga Kors Kyrka](#) [☞ Sillarodden](#) [☞ Skärgårdsbåten](#) [☞ Tosia Bonnada´n](#)

[☞ En fantastisk skärgård med Karön och många andra öar](#) samt [☞ Ekenäs med camping](#)

[☞ Kalsnäsleden](#) [☞ Moabacken naturreservat](#), [☞ Södra Brunnsskogens naturreservat](#) [☞ Krif Hockey](#) Och mycket mer

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

Bräkne-Hoby med omland

I våra hjärtan - med engagemang och framtidstro

Bräkne-Hoby med omland upp till Örseryd och nedåt innefattande hela Järnaviksskärgården med Järnavik, Pagelsborg, Tjärö, Svalemåla, Garnanäs, Biskopsmåla- och Sonekllalandet, Väby och Bräkneåns mynningområde.

Bräkne-Hoby är en tätort mitt i Blekinge med cirka 3200 invånare. Här stannar tåget till Malmö och Köpenhamn. Här finns närhet till hav, skärgård, skogar, naturreservat samt Bräkneåns vackra dalgång och den lika attraktiva Järnaviksskärgården som två områden av riksintresse för turism, friluftsliv, naturvård och fiske. Tillsammans bjuder Bräkneåns dalgång och Järnaviksskärgården på det bästa av både kust- och odlingslandskap och många menar att de tillsammans utgör Blekinges vackraste tvärsnitt. Bräkne-Hoby är en del av "Bräknebygden" som även tillhör Blekinges mest fornrika områden. Vidare så finns tre förskolor, Hobyskolan med låg- och mellanstadium, Blekinge naturbruksgymnasium med ridklubben Sporren och Blekinge folkhögskola. Bräkne-Hoby kyrka är Blekinges största kyrka. Där brukar arrangeras sångaftnar. I kulturkvarteret i Bräkne-Hoby finns förutom kyrkan och församlingshemmet Bräknebygdens kulturhus med plats för föreningslivet och bibliotek, besöksparken Svenmanska parken, hembygds-muséet, Blekingearkivet i Tingsgården och just intill finns även Linslöjden, läkarstation och äldreboendet Lindebo.

I bygden finns Bräkneleden som cykelled, gott om strövstigar och vandringsleder för den som så önskar med bland annat Hobyleden vid Salsjön, Drottning Margaretastigen som är Sveriges längsta bevarade forntida väg ytterligare något söderut. Vill man bada åker man till Röasjön, Salsjön eller Blanksjön och vill man fiska går det bra i Bräkneån. Vill man pröva skating så tar man sig till den nya Aktivitetsparken söder om stationen. I Bräkne-Hoby finns vidare den största samlingen i Blekinges byar av byggnader och byggnadsmiljöer som är skyddsvärda. I Bräkne-Hoby finns dessutom flera allmänna lokaler som används för föredrag, som bygdegården, PRO:s hus vid pestkyrkogården och den skarpryggade Bräkneåsen och där finns Hoby skola, folkhögskolan och folketshus. Trakterna erbjuder flera boendalternativ för besökande turister, varav de flesta ligger utanför samhället. Bräkne-Hoby är känd för sin charkuteriaffär Viktor Olssons liksom ICA-affären. Åker vi söderut ned mot Järnavik finns camping, pensionat och bed & breakfast. Ner mot Svalemåla och Garnanäs finns stugby och fiskecamp. Blekingesöm kan handlas på Linslöjden inne i Bräkne-Hoby och hos Lilla Köksgården, strax norr om Bräkne-Hoby, i Röaby, hittar man till exempel kryddor och grönsaker.

Företag med anknytning till besöksnäringen:

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

☒ Studio Paradiset ☒ Svenstorp Konst och Dekor. CopyGraf ☒ Ateljé Backstigen ☒ Backetman art ☒ ICA-affären ☒ Korgmakaren i Lilla Silpinge ☒ Lilla Köksgården i Röaby. Blekingearkivet. Blekinges idrottshistoriska museum.
☒ Linslöjden

Upplevelser och kultur:

☒ Cykelloppet Bräknetrampen ☒ Hoby Ekbacke ☒ Bräkne-Hoby kyrka. Inuti Bräkne-Hoby Pestkyrkogården med Bräkneåsen och i utkanterna Hoby Kulle herrgård och Jättegrytorna.
☒ Särskilt iordningsställda platser som besöksplatser längs Bräkneån: Med Snittingfallet, fågeltornet i Järnavik, Ekfors, Dönhult, Lindefors, Hjalmsafallen, Strångamåla, Strömmahejan, Örserys skola, kvarn och såg samt naturreservat som Lillagärde, Björkeryd, Örseryd. Hobyleden med Salsjön och Blanksjön. Blekingeleden.
Kongalyden (Drottning Margaretastigen), Sveriges längsta bevarade fornväg; idag en markerad vandringsled. ☒ Strångamåla revyn och Strångamåla vandringsled ☒ Svenmanska parken med byafest, skördefest och visafnar ☒ Sonekulla naturreservat ☒ Hobyleden ☒ Bräknebygdens kulturhus ☒ Mötet med våren ☒ Byafesten ☒ Viskvällarna i Svenmanska parken ☒ Besökscentra för trädgårdsföreningar ☒ ICA-affären ☒ Linslöjden

Fakta om Bräkne-Hoby

Latitud: 56.229600

Longitud: 15.115042

Invånare: Ca 3200 invånare, många barnfamiljer
 Boende: Hus/villor, gårdar, sommarhus, hyreslägenheter
 Lindebo servicehus, 3 avdelningar, ca 30 platser + 1 demens-avdelning, ca 12 platser
 Förskola: Galaxens förskola, 2 avdelningar
 Savannens förskola, 3 avdelningar
 Saltkråkans förskola, 3 avdelningar
 Skola: Hobyskolan, F-6, ca 260 elevplatser
 Skolbussar hämtar upp elever som har mer än 2 km till skolan.
 Fritid: Fotboll, gymnastik, redskapsgymnastik, innebandy, bordtennis, sång, körsång, fiske
 Livsmedel: Ica Nära Lanthallen
 Wiktor Ohlssons slakteri
 Övrigt: Bensinmack ST1 vid infarten till samhället
 Bibliotek i Kulturhuset
 Läkarmottagning med distriktssköterska, läkare, barnavårdscentral, diabetessköterska, astma- och hjärtsvikt-mottagning och provtagning
 Folktandvård
 Öppen förskola i Svenska kyrkans regi
 Karlssons stormarknad
 Lions arrangerar loppis på lördagar och söndagar
 Kollektivtrafik: Buss och tåg går till Ronneby/Karlskrona, Karlshamn/Köpenhamn och det är 15 km till flygplatsen i Kallinge.
 Hemsida: www.brakne-hoby.se

Bräknebygden – En bygd i samverkan, E-post: braknebygden@gmail.com

Backaryd

Samhället där vägarna möts

Backaryd är ett samhälle med cirka 750 invånare som ligger längs riksväg 27, cirka 17 km norr om Ronneby just där mellanbygden möter skogsbygden, med ett stort antal insjöar i omgivningen. Ett forntida inlandsdelta har skapat ett mycket tilltalande landskap med flera skarpryggade åsar, deltaplan, sjöar och Vierydsån med sina många vackra sträckningar och gårdar. Här bor du med naturen in på knutarna men ändå nära Ronneby. Samhället har utvecklats kring kyrkan som står med sin klockstapel från 1600-talet. I samhället finns skola, dagis, närlivs, mack och restaurang. Vid skolan finns fotbollsplanen och väster om centrum en utomhusrink för skridskoåkning och ishockey. Intill finns även Regina, med lokaler för möten och föredrag. Du når Växjö på en timme och Ronneby på knappa tjugo minuter.

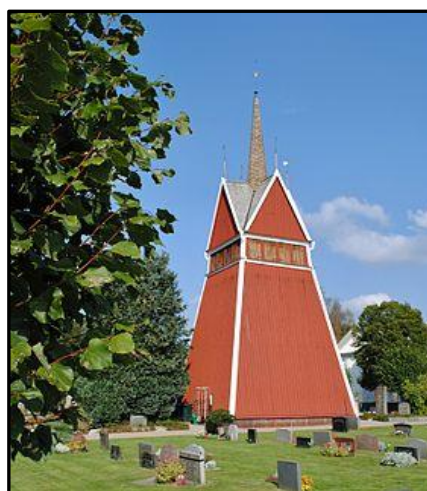
Företag med anknytning till besöksnäringen

☐ ICA-affären ☐ Johns växtservice ☐ Pahne strumpfabrik ☐ Nordic Vehicle Conversion AB??

Upplevelser och kultur

☐ Backaleden ☐ Backaryds marknad ☐ Skörjesjöns badplats med simskola ☐ Vita Vatten och Stora Angsjön. Åsjön och sågverksdammen längs Vierydsån. Det sammanhängande vägnätet och stignätet i ett vidsträckt skogsområde ner längs Ronnebyån ner till frilufts- och skidcentrumet Karlsnäs.

☐ Teateruppvisning ☐ Vitaleden ☐ Backaryd kyrka

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

Fakta om Backaryd

Latitud: 56.346454

Longitud: 15.153591

Invånare: Ca 750 invånare

Boende: Hus/villor, hyreshus med lägenheter, servicehus med lägenheter för både särskilt boende och växelvård

Förskola: Backaryds förskola (kommunal), 3 avdelningar, Förskolan ligger som en del av Backarydsskolan.

Skola: Backarydsskolan, F-6, ca 50 elevplatser

Fritid: Fotboll, tennis, bad, seglarskola, simskola, bordtennis, innebandy, småbarnsgymnastik, allaktivitetsplan vid Listerbyskolan

Livsmedel: ICA Närlivs

Övrigt: Bensinmack Q Star

Distriktssköterska finns i Hallabro och Kallinge.

Biblioteket har en utlåningsstation som är placerad i ICA-butiken.

Kollektivtrafik: Bussförbindelser både norrut och söderut samt skolbussar.

Samhällsföreningen arbetar för att få en förbindelse mellan Backaryd,

Bräkne-Hoby och Ronneby.

Hemsida: www.backaryd.se

Backaryds Samhällsförening, E-post: ordforande@backaryd.se

Hallabro

En by där alla vill bo

Samhälle med cirka 300 invånare som ligger längs riksväg 27, cirka 20 km norr om Ronneby. Här bor du nära naturen men ändå inte långt från Ronneby. Hallabro är en tätort i Ronneby kommun, Backaryds socken i Blekinge län. Här finns skola, förskola, distriktssköterska, bibliotek och gymnastikhall utanför dörren och gott om promenadstråk även inne i samhället. Pensionärsföreningen ordnar boule, dans och träffar. Samhällsföreningen ordnar aktiviteter till alla åldrar. Det är nära till allt, samtidigt som det är tryggt och lugnt. Samhället uppkom vid Vierydsån, där vattendraget delar upp sig och en dal som användes för odlingar blev ett centralt element medan gårdarna låg på sidorna av dalen. Väster och norr om expanderade sedan samhället och fick mer urban karaktär med villaområden och mindre industribyggnader. Som del i Hallabro bör man även nämna landsbygdsatmosfären som når ända in i centrum och de attraktiva vägarna och bybildningarna med gårdar och småsjöar som Aborrgölen som finns som en ram kring själva samhället. Här fungerar Hallabro som något av ett nav för gårdarna och byarna runt om. I Hallabro möts vägarna.

Yta: 49 ha

Blekinge vildmarksled slingrar sig fram i ett fantastiskt fint landskap. Fint är det inte minst runt Riverside och Skallavraket, trots en bitvis hård huggning ända ner till Ronnebyån. Här möts Vildmarksleden och Utvandarnas väg. Samhällsföreningen är förhållandevis ung och det som utmärker dem är sammanhållningen mellan småbyarna och det aktiva föreningslivet. Samhällsföreningen har idag många tankar om att ytterligare bygga ihop och bygga ut leder, bl a förbättra stråken mot Tjurkhult. Ett annat stråk som man har ögonen på

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

och vill vara med om att utveckla är från Tjurkhult – Hallabro ner till Backaryd via den gamla järnvägsbanken för att sedan fortsätta mot Långgölsmåla och vidare ner till friluftsgården och skidcentrat Karlsnäsgråden.

Som en del vill man här ha en genomfart under viadukten i södra infarten av byn. Hallabro har vidare en av kommunens i dag enda fungerande kvarn där man mal mjöl på samma sätt som för 100 år sedan. En thailändsk restaurang samt YvSta och Resolt loppis finns i den centrala delen av samhället. Ett mycket starkt föreningsliv med hembygdsförening, som har sin hemvist i Vanslättagården bör noteras liksom idrottsföreningen med idrottsplatsen, företagsförening och samhällsförening. Skola, bibliotek, distriktsköterska och en av kommunens två Servicepunkter finns också i samhällets centrum liksom en årlig kulturell teaterverksamhet. Nyligen har dessutom flera små promenadslingor restaurerats och utvidgats i den centrala delen och runt Vanslättagården.

Företag med anknytning till besöksnäringen:

- ☑ Kvarnen (en av få fungerande kvarnar som maler mjöl)
- ☑ Lines & Stripes Måleri och Inredning
- ☑ Loppis Resolt ☑ YvSta Loppis
- ☑ Servicepunkten ☑ Thairestaurang ☑ Blomstrande Bygden - företag i samverkan
- Upplevelser och kultur
- ☑ Sommarfesten ☑ Vanslätten (Backaryd och Öljuhults Hembygdsgård) som har en mängd kulturella aktiviteter ☑ Folkets hus ☑ Vildmarksleden ☑ Årligen återkommande teateruppvisningar ☑ Kärleksstigen

Fakta om Hallabro

Latitud: 56.389480

Longitud: 15.102703

- Invånare: Ca 300 invånare varav många barnfamiljer
 Boende: Hus/villor, lägenheter, marklägenheter, sommarhus
 Förskola: Kastanjens förskola, 2 avdelningar, ca 40 platser
 Skola: Hallabroskolan, F-6, ca 80 elevplatser
 Fritid: Flera olika aktiviteter samordnas med Belganet, Öljeholt och Backaryd, t ex fotboll, gymnastik, pingis och pyssel, körsång. Pensionärsföreningen erbjuder boule, dans och träffar. Samhällsföreningen arrangerar också olika aktiviteter för alla åldrar.
- Livsmedel: ICA Närlivs finns i grannbyn Backaryd.
- Övrigt: Bibliotek
 Distriktsköterska
 Thairestaurang som även serverar svensk husmanskost
- Kollektivtrafik: Bussförbindelse Ronneby-Växjö med ett tiotal turer per dag.
- Hemsida: www.hallabro.org

Hallabro Samhällsförening, E-post: info@hallabro.org

Belganet

Ett spännande samhälle i Bräkneåns natursköna dalgång

Här, i Belganet, cirka tre mil nordväst om Ronneby, är du alltid nära naturen. Det är ett aktivt samhälle med rika möjligheter för både boende och friluftsliv året om. Snabbaste vägen till Belganet går via Hallabro eller Ire, men det finns därutöver mer idylliska och natursköna vägar till samhället, bland annat upp mot Öljuhult och ner mot Hålabäck, som är en unik miljö med sina vidsträckta mader. Samhället, med sina cirka 200 invånare i Ronnebys norra kommundel, består egentligen av två bydelar, vilka bägge har sin charm, med många karaktärsstarka miljöer kring samlingen av bondgårdar i norr i ett storkulligt, pastoralt landskap där gårdarna har ett "högläge". I den djupt nedskurna ravinen med Bräkneån finns dessutom en yngre bebyggelse kopplad till åmiljön och de kvarnar och sågar som knöts till forsarna i ån och som senare blev grogrunden till verksamhet som kan knytas till den tidiga industrialismen. Här finns idag en småskalig, charmig bebyggelsemiljö tillsammans med Bräkneån som ömsom lugnar ner sig och bildar vattenspeglar i dämmen och flyter fritt i en upprepning av forsar och rester av sågar och kvarnar. Samhället fick en intressant utveckling inte minst under just den tidiga industrialismen och är känd för sina små, kreativa företagare.

Det finns flera träindustrier i Belganet, vissa även med fabriksförsäljning. Flera träindustrier finns kvar här som tillverkar träprodukter för hemmet, någon har även fabriksförsäljning. Tredje lördagen i november är det tradition att företagen håller öppet hus med försäljning. Samtidigt brukar även ortens julmarknad gå av stapeln, vilken brukar vara ytterst välbesökt. Belganet samhällsförening anordnar på det här sättet varje år öppet hus på dessa företag där även Blomstrande Bygden är involverad med en företagsmessa. Utöver träföretagen finns även Fiskodlingen och Stengrepens jakt och fritid. Både företagen och föreningarna ser mycket positivt på tanket om en "Byaslinga". Samhällsföreningen har många idéer om guidade vandringar, bl.a. längs Bräkneån mot norr, förbi varggrop och rester efter en spiksmedja intill Bräkneån.

Fortsätter man här, vidare mot norr längs Vildmarksleden, så når man det sägenomspunna och mycket spännande Gummagölsmåla med ädellövsogsrika branter hela vägen ner mot ån. En vandringsled nära ån på dalbotten upp till Gummagölsmåla eller Ebbafallen har länge funnits på önskelistan. Följer man istället Bräkneån mot söder vidtar ett av Bräkneåns mest

vildmarkspräglade sträckor, speciellt öster om ån, ner till Hålabäck, Huabacken och de största maderna längs hela Bräkneåns dalgång. Väljer man istället att söka sig till en av Blekinges viktigaste badsjöar så söker man sig snarare mot nordväst, till Stora Galtsjön, som fungerar utmärkt även för äldre. Stora Galtsjön utnyttjas som samlingsplats för Belganet med midsommarfirande mm och är en sjö som många turister och sommarboende hittat fram till.

Ingen annan by i kommunen har på ett sådant sätt som Belganet lyckats göra hela byn till en arena för marknadsstånd och trivselarrangemang under dagar då företagen öppnar upp och samverkar med samhällsföreningen. Mot nordost finns den spännande danshallen med fotbollsplanen intill med Blekinges kanske häftigaste åskådarläktare. Närmare ån, vid ett biflöde, fanns tidigare även en av Blekinges mest intressanta trädgårdar där stommen fortfarande lever kvar. Samhällsföreningen arrangerar Valborgsmässofirande, traditionell midsommarfest, öppet hus med företagsmessa och en del andra aktiviteter.

Mot nordväst, just i utkanten av Belganet ligger dessutom Vildmarkscaféet, ett inarbetat restaurangföretag "mitt ute i vildmarken" som är en viktig mötesplats för både föreningslivet och turismen. Här erbjuds hemlagat - när det gäller mat såväl som fikabröd. Vill man köpa närodlat grönsaker kan man besöka Fällgrens grönsaker.

Belganet. Företag med anknytning till besöksnäringen.

Bräknegården. Samhällsföreningens bygdegård.

☒ Danshallen

☒ Fiskodlingen

☒ Stengrepens jakt och fritid

Upplevelser och kultur

☒ Bräkneåns dalgång ☒ Bökemåla naturskyddsområde ☒ Galtsjön badplats ☒ Konstutställning

☒ Poesigången ☒ Hjärtsjömåla naturreservat ☒ Spiksmedja ☒ Varggrop ☒ Vildmarksleden

☒ Årligen återkommande teateruppsvisningar

Fakta om Belganet

Latitud: 56.383333

Longitud: 15.016667

Invånare: Ca 200 invånare inklusive vissa ofta återkommande fritidsboende

Boende: Hus/villor samt en stor andel fritidshus

Förskola: Finns i grannbyn 5 km bort Hallabro

Skola: Finns i grannbyn 5 km bort Hallabro

Skolbussar går från Belganet till Hallabro

Fritid: Flera aktiviteter sker i samarbete med grannbyn, t ex fotboll och teater. Övriga fritidsaktiviteter som finns tillgängliga är dans, innebandy, bad, körsång och olika pensionärsaktiviteter.

Livsmedel: ICA-butik 10 km bort Backaryd som också erbjuder hemleverans.
Gårdsbutik finns sommartid

Bil med brett sortiment av färsk fisk kommer regelbundet.

Övrigt: Biblioteksfilial finns i grannbyn Hallabro

Distriktssköterska i grannbyn Hallabro

Kollektivtrafik:

Hemsida: www.belganet.nu

Öljehult

Samhälle med cirka xxx invånare i Ronnebys norra kommundel strax intill riksväg 27. Med en rogvande utsikt över sjöar och nära till skogen är detta en fantastisk plats att bo på, nära naturen. Ett ytterst litet samhälle med två centra; ett kring Öljehults kyrka, som är mycket vacker och i samklang med sin närmiljö och ett kring gatan där de flesta affärerna var samlade. Här uppstår en fascinerande känsla av kultur mitt i skogen och en kvarstående av en omtyckt plats där många bodde. Samhällsföreningen har kompletterat denna miljö med grillplats vid Båtasjön och en fin hembygdsgård. Från Öljehult leder flera småvägar, som passerar åtskilliga spännande gårdsmiljöer, odlingar men även särpräglad skog. Här leder dessutom flera småvägar ner till Bräkneån och unika miljöer där som Ebbamåla, Grårör, med sina ytterst stora odlingsrösen och breda stenmurar, Ebbamålafallen och inte minst Gummagölsmåla med sin platå och fem, tätt liggande sjöar med stora samlingar av hamlade träd, Blekinges nordligaste stora avenbokbestånd och mängder av hamlingspräglade lindar. Nedanför, i ravinen, med branterna och själva dalbotten som är helt täckt av sten och åter sten finner man en strängad Bräkneå i sin kanske mest vildmarkspräglade miljö på hela sin sträcka upp till Smålandsgränsen och Knällsberg.

I Öljehult finns idag inte något företag som är kopplat till besöksnäringen. Däremot har samhällsföreningen mycket aktiviteter för barn och även ett stort kulturellt utbud samt många idéer runt guidade rundvandringar både vad det gäller Bräkneån och kulturella turer, som utgår från riksgränsen och gränsstenarna som tidigare skilde Sverige och Danmark åt.

Upplevelser och kultur:

- ☒ Bräkneåns dalgång
- ☒ Båtasjön
- ☒ Gränsstenar som märker upp gamla gränsen mellan Sverige och Danmark. Har funnits en förening som i sin verksamhet just följde den gamla riksgränsen i Skåne, Halland, Blekinge.

Något att återupptäcka?

- ☒ Guidning och berättare om bl.a. Dackefejden 1542
- ☒ Gummagölsmåla Naturreservat. Naturreservatet Gummagölsmåla har en fantastisk natur som förtrollar de flesta besökare. Mycket tidiga fynd uppe vid sjöarna visar på en mycket tidig bosättning. Säkert har här funnits en blekingsk motsvarighet till fäbodssystem och sommarbosättning innan bebyggelsen letat sig upp längs ån kring 1200-talet.
- ☒ Riksspeleman Oskar Persson ☒ Utveckla Å-konst ☒ Vildmarksleden
- ☒ Årligen återkommande teateruppvisning
- ☒ Ölgehult Kyrka

Tjurkhult

Det ligger nära sjön Tjurken som har höga naturvärden med flera informella platser längs stranden och intressanta bokskogar som är ovanligt att träffa på så långt norrut. Med en rogivande närhet till flera spännande sjöar och nära till skogen är detta en fantastisk plats att bo på, nära naturen med flera sjöar och en fantastisk natur. Blekinge vildmarksled slingrar sig fram i ett fantastiskt fint landskap.

Fint är det även längs flera avsnitt av Ronnebyån runt Riverside och Skallavraket, trots en bitvis hård huggning ända ner till Ronnebyån. Här möts Vildmarksleden och Utvandrarernas väg. Samhällsföreningen är förhållandevis ung och det som utmärker dem är sammanhållningen mellan småbyarna på blekingska sidan men även den småländska och det aktiva föreningslivet. Bygdeföreningen i Tjurkhult har mycket stor social verksamhet

Upplevelser och kultur:

En kräftodling och övernattnig,

☒ Gränslandet mellan Sverige och Danmark. Mycket historier b.l.a. om Dackefejden

☒ Guidning och berättare om bl.a. Dackefejden 1542

☒ Blekinge vildmarksleds med fantastiska naturupplevelse. Bjuder på ett mycket rogivande stråk genom byn med möjliga nedstick till den långsmala sjön Tjurken.

Riverside längs med Ronnebyån har lagts ner. Kvar finns en kräftodling och övernattnig, som ligger inne på Tingsryds sida om kommungränsen men den bör ändå uppmärksammas även här.

Eringsboda

Samhälle med cirka 600 invånare i Ronneby kommuns norra del vid gränsen till Småland. Eringsboda ligger naturskönt inbäddat bland glittrande sjöar och skogens lugna sus i

kommunens norra delar. Här finns stora möjligheter till ett aktivt friluftsliv och ett stort fiskevårdsområde som inkluderar flera sjöar.

Mitt i byn finns en bykärna med kyrkan, kyrkoallén, vävaregården och skolan som ger en fin atmosfär, full av traditioner. Samma stora känsla får man då man kommer ner till den idylliska fotbollsarenan intill Nättrabyån.

Speciellt är också det anrika Eringsboda Brunn något längre norrut längs ån, som idag är ett känt danspalats, Eringsboda Brunn, som under flera årtionden bjudit upp till dans med många av Sveriges mest välkända dansband. Runt om själva Eringsboda samhälle finns flera mycket

attraktiva gårdsmiljöer och småvägsmiljöer. Bland dessa utmärker sig Ränthemåla gård strax utanför Eringsboda samhälle med en av Sveriges största och äldsta älgparker under flera årtionden. Utanför Eringsboda låg också Blomstergården som var något alldeles speciellt med sina sammanvävda minimimiljöer kring våra mest kända sagor blandat med blekingarnas utvandring och historier om torparkulturen och urbaniseringen. Det var även en trädgårdsanläggning av rang, med stor skicklighet i växthanteringen. Under flera årtionden så tillhörde Blomstergården Sveriges mest välbesökta platser för bussresor. Frågan är om det är möjligt för Blomstergården att åter hitta en nisch som är realistisk och som åter skulle hitta fram till turisterna? Där finns onekligen en stomme som borde kunna användas på en mängd sätt men det är många pusselbitar som måste hittas och komma på plats.

Nära Blomstergården ligger Hjorthålan, som ger ett intressant möte med Ronnebyån, som annars uppströms är hårt reglerad och har varit utsatt för kalavverkningar i en skala som är

ovanligt stor för Blekinge. Frågan är emellertid hur Hjorthålan kan utvecklas vidare utan sällskap av Blomstergården. Kanske där finns möjligheter som vi inte upptäckt!?

Företag med anknytning till besöksnäringen

- Eringsboda Brunn
- Eringsboda Markttjänst
- Hjorthålan Camping och stugby
- Bensinmack och närbutik
- Ponnybus
- Räntemåla Gård
- Servicepunkten
- Tanos Träskulptur
- Westerdahlsgården

Upplevelser och kultur

- Blekingeleden
- Färgaregården
- Galleri Garvaregården
- Hembygdsstugan
- Kim M Kimselius
- Krösnabanan
- Landsbygdsmässa
- Skogstokig
- Skrivarstugan
- Vildmarksleden
- Vävaregården
- Utvandrarnas väg
- Eringsboda kyrka

Fakta om Eringsboda

Latitud: 56.438507

Longitud: 15.366210

Invånare: Ca 800 invånare

Boende: Hus/villor, flerfamiljshus, sommarhus,
Trygghetsboende Björkliden

Förskola: Eringsboda förskola, 2 avdelningar, ligger i anslutning till Eringsbodaskolan.

Skola: Eringsbodaskolan, F-6, ca 50 elevplatser, stor och fin skolgård med gräsxytor, lekplats, fotbollsplan och skogsdunge

Fritid: Fotboll, gym, gymnastik, bordtennis, innebandy, bastubad, musik, körsång, dans, matlagningskurser, fritidsgård

Livsmedel:

Övrigt: Eringsbodamacken

Kollektivtrafik:

Hemsida: www.eringsboda.nu

Eringsboda Samhällsförening, E-post: info@eringsboda.nu

Möljeryd

Möljeryd samhälle med cirka xxx invånare i Ronneby Kommun, strax norr om Ronneby Airport och friluftsgården Karlsnäs ligger just i övergången mellan skogsbygd och mellanbygd, i kanten av Bredåkradeltat. Flyget ger restriktioner för vidare utbyggnad men samhället har annars ett intressant läge både för att bo och verka i, som att besöka. Möljeryd bör dessutom bli aktuell vid diskussion om i vilka stråk det är intressant att dra slingor, just genom att det skulle kunna binda ihop Karlsnäsgården och Ronnebyåområdet med Johannishus – Listersjö – Listerbyå-området, som är ett av Blekinges största sammanhängande skogs-vildmarks-områden, med bland annat vägsträckor längs vatten som verkar fortsätta i all oändlighet, flera fina badsjöar, en av Blekinges få torvmossar, en av Blekinges och därmed även Sveriges största bokskogar, en av Sveriges mest ursprungliga naturskogar (Sachsiska Schweiz norr om Tulseboda och Sännesshult). Detta är klassisk mark för Kallinge- och Ronnebyungdomar då naturintresset växte fram under 1930- och 1940-tal och skulle kunna bli det igen men för den riktigt naturintresserade turisten. I Möljeryds utkanter finns dessutom skogsgården Gammelsgården, som är en självklar samlingsplats om man utvecklar en besöksnäring.

Företag med anknytning till besöksnäringen

- ☐ Blekinge Hjort
- ☐ Kalsnäsgården

Upplevelser och kultur [Få läsarens uppmärksamhet med ett bra citat från dokumentet eller använd det här utrymmet för att framhäva en viktig poäng. Dra den här textrutan om du vill placera den någonstans på sidan.]

- ☐ Elljusspår/skidspår ☐ Försvarets avlyssningsstation ☐ Gammelstorp (skogsstyrelsens gård)
- ☐ Karlsnäsgårdens leder ☐ Kommunal badplats ☐ Kulturkvällar
- ☐ Möljeryds kyrka
- ☐ Loppmarknad ☐ Naturupplevelser djur grodor och backsvalor ☐ Tulseboda naturreservat
- ☐ Gröngölsmåla naturreservat ☐ Vantakalleberget naturreservat
- ☐ Sännesshult naturreservat ☐ Bygdegården i Möljeryd

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

Johannishus

Johannishus är ett villasamhälle mellan Ronneby och Karlskrona. Samhället ligger i närheten av Johannishusåsen som är en av länets största rullstensåsar. Johannishus skola har ett exklusivt läge mitt i Johannishusåsen, i en småskalig del, en bit utanför samhället och en bit från herrgården. Hjortsberga kyrka är enligt uppgift Blekinges äldsta kyrka. Mest berömd är annars Björketorpsstenen som är daterad till 600 – 700-talen efter Kristi födelse. Johannishus slott är ett gods från 1700-talet som är byggt i nyklassicistisk stil. Här ordnas många arrangemang i den tillhörande magnifika ladan. Inte långt från slottet ligger Möllerydsstugan, en högloftsstuga som är den enda som finns kvar på ursprunglig plats. I Johannishus finns flera aktiva föreningar, som Blekingepärlor, sportskytteklubb, ryttaförening och pensionärsförening. Populära loppmarknader arrangeras på Johannishus gamla sågverk och det hålls årligen en auktion på Rydsgården i östra utkanten av samhället.

Det är en ytterst forntidsrik bygd men även bedömd som av riksintresse för naturvården, med mycket sällsynta djurarter. Samhälle med cirka 800 invånare strax öster om Ronneby. Johannishus har sitt exakta läge där herrgårdslandskapet möter bondelandskapet i skärningen mellan viktiga vägar. Man kan även beskriva Johannishus samhälle som stationssamhället utan station, vilket förhoppningsvis är ett uttryck som blir tillfälligt. Eller Johannishus som samhället intill Johannishusåsen.

Knuten till Johannishusåsen och Listerbyån är dessutom herrgården Johannishus, landskapets självklara centrum, med sina fantastiska byggnader, den omfattande gårdsmiljön och parken med det ringlande vattnet, öarna och broarna, som rester av en engelsk landskapsarkitektur som förekommer beskriven i skrifter vid sidan om Brunnsparken i Ronneby. På Johannishusåsen, som är ett naturreservat, finns ett flertal mycket sällsynta och hotade växt- och djurarter, svampar och en högst ansevärd mängd fornlämningar, bland annat mäktiga skeppssättningar som i siktstråket mot herrgårdens huvudbyggnad. Åsen betas och får betraktas som tämligen svårtillgänglig.

Runt Johannishus finns ytterligare platser som bör nämnas i det här sammanhanget. Mot väster är det inte långt till Edesta, med en av Ronnebys vackraste och äldsta kyrkor och alldeles intill den kända hälsokällan, samt numera även skolan och trädgården, med klockstapeln och de högst sevärda skulpturerna av konstnären Susanne Demåne. Ytterligare litet väster ut finner vi Äggaboden med sin gårdsförsäljning, sina luncher och sina många arrangemang. Mellan Edesta och herrgården finns ett skogsområde med ett sällsynt attraktivt nätverk av småvägar och en av Blekinges mest intressanta naturskogar, Tallet. Tar man istället söderut från Johannishus samhälle, så är man istället snart vid Björketorpsstenen, som redan nämnts. Det handlar om en runsten som lär vara Sveriges äldsta skrivna dokument. Då Sveriges television för några år sedan ville göra ett historiskt program om Sverige som land och om dess uppkomst så var det vid Björketorpsstenen de började.

Johannishus samhälle ligger också nära Listerbyån, som haft större betydelse förr och på andra sidan ån finner man Hjortsberga gravfält och kyrka, det forntida gravfält som har flest gravar i Blekinge och det är verkligen en attraktiv och mycket speciell plats idag som borde bli en självklar plats att besöka för turister som kommer till Blekinge, men det är troligen ändå att betrakta som relativt okänt. Här finns idag även en provisorisk informationsplats om fynden i Västra Vång med guldgubbarna som är det aktuella fyndet som alla talar om. Platsen man hittade guldgubbarna på är i stort sett samma plats som ett ännu större fynd, vilket sägs vara Blekinges största fornyfynd. I samband med plöjning 1865 hittade man här ett kopparkärl fyllt med sex kilo guld- och silverföremål. Skatten grävdes troligen ned i början av 1100-talet men är till stor del av vikingatida ursprung. Allt det här är som sagt knutet till den ringlande Johannishusåsen, en av Blekinges största rullstensåsar som är av högsta betydelse för både kulturmiljövården och för biologer med en rad sällsynta djur, växter och svampar som förekommer här vid sidan om mäktiga storträd av ek och mäktiga fornminnen. För friluftsliv och turism är åsen och dessa platser märkligt otillgänglig.

Företag med anknytning till besöksnäringen:

☐ Björketorps Gård ☐ Bohaga Konst och Guidning ☐ Gerds Vävstuga ☐ Handelsträdgården
 ☐ ICA -affären ☐ Janlis målning och fotografering ☐ Äggaboden, Edestad ☐ Plantskolan
 Plantriket

☐ Johannishus Gods ☐ Susanne Demåne ☐ Ullas smörgåsbod ☐ Leråkra Golf & Övernattning

Upplevelser och kultur

☐ Björketorpsstenen. Runsten med två väktare.

☐ Skatterna från Vång, Guldgubbarna

☐ Utgrävningarna i Vång ☐ Edestads Kyrka och offerkälla ☐ Hjortsberga Kyrka

☐ Grindstugans naturreservat intill idrottsplatsen med föreningslokaler ☐ Johannishus åsar naturreservat

☐ Mölleryd naturreservat ☐ Gise Höna naturreservat ☐ Tallet naturreservat

Fakta om Johannishus

Latitud: 56.223509

Longitud: 15.415615

Invånare: Ca 770 invånare

Boende: Hus/villor samt en fastighet med lägenheter
Ålycke äldreboende samt ett antal seniorlägenheter i enplanshus

Förskola: Nyponhuset, 3 avdelningar
Prästgården, 2 avdelningar

Skola: Johannishus skola, F-6, ca 100 elevplatser

Fritid: Fotboll, rugby, fritidsgård med aktiviteter och filmkvällar, ridning,
pensionärsförening med olika aktiviteter

Livsmedel: ICA Nära som är post- och apoteksombud

Övrigt: Bilverkstad
Handelsträdgård
Björketorps gård

Kollektivtrafik: Busslinje som går mellan Ronneby och Karlskrona med ett fåtal turer

Hemsida: www.johannishus.se

Johannishus Samhällsförening, E-post: styrelsen@johannishus.se

Listerby

Listerby är ett samhälle med cirka 900 invånare som ligger cirka 8 km öster om Ronneby. Här bor du med närhet till havet och en vacker Blekingekust in på knutarna. Det är ett samhälle med en central del vid E22:an, där kyrkomiljön är viktig tillsammans med en samling gårdar som ger en tydlig landsbygdskaraktär innan villaområdena tar över. Samhället fortsätter sedan först och främst mot havet med en båthamn i Slättanäs. Här möter en blandad kustskog med ett småskaligt jordbrukslandskap, med mycket åkerholmar, drumlins (geologisk formation som kännetecknar Kuggeboda- och Gölandet) och stora forntida rösen samt karaktäristiska stenmurar från främst 1800-talet. Listerby kan vidare erbjuda ett väl skyddat havsbad, restaurang, mack med närbutik och på sommarhalvåret försäljning av frukt, bär mm. I Listerby finns dessutom den internationellt uppmärksammade förskolan Backsippan som är byggd med extremt stor miljömedvetenhet enligt cradle to cradle som koncept samt Listerbyskolan med Listerby skolskog.

Listerby är ett relativt litet men expanderande samhälle där man ändå har nära till både Ronneby och Karlskrona. Nära dig så har du hela Listerbyskärgården med sina betespräglade och mjukt rundade öar och Kuggebodalandet med mängder av platser som det finns anledning att lära känna. Österut knyter det an till ett lika storslaget landskap. Här avslutas Ronneby kommun med en hel mängd platser som räknas som "klassisk mark" för friluftsliv och turism, där uttrycket "Blekinge, Sveriges Söder" myntades. Även "Blekinge" som namn kan ha myntats i dessa omgivningar, hävdar en del. Här finns mängder av ställen där land möter hav, med det lugna, spegellika vattnet, "bleket", emellan. Här finns också Förcärla kyrka, Vambåsa naturbetesmarker, Hjortahammars gravsättning, Tromtö med sommarresidenset, omfattande naturskogar och tilltalande **vandringsleder**, **Tromtösund**, Almö med golfbanan och Almö havsbad och sist men inte minst Jordö. Här "vimlar det av naturreservat".

Listerby skärgård är namnet på ett nyare naturreservat med en attraktiv natur och ett säregt kulturlandskap som omfattar öarna Arpö, Vagnö och Slädö med angränsande holmar och skär samt grundvattnen dem emellan. En vacker natur av pastoral karaktär med stora naturbetesmarker finns exempelvis i mynningområdet till Listerbyån ute på Blötö och Östranäs och hit tar man sig till fots eller med cykel. I Slättanäs finns även badplats, grillplats och ett helt nätverk av promenadvägar.

Företag med anknytning till besöksnäringen

☐ Christers Gård i Yxnarum ☐ Hemgjort hantverk från Hjortahammar
 ☐ Hjorthammar Café ☐ Janitas Olja och Akvarell ☐ Lilla Konstgalleriet
 ☐ Majas Konstbutik café & Restaurang ☐ Stall Yxnarum ☐ Torkö Kajak ☐ Karlssons Gårdsbutik i Tomtesunda

Upplevelser och kultur

☐ Skärgårdsområde med säregt kulturlandskap som omfattar öarna Arpö, Vagnö och Slädö med angränsande holmar och skär
 ☐ Hjortahammars gravfält ☐ Listerby skärgård naturreservat ☐ Almö naturreservat
 ☐ Vambåsa hagmarker naturreservat ☐ Kvalmsö naturreservat ☐ Jordö naturreservat ☐
 ☐ Listerby Kyrka ☐ Tromtö och Tromtö herrgård ☐ Hjortahammars skola och bygdegård

Kuggebodalandet och Göholm

Halvö med mycket natursköna områden, fina badplatser och stora möjligheter till ett rikt friluftsliv

Kuggebodalandet

Kuggeboda är ett samhälle med cirka 300 fasta invånare strax sydost om Ronneby i en blandning av permanentbosättning och sommarbosättningar, där man rör sig längs smala vägar i ett mer och mer finfördelat grenverk ut mot något spännande, där många säkert önskade att cykeln blev vanligare och antalet bilar på sommaren färre. Kuggeboda är idag dessutom en blandning av konstnärer och konsthantverkare som präglar sin närmaste omgivning och aktiva lantbrukare, som håller landskapet i en fin hävd med karaktäristiska långsmala åkrar skilda åt av stenmurar, träd- och buskrika beteshagar och välbetade havsstrandängar. De senaste åren har flera barnfamiljer valt att bosätta sig i Kuggeboda trots att det inte längre finns någon förskola eller skola där. Närmaste skola finns i Listerby och det går skolbuss dit. Närmaste livsmedelsbutik finns i Johannishus och butiken är ombud för post, apotek och systembolag. Kuggeboda samhällsförening bedriver flera olika verksamheter, t ex konst- och hantverksutställning, teater och musikunderhållning ett par gånger per år och dessutom studiecirkel. Samlingslokalane Byahuset i Kuggeboda kan medlemmar hyra för privata arrangemang.

Kuggeboda var en viktig omlastningsplats för varor i den viktiga handeln längs Blekingekusten på 1300- och 1400-talen. Detta fortsatte sedan in på 1900-talet, med bl a utskeppning av huggen sten i alla stenbrott. I början av 1900-talet lär just Kuggebodalandet dessutom ha haft Sveriges växthustätaste område per kvadratmeter, där de försörjde inte minst Karlskrona med närodlat. Fortfarande lever jordbruket i hög grad kvar, men man ser samtidigt hur det drar sig tillbaka för varje årtionde, vilket kommer förändra samhällets grundkaraktär även fortsatt. Mot nordost övergår Kuggebodalandet till Bökenäs, där en camping ligger och Torkö med flera spännande, exotiska miljöer och resterna av ett kloster. Söderut så är Kuggeboda samhälle i sig själv värt att uppleva, liksom Kuggeboda hamn och det lilla havsbadet. Väl värd ett besök är i högsta grad även Lindö, en halvö, där man verkligen kan få uppleva havet och vågornas tjusning och intill en under mycket lång tid betad natur- och strandskog som är mycket säregen i sitt växtsätt, med växlingar mellan vildmarksdelar och pastorala eller havspåverkade delar. Här finns även de mäktiga, utskjutande klipporna och stora sevärda lämningar av ett hantverksmässigt, småskaligt stenhuggeri. Även det äldre försvarssystemet kan vara intressant som besöksmål. Lindö är annars kanske först och främst känt som ett Eldorado för fågelskådare. Det är naturreservat och har öppnats upp nyligen för turismen i ett samarbete mellan länsstyrelse och lokala föreningar. På vägen ut till Lindö finns ett par av de finaste kvarvarande havsstrandängarna.

Göholm och Gökalv

Mot sydväst övergår Kuggeboda som ett anrikt bonde-, trädgårdsodling- och fiskelandskap till Göholm som är ett utpräglat herrgårdslandskap med sägenomspunna namn som Johan Puke, som startade som skeppsgosse för att sedan bli generalamiral och statsråd liksom ägare till Göholm på 1700-talet och Stina Werner på 1900-talet. Särskilt Stina Werner har lämnat avtryck genom sin fondering av herrgården och för hennes naturintresse, som bland annat lett fram till stora, strandnära betesmarker och skogsbeten med mycket grovstammig och storkronig ek i och strandnära bokskog. Här ingår även hasselskogar, som tillhör de allra största på Sveriges fastland, mäktiga strandbryn och en sanddynsskog, som är en sällsynthet i mellersta Blekinge. Värld att uppleva är även själva herrgårdsmiljön med byggnaderna, där även en av dem används till bed & breakfast.

Företag med anknytning till besöksnäringen

- ☐ Allehanda smide ☐ Aspan Kursgård & Länergård ☐ Ateljé Form & Fantasy
- ☐ Gerties Vävbod ☐ Göholms B&B ☐ Ronneby Havscamping ☐ Hantverk Millegarne
- ☐ Påtorps Gård ☐ Slöjdade bruksföremål ☐ Sörgårdens Konstateljé

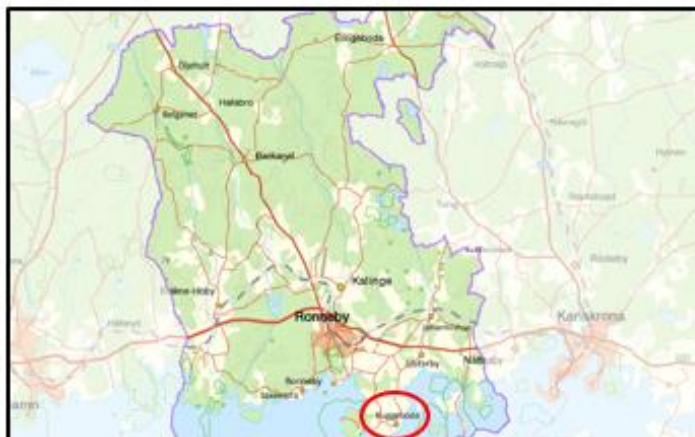
Upplevelser och kultur

- ☐ Ångbåtsbryggan ☐ Kustremsan/skärgården ☐ Badplatser ☐ Promenadslinga vid "havskanten"
- ☐ Lindö naturreservat ☐ Gö naturreservat

Fakta om Kuggeboda

Latitud: 56.139680

Longitud: 15.365856

Invånare: Ca 300 fasta hushåll.

Boende: Hus/villor och sommarstugor

Förskola: Närmaste förskola finns i Listerby.

Skola: Närmaste skola är Listerbyskolan, skolbuss.

Fritid: Bad, fiske, naturupplevelser, båtliv, fågelskådning, cykling

Livsmedel: Närmaste butik är ICA Nära i Johannishus.

7 Eleven i Listerby

Övrigt: Bensinmack vid Listerbyrondellen vid E22

Bibliotek i Listerbyskolan – öppet för allmänheten på tisdagar och torsdagar

Kollektivtrafik: Bussförbindelser morgon och kväll anpassat efter skolornas tider.

Buss avgår varje timme dagtid/vardag från busshållplatserna vid E22 mot Ronneby och Karlskrona.

Hemsida: Endast Facebooksida

Kuggebodahalvöns samhällsförening

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/208497729185005/>

Saxemara

Smultronstället vid havet

I Saxemara, som ligger endast 7 km från Ronneby stad, finns närheten till havet med åkrar, skog och hav runt husknuten. Här finns möjligheter att ströva i de fina omgivningarna och ta ett dopp vid en av stränderna eller ta båten till någon av skärgårdens vackra öar. Det är ett samhälle med cirka 330 invånare som ligger utmed Vierydsvägen mot Järnavik, cirka 7 km väster om Ronneby. Det är en blandad bebyggelse. Idag finns det drygt 400 fastigheter där cirka 40% är fritidshus och det finns även möjligheter till nybyggnation i privat regi.

Saxemara är ett samhälle med skola, förskola, idrottsplats, kyrka, församlingshem, småbåtshamn och båtvarv. I Saxemara finns en inre och yttre badplats med grillplats på båda. På inre badplatsen finns plan för beachvolleyboll. Längre in i byn mot norr finns även en nybyggd fotbollsarena. I Saxemara pågår just nu ett generationsskifte med många nyinflyttade barnfamiljer. Saxemara med flera byars samhällsförening är en förening som är till för alla som har ett boende i någon form i Saxemara eller angränsande byar. Föreningen verkar för att främja byns intressen, men arrangerar också olika aktiviteter. Saxemara IF och kyrkan är också aktörer som har organiserad verksamhet för barn och ungar.

För den som är intresserad av gamla båtar finns Saxemara båtvarv, där det går att se gamla veteranbåtar, men det går också att hyra en båt för en tur i viken. I Saxemara finns dessutom en camping med servicehus för bad- och campinggäster. Utanför Saxemara finns Stora Ekön där det berömda vraket efter det danska skeppet Gripshunden hittades. All dykning utgår från Saxemaravarvet. Hamnen och Lotsutskicken på Ekön sköts av Ronneby Navigationssällskap. Många av öarna är väl värda ett besök men den som sticker ut litet extra tillsammans med Stora Ekön är Saltärna som tillhör Blekingeskärgårdens vackraste öar med såväl innerskärgårdens lummighet och betade pastorala miljöer och ytterskärgårdens dramatik, där vågorna vräker sig mot de utdragna, nakna klippstränderna. Till Saltärna

kommer man med egen båt. På ön finns flera åretruntboende. Saltärna var dessutom en av de sista öarna med ett aktivt skärgårdslantbruk.

Såväl västerut som österut om Saxemara finns en ansevärd sommarbosättning, med en blandning från äldre bosättning till yngre. På många ställen ger det småbrutna landskapet plats för åtskilliga utan att man får en känsla av trängsel. Även mycket av det äldre jordbruket har lyckats leva kvar och avtal har upprättats med sommarboende så att de får den inramning och det attraktiva bakland som de troligen drömt om.

Här fortsätter Vierydsvägen ända bort till Trolleboda, Vieryd, Väbynäs, Väby och Järnaviksskärgården, något som region Blekinge planerat ska bli en regional cykelväg: Parallellt fortsätter den berömda, karga Vierydplatån ända ut i havsbandet med den milsbreda "Varan", som sträcker sig mellan Ronneby och Vierydsåns dalgång.

Företag med anknytning till besöksnäringen

☒ Änglakeramik ☒ Marie Jennfors ☒ Risanäs Gård B&B ☒ Saxemara Båtvarv

Upplevelser och kultur

☒ Badplatser och naturkamping ☒ Kustremsan/skärgården ☒ Stora Ekön med lotsutkik
☒ Nyströms Brygga ☒ Saxemara Kyrka ☒ Yttre Stekön naturreservat

Fakta om Saxemara

Latitud: 56.167783

Longitud: 15.229850

Invånare: Ca 330 invånare

Boende: Hus/villor, sommarhus

Förskola: Saxemara förskola, 2 avdelningar, ca 40 platser

Skola: Saxemaraskolan, F-6, ca 100 elevplatser

Fritid: Fotboll, båtliv, körsång, bad, fiske

Livsmedel: Kiosk vid inre badplatser (sommartid)

Övrigt: Saxemara Båtklubb erbjuder båtplatser

Kollektivtrafik: Bussförbindelse finns och möjlighet till närtrafik. Skolbuss går från Ekenäs.

Hemsida: <http://infosaxemara.blogspot.se/> samt sidan Saxemara samhällsförening på Facebook

Saxemara med flera byars samhällsförening, E-post: saxemarablogg@gmail.com

Järnavikskärgården

Järnavikskärgården täcker in ett vidsträckt havsnära landskap från Tjärö och Eriksberg i väster, över äldre bosättningar, platser och gårdar som Järnavik, Pagelsborg, med sitt magnifika läge vid Bräkneåsens mäktiga avslutning och utsikt över Järnaviksfjärden, Torp, Kullåkra, Björstorp, Svalemåla, Gyön, Garnanäs, Väby, Mörtströmmen och Bräkneåns mäktiga mynningsområde med Biskopsmåla- och Sonekullalandet i öster. Här hittar man viktiga centra för besöksnäringen och en nyare bebyggelse som ofta är blandad för permanentboende och periodvis boende, en s k "sommarbebyggelse". Här finns även de stora, "tysta" naturområdena i en blandning med ett mycket småskaligt odlingslandskap, med ädellövskogar, unikt många stora betesområden som naturbetesmarker, hagmarker och även skogsbeten, slingande kustvägar och en ofta väl integrerad bebyggelse.

En särskilt viktig knutpunkt inom Järnavikskärgården med stor utvecklingspotential för besöksnäringen är här Järnavik, en känd och mycket gammal naturlig djuphamn, med småbåtshamn, tilläggsplats för skärgårdsbåt till Tjärö, camping med serviceaffär, paddelcentrum, pensionat, den "logiska början" för att hoppa på leder som Blekingeleden och Bräkneleden, eller besöka kringområdet med flera besöksvärda naturreservat eller utnyttja Järnaviks havsbad med både klippbad och sandstrand.

Vägen till Järnavik är säkert en av Blekinges mest natursköna vägsträckningar och den visar egentligen hur viktig själva entrén är för upplevelsen. Bara några kilometer norrut så går dagens vägnät direkt ner från E22:an vid Bräkne-Hoby till kusten och man använder samma avfart som till Bräkne-Hoby. Enkelt och terränganpassat men ändå rakt på leder vägen ner till kusten, med en ökande mängd saltstänk i atmosfären, som påminner en om att man färdas i ett kustnära parti. Man kör enkelt av vid avfarten till Bräkne-Hoby och Järnavik på E22:an. Cyklar man så ska man passa sig. Det är en ytterst smal väg. Snart ringlar sig "Järnaviksvägen" förbi det mytomspunna Torp och Pagelsborg som två mäktiga äldre bosättningar och vidare förbi återskapade vatten fulla med sjöfågel fram till en nästa krök där plötsligt allt öppnar sig. Man ser glittret från havet, gattet och man ser båthamnen på udden med Järnaviks pensionat. Det är ett ovanligt välregisserat möte med vattnet, med en av Blekingekustens mäktigaste inramningar, där Järnaviksbergen djärvt kastar sig ner mot vattnet. Söker man efter de lokala namn som finns knutet till platsen så är det många gånger

genuina vikinganamn som klingar. Det är inte konstigt alls att den gamla anrika bondehamnen Järnavik just hittade fram till och utvecklades kring denna plats. Sedan har platsen gått igenom många växlingar, mellan att vara en viktig exporthamn och regional hamn, perioder då militären såg det som sin landvinning och perioder då det främst varit tystheten och stillheten som varit dess särmärke. Tidigt så fick man också en anseelig sommarbosättning men efter det så har man i femtio år väntat på att vatten och avlopp nådde kusttrakten. Det hände i slutet av 2017 och man antar på goda grunder att detta blir starten till en ny utvecklingsväg, vilket även den nya översiktsplanen i Ronneby ser.

Tillsammans med Ronneby hamn – Ekenäs – Karön och Saxemara så är Järnavik Ronneby kommuns viktigaste knutpunkt och mötesplats, där besökare och turister möter kusten och skärgården. Som kommunalrådet Roger Fredriksson uttryckte det i ett tal december 2017: ”Järnavik är Ronnebys tredje ben, då det gäller samhällets kontakt med havet och därmed blir den en viktig plats för strategiska satsningar.” I högsta grad gäller det mer specifikt för turismen och besöksnäringen, skärgårdstrafiken och sommarbosättningen, som alla är viktiga i kommunens utveckling, men tänker man efter så är sommarbosättning, friluftsliv och turism även beroende av närvaron av de som bor där permanent och som kan ta rollen bl a som ”platsvärdar” och då blir perspektivet genast bredare. I diskussionen om hela Järnaviksskärgården, dess tillgångar idag och dess utveckling så är Järnaviksskärgården förklarad som av riksintresse för turism, friluftsliv men även för naturvård och kulturminnesvård. Detta ger onekligen en spännande utmaning, att verkligen kunna foga ihop olika intressen som kan samverka.

Något av en särställning tillsammans med Järnaviks båthamn och Tjärö har här Gyön som ett i litteratur och konst välbeskrivet sommarparadis. Ska man problematisera det så finns det för en besöksnäring ”stora” problem kring miljöer som Gyön, om Järnaviksskärgården skulle upptäckas på allvar av turister med ett vägnät som inte klarar ens dagens mängd av bilar och tänk om cyklismen ökar radikalt, vilket Region Blekinge planerar för och att turistbussar i tänkbara guidade Ronnebyslingor blir en verklighet. Hur ska de kunna nå den yttre skärgården och stråk som skulle passera Garnanäs, Biskopsmåla- och Sonekullalandet samt Mörtströmmen? Standarden klarar som sagt knappast ens av den lokala trafiken idag och kustsamhällen som Gyön har exempelvis inte ens en p-plats för fem bilar. Dessutom, skulle något inträffa vid ett möjligt event vid campingen och havsbadet i Järnavik så blir det en variation på samma problematik, det borde inte tillåtas så länge som det bara finns en väg ut och den vägen är dessutom smal som bara den. Det kan synas att detta handlar om detaljer men vi tar upp det som principer som kommer bli centrala om Ronnebyslingor ska bli verklighet.

En nybildad skärgårdsförening i Järnaviksskärgården finns idag, 2018, som vill understryka vikten av att se hela Järnaviksskärgården integrerat och stödja en ökad attraktivitet och tillgänglighet samt samverka mellan besöksföretagen, även innefattande företag som lägger grunden till ett omtyckt ”turism- och boendelandskap”, via sitt förvaltande och sin vård av landskapet.

Järnaviksskärgården. Samhälle med en stor sommarbosättning men en betydligt mindre permanentbosättning sydväst om Ronneby. I den nya översiktsplanen för Ronneby kommun nämns planer för en ny utökad bebyggelse i Järnavik.

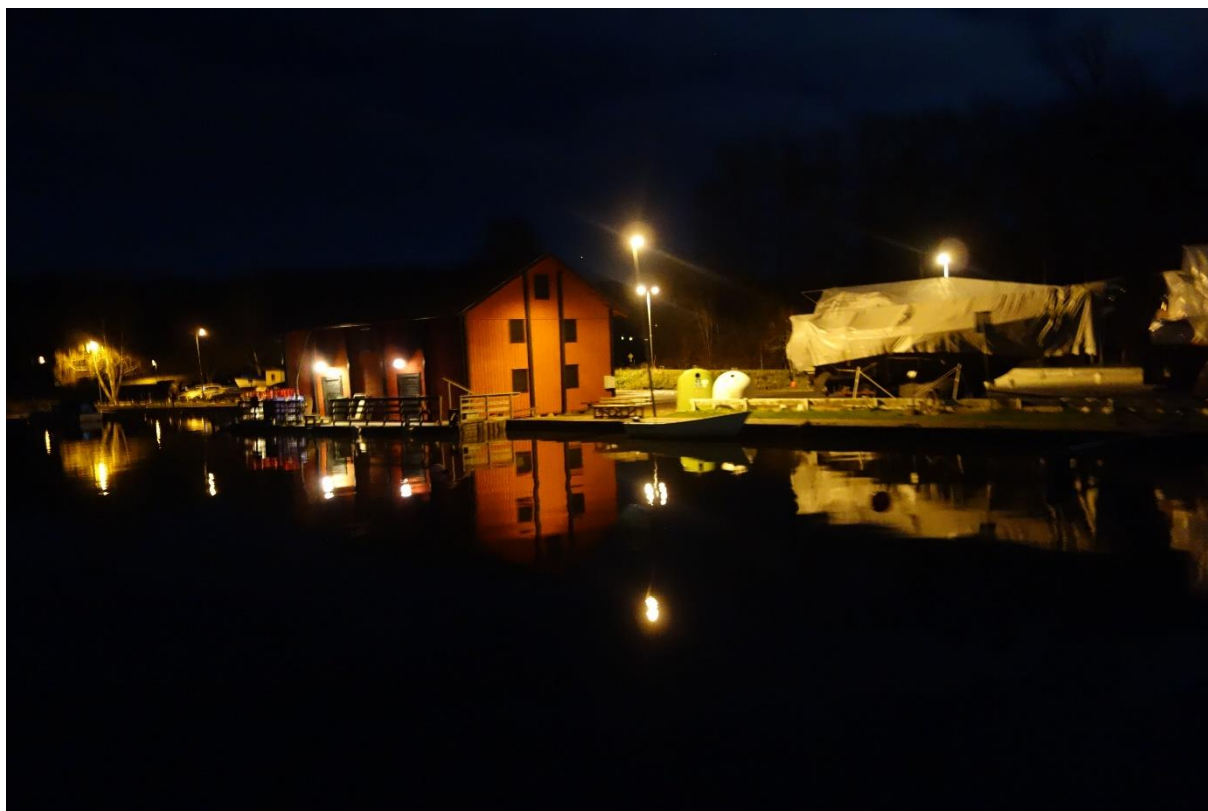
Företag med anknytning till besöksnäringen:

☒ Paddelkompaniet. ☒ Järnaviks båtklubb ☒ Svalemåla stugby ☒ Britta Jeppsson (Akvarellmålningar) ☒ Järnaviks pensionat (Gula Huset). Pagelsborg konferens och bed & breakfast ☒ Järnaviks Camping ☒

Upplevelser och kultur:

☒ Tjärö naturreservat ☒ Järnavik naturreservat ☒ Pagelsborg naturreservat ☒ Järnaviksdagen ☒ Midsommarfirandet ☒ Julmarknad

Det bör här även nämnas hur Åke Carlsson, Svalemåla, varje år bjöd in turisterna i området för att bli med på höskörden, vilket sedan avslutades med en riktig skördefest. Detta hade blivit en mer och mer välbesökt tradition i Järnaviksskärgården. Vad det gäller Tjärö så har Tjärö traditionellt alltid varit en del av Järnaviksskärgården. Det är den fortfarande, även om Tjärö ligger i Karlshamns kommun. Tjärö hade år 2017 40 personer anställda i företaget. Om Tjärö ligger i Karlshamns kommun så är den mycket uppskattade båtfärden till och från Tjärö till Järnaviks båthamn något som ligger i Ronneby kommun. Här finns även en viktig samverkan mellan Tjärö och Järnaviksföretag och Tjärö är medlem i Järnaviksskärgårdens förening.

FÖRSLAG

Definiering av huvudslingornas geografiska sträckning

Om huvudslinga som företeelse

Utgångspunkten för förstudien var att arbeta med en ensam huvudslinga. Detta diskuterades i förstudien och förkastades. Förslaget är nu att se huvudslingan som en företeelse snarare än som en enskild geografisk sträcka och att den bör träffa så att man känner att det här berör hela Ronneby kommun. Om man så vill: **Vi är på väg att skapa eller fylla på själva innehållet i "Visit Ronneby"**. Det vore självklart orimligt att speciellt i ett projekt börja överallt på en gång, men det är inte heller det som vi föreslår. Kan man få igång tre till fem "testslingor" i olika kommundelar och under olika betingelser så blir det betraktat som något för hela Ronneby på ett helt annat sätt än om vi endast förlägger en i t ex norra delen. Visar det sig att projektet får en särdeles stark uppbackning så kan det till och med tänka sig att man startar en samling av fler än fem huvudslingor som Ronnebyslingorna innan projekttiden är slut. Användningen av "underslingor" som mer kortsiktiga skapelser som besöksrundor som kanske bara går en gång eller under ett år är ett annat sätt att sprida idén om Ronnebyslingor till flera kommundelar. Dessutom innebär den andra projektdelen ett mer konceptuellt arbetssätt där vi kommer försöka aktivera grupper i flera delar och ta upp det på ett sätt så att många kan känna sig berörda.

Förslaget är att försöka definiera tre – fem huvudslingor, men även kunna vara öppna för att definiera och utveckla ytterligare någon. Projektet vinner avsevärt på detta, med möjligheter till nedslag i flera stråk i kommunen och därmed involvera fler och praktiskt öppna upp kommunen mer. En sådan huvudslinga, där exempelvis stråket skulle omfatta så mycket som 11 mindre tätorter i kommunen, med Bräkne Hoby, Backaryd, Hallabro, Belganet, Öljuhult, Eringsboda, Möljeryd, Johannishus, Listerby, Kuggeboda och Saxemara skulle bli alltför omfattande för att kunna omfatta en dagstur eller en halvdagstur. Det skulle innebära en runda på 120 – 130 km, eller mer, och innefattar många vägar som har en storlek där det gäller att köra sakta och varsamt. Kanske en sådan slinga som använder sig av alla 11 samhällena snarare skulle marknadsföras som "diamantslingan", där man planerar att besökaren ägnar en hel vecka eller varannan lördag under en sommar på att lära känna "Ronnebytrakten". "Huvudslinga" blir därmed en statusställning. "Ronnebyslingor" blir alla kategorier slingor (huvudslinga, underslinga, byaslinga och bygdeslinga samt möjligen diamantslinga och någon annan som känns kreativ) inom Ronnebytrakten som förs fram och organiseras i detta sammanhang. De första tre åren blir en uppbyggnadsperiod och en testperiod. Därefter avses de kunna gå in i en kontinuerlig verksamhet i en då uppbyggd, fungerande samverkan mellan kommun, företag och samhällsföreningar.

Flera huvudslingor innebär att man kan satsa på en stad-land-slinga och en ren landsbygdsslinga. Det kan även röra sig om flera parallella slingor geografiskt under samma tema som tillsammans har för avsikt att öppna upp samtliga byar i Ronneby totalt sett, eller att öppna upp en slinga i en by, där man förberett just en "byaslinga". På det sättet så kan

man få en kombination av "bygdeslingor" å ena sidan och "byaslingor" å andra sidan. Flera huvudslingor innebär dessutom en möjlighet att testa olika situationer, där det kan vara företag som driver på och koordinerar i ett fall och i ett annat fall vara föreningarna i en kombination med företag. Vi menar även att det är viktigt att kunna testa situationer där allt vid första ögonkastet redan verkar färdigt för verkställande men samtidigt även få med möjliga helt nya sträckningar, där man får nyhetens behag. Vi har även många intressanta teman, som nu plockats fram och som vore värda att testa, vilket framgår senare i dokumentet.

Genom att utveckla och ge ett speciellt utrymme för ett litet antal huvudslingor så räknar vi med att skapa en känsla av att öppna upp Ronnebytrakten turistmässigt. Det blir en central ny sak i Ronnebys turistsatsning, att ge Visit Ronneby ett innehåll så att den blir frågan om mer än en enkel portal. Huvudslingorna ska marknadsföras väl, basuneras ut och utvecklas på ett sådant sätt att det blir mer långsiktigt och klarar både enskilda besök och organiserade turistresor med guider. Samtidigt väljer vi att satsa på flera slingor snarare än en eller två för att det endast blir då som vi efter projekttidens slut kan förvänta oss att få genomslag av Ronnebyslingor som idé, så att det verkligen kan bli ett genomslag och inte stannar vid något som ingen kommer märka av, utan möjligen lokalt.

Underslingor; utveckling av koncept och modeller för hur slingor kan identifieras och utvecklas

Underslingorna är avsedda att vidga arbetsfältet och stimulera det kreativa, med uppkomsten av nya teman och nya samverkanskonstellationer. De kan också byggas upp som "imaginära skapelser" som ses konceptuellt och idémässigt och inte har som mål än, att få till ett geografiskt nedslag någonstans i kommunen. Underslingorna baserat på intresse kan variera i omfattning och storlek. Här finns inga begränsningar, bara möjligheter. Man kan ha som mål att på ett eller två år bygga upp en huvudslinga och börja med något enklare och tillfälligare, dvs en underslinga. Underslinga kan även vara kortare i längd eller innehålla färre företagare som är inblandade. Kanske "underslinga" som term dock verkar alltför värderande och nedvärderande. I så fall bör termen bytas ut till något bättre.

Företag inom området och definition på deras medverkan

De företag som är inventerade och namngivits ovan i beskrivningen av respektive samhälle avses utgöra en kärngrupp av företag som avses kontaktas igen för att tillfrågas om de vill ansöka om att vara med som deltagare i en slinga. Samtidigt bör vi komma ut bredare och via seminarier mm få kontakt med potentiella medverkande företag, även innefattande fall där företaget inte är bildat än. Med detta vill vi understryka att framtiden i besöksnäringen troligen ligger på ungdomar och andra som bör inspireras till att ge sig in i besöksnäringen som bransch och att detta projekt bör ge möjligheter till det.

Deltagarna kan delas upp i fyra olika kategorier efter hur de medverkar:

1. Aktiva medlemmar
2. Passiva medlemmar
3. Stödjande medlemmar
4. Sponsorer
5. Föreningar och andra intressenter.

Kategori ett: Aktiva medlemmar blir bland annat de som har sin främsta utkomst av sin näring. Många av de som kommer arbeta som mest aktivt med projektet och "sin slinga" kommer troligen bli de som har det som deekonomi. Andra kommer vara samhällsföreningar och andra intresserade föreningar, som vill engagera sig. Marknadsförs.

Kategori två: Är de som har sin verksamhet som en bisyssla eller hobby och ändå vill vara med men inte vill göra en stor sak av det. Marknadsförs som besöksmål om de har öppet varje dag eller bestämd dag i program.

Kategori tre: Är sådana som inte är direkt kopplade till besöksnäringen men som ändå drar nytta av den. Som de större affärsinnehavarna, bensinstationerna m.m. Dessa marknadsförs med plats och öppettider.

Kategori fyra: Detta kan vara exempelvis bussbolag, övriga tillverkande företag inom området och olika föreningar m.m.

Kategori fem: Vi finner att det är väsentligt att även föreningar som vill medverka eller stödja ska kunna bli medlemmar och få marknadsföring. Det medverkar till ett förbättrat "kitt" i samverkan. Här kan även "Inventerat intresse" från kommun, Blekinge länsstyrelse, samhällsföreningar samt intresseorganisationer för de gröna näringarna innefattas.

Storleken på avgiften föreslås bli i proportion till bl a den mängd marknadsföring som ges. Kategorier och storlek på avgiften föreslås utredas under projekttiden och beslut tas under vägen. Här är det viktigt att från början hamna rätt rent ekonomiskt så det blir ett hållbart och långvarigt resultat av projektets arbete och att resultatet av ekonomiska själ inte förloras i värde. Viktigt att de som ska bidra får värde på de pengar man ska satsa.

Intressenter.

RONNEBYSLINGORNAS TEMAN

RONNEBYSLINGORNAS TEMAN - UTVECKLING AV OLIKA TEMAN FÖR HUVUDSLINGOR OCH UNDERSLINGOR SAMT SJÄLVSNICKRADE SLINGOR

Uppdelning av besöksmålen; ett första förslag till en utveckling av slingor med olika teman som identifierats och diskuterats vad det gäller prioritering, innehåll och uppläggning

Uppdelning av besöksmålen för att få en optimal upplevelse är beroende på vad besökaren eftersöker och vad Ronneby kommun eller annan erbjuder och därmed synliggör som möjligt val. Det förslag som lyfts fram här innehåller både paket som känns mer färdiga och andra mer som "skissartade". Meningen är att dessa ska prövas och kompletteras ytterligare av projektägaren och projektgruppen i projektets första stadium för att sedan kunna landa i ett första steg som antingen föreslagna huvudslingor eller underslingor. Se på förslaget som förstudien och inventeringens djupanalys i det givet.

Välj just det som du tycker om. Välj tema för din resa eller varför inte hela slingan med alla dess upplevelser. Välj mellan vildmarksliv, kultur & historia, mat & shopping eller lugnet och de natursköna upplevelserna i vildmarken. Eller välj utifrån att få fördjupat möta ett enda samhälle i en "byaslinga" eller möta ett urval av våra mest natursköna områden. Ta del av det fantastiska kulturella och de historiska händelser som inträffat i vår bygd eller varför inte besöka alla de smultronställen som finns längs hela slingan i en sommarplanering, där en tur inte räcker.

När ni besöker er vald "upplevelseslinga" den här gången så kommer ni att upptäcka att mycket i Ronneby är fantastiskt. Det gäller "bara" att ge det tid, kanske vara inläst och välja "rätt årstid" och ni kommer dessutom notera att det är nära till allt. Här följer några rubriker över hur det skulle kunna se ut på Ronnebyslingans del på Visit Ronnebys hemsida.

Olika teman som diskuterats för Ronnebyslingorna med huvudslingor såväl som underslingor

Det som passar just dig är kanske just nu café-, kanot-, vildmarkscamping-, fågelskådar-, trädgård-, park-, kyrk-, slöjd-, gårdsbutik- eller något helt annat som blir till teman för din slinga eller baseras på det som den föreslagna upplevelseslingan kan erbjuda. Gillar du att organisera allt själv så snickra ihop det själv och ta just det som passar dig. Ronnebytrakten har mycket att erbjuda, från hörn till hörn, från samhälle till samhälle och från bygd till bygd! I centrum av allt detta har vi staden Ronneby och vår Brunnsplan med dess fantastiska kurortshistoria men även mer oupptäckta nära historia, med mer samtida trädgårdsinslag av europeisk dignitet och bland Blekinges rikaste natur och djurliv per kvadratmeter. Välj att återupptäcka det kända Ronneby eller gör istället en slinga av det okända, dolda Ronneby.

Det finns många intressanta paketlösningar, som upplevelse- och arrangemangspaket inkluderade med boenden, måltider, fysisk träning, fiske, cykling, paddling, vildmarkscamping och vandringar som gör att du kan få en härlig upplevelse runt Ronneby! Och försöker vi göra upplevelseåret längre än en sommartid så är det minst lika fantastiskt på

våren och hösten och då man lyckas fånga det snö- och istäckta Ronneby på vintern. Det här handlar om upplevelser! Hjälp till att förlänga upplevelseåret!

För den naturälskande besökaren erbjuder trakten många vackra vandrings- och cykelleder, paddling längs Ronnebyån eller paddlingsmöjliga avsnitt längs Bräkneån och vildmarksupplevelser, badning eller fiske kring och i de många sjöar som finns i området samt längs kusten. Du kan välja att försiktigt följa strandkanten längs vattendragen eller kuststråken, cykla för att få den där omedelbara känslan av möte med naturen där du måste ha tid på dig, eller välja att fiska både i havet och i åar som mynnar ut i havet, samt i ett stort antal sjöar.

Runt Ronnebyslingan som upplevelseslinga finns det också vackra kyrkor. Kommer du längs E22 är Förkärla kyrka öppen som vägkyrka. I Ronneby stad finns Heliga Kors kyrka med sina äldsta delar från 1100-talet. 2012 fick Heliga Kors kyrka två stjärnor i Michelins turistguide. I Bräkne-Hoby finns Blekinges största kyrka; en kyrka som i folkmun kallas för "katedralen". Andra kyrkor är värda ett besök därför att de är en del i en mycket attraktiv kyrkomiljö eller bymiljö, som Öljuhults, Backaryds och Eringsboda kyrkor eller kyrkorna i Edesta, Hjortsberga och Saxemara. Väver man även in andra aspekter så kan faktiskt samtliga byars kyrkor vara värda ett besök. Andra besökspärlor är de många idrottsanläggningarna runt om i de olika byarna som i de flesta fall ligger vidunderligt skönt.

Som besökare kan du välja på många olika boenden som präglas av småskalighet och närhet till naturen - hotell, camping, B & B, vandrarhem, stugor allt efter önskemål. Marknader och loppmarknader hör sommaren till. Varje år anordnas en av Blekinges största marknader i Ronneby, Tossiga Bonnadan. Ute i byarna finns en imponerande mängd event, besök dem! Och du vill kanske avsluta en upplevelsedag med något gott att äta. Då ska man lätt kunna se vad det innebär för val av slingans sträckning.

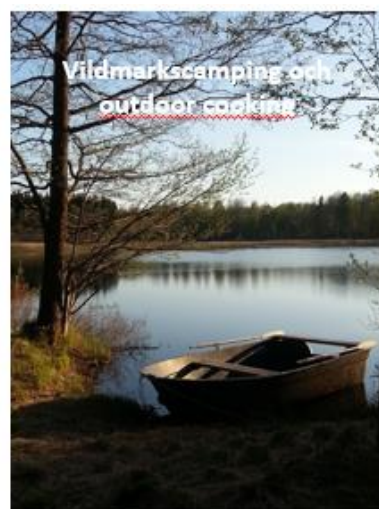
Vi har redan nu kommit in på möjliga teman och hur man bygger upp upplevelserika Ronnebyrundor av olika typ. Några plockades samman på framsidan av rapporten som möjliga teman i en första omgång av Ronnebyslingor för att reta lusten redan från början, samtidigt som det illustrerade vad som är projektets kärna. Nu återvänder vi till förstasidan och utvecklar det som illustreras där ytterligare ett steg vidare.

Småker på Ronnebyslingan

Magiska Järnavikslandet

Vildmarksamping och
outdoor-sadling

Design, konst och hantverk

Marknader och loppisar

Dristighet och sänkta skepp

Guide till Ronnebyslingan

Här ska du hitta tips om var du kan äta och bo, vad du kan se och göra i Ronneby stad med byar och landsbygd kring. Njut av skärgårdslivet, de havs- och skogsnära matupplevelserna och marknader, loppisar som avlöser varandra under hela sommaren. Vandra, bila, cykla, paddla, klättra, surfa, segla och fiska. Eller besök en läcker plats och njut av platsen och du. Naturen är allomfattande och tillgänglig. Tips om de bästa bad- och campingplatserna ska du också hitta här.

GOURMANDENS VATTENHÅL

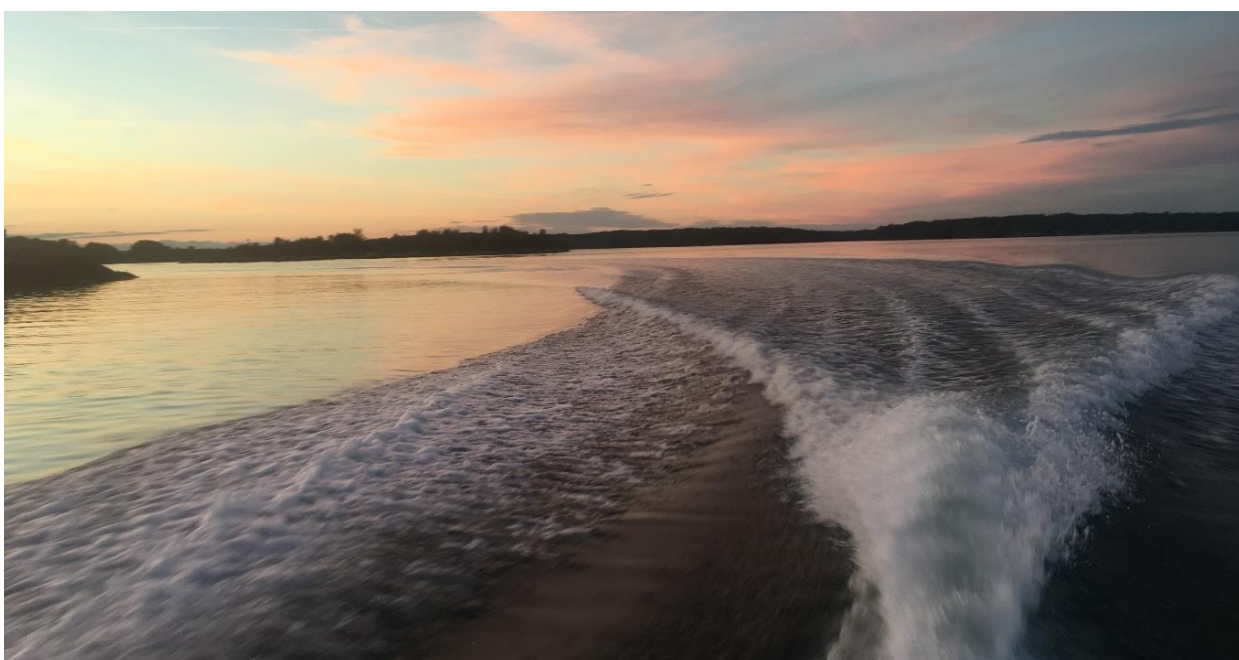
Gourmettur på Ronnebyslingan är en tur som går från Ronneby kust- till skogslandskap med smakupplevelser i fokus. Den ska ibland kännas maximerad blekingsk, ibland exotisk. Fantastiska gårdar besöks, caféer och restauranger som erbjuder smak och doftupplevelser utöver det vanliga i härliga miljöer bjuder in. Testa gourméplatser som Café Mandeltårten i Ronneby Brunn, Äggaboden i Edesta, caféet på Torkö intill klostret som fanns där, caféet i Hjortahammars skola, Vildmarkscaféet i Belganet och Golden Thai i Hallabro bland många andra. Notera vad som kan vara spännande runt platsen och kombinera med en promenad

som längs Ronnebyån med Kärlekens ö vid Blekingestugan i Ronneby eller njut av både båtfärd och öns natur och kultur då ni besöker Tjärö restaurang, en av de få just vid havet.

MAGISKA JÄRNAVIKSLANDET

Har du fått en chans att upptäcka det vackra Järnavikslandet? Här går det utmärkt att koppla av, miljön är naturligt enkel och spännande. Här finns "klassiska" platser som tillhört Blekingekustens finaste sommarparadis i hundra år och i något fall mer än hundra år, med Tjärö, Gyön och Järnavik. Här finns också de mer okända besöksmålen där du kan använda din upptäckarglädje. En stor del av Järnaviksskärgårdens charm är växlingen mellan det folktäta och områden där du möter den stora naturen mer enskilt. Solbada på en ö, ett skär, en brygga eller en mjukt rundad klippa. Här finns fantastiska kanotleder mellan öarna. Kommer du med båt så kan du hitta en fantastisk natthamn i en av de många djupa vikarna. Det finns vandringsleder i naturreservaten, tex på Tjärö och i det stora Järnaviksreservatet. Ofta leder de till ett mål - en utsiktsplats med en magisk vy, mer behövs inte för att förstå vad Järnavikslandet kan erbjuda.

VILDMARKSCAMPING OCH OUTDOOR COOKING

Låt dig lockas av en fantastisk naturupplevelse i djupet av vildmarken eller varva ner på någon av de många vildmarkscampingarna längs slingan. Välj det just du tycker om. Ta steget bakåt och se mer än din egen tid. Låt dig slukas av fascinationen av istiden och tiden just efter istiden, då mycket av formationerna bildades. Och tiden då 75% av Blekinge låg under vatten och de lösa jordlagren spolades bort och vattnet fortsatte sitt arbete envist över åren så att de renskurade hällmarkerna kom fram. Vilket mästerverk som skapades. Med alla insjöarna i mellan- och skogsbygd och åarna, som tillhör det som mest av allt karaktäriserar Blekinge, med forsarna, de stora flyttblocken och rasbranterna. Eller ta dig ut till skogssystem som tillhör gammelskogen eller ibland det mest genuint naturliga vi har i Sverige av naturskogar.

Här föddes idén om att kunna erbjuda ett riktigt, riktigt spännande vildmarksstråk, med rast- och badmöjligheter för turister längs slingan så deltagarna får en betydligt mer innehållsrik upplevelse än vid andra vildmarksleder med tillgång till kulturella upplevelser såsom guidade promenader, eller att få uppleva att själva cykla samt kombinera detta med att hyra båt eller kanot och få fiskemöjligheter med möjlighet att även kunna övernatta i vildmarken på minikampingar på lämpliga ställen längs slingan. Dessa minikampingar bör innehålla: rastplatsmöblemang, infotavla, vedskjul, grillplats, påle för att binda upp häst, utedass (som inte behöver tömmas), soptunna, mindre parkeringsplats samt möjlighet till att sätta upp tält. På själva Vildmarksleden behöver vi ytterligare 13 – 15 minikampingar. Utöver dessa minicampingar finns det redan i dag närmare ett 40-tal befintliga badplatser som är olika utrustade och som borde kompletteras med delar av det som nämns ovan där vissa väljs ut som större och mer möblerade medan andra understryks som informella och små. Detta skulle med enkla medel kunna lägga grunden till en innehållsrik vistelse för turisterna som skulle ligga på en betydligt högre nivå än idag.

Kan lätt byggas upp kring vildmark som huvudkoncept, under vilket man bygger upp en slinga i skogsbygden kring barrskogssystemen och en kring ädellövskogsystemen i kustbygden.

HÅLLBART, NÄRODLAT, NÄRPRODUCERAT

Möjligheten att höja en produkts prisvärde skulle säkert kunna utnyttjas mer för produkter som kommer från olika bygder och platser inom Ronneby kommun. Om de därtill växer på speciellt intressant och exotiska ställen så borde det vara spännande att få se platserna också tillsammans med produkten det gäller i en och samma "Ronnebyslinga". Här har internationella studenter 2008 myntat begreppet "Smallscape" för Blekingeprodukten.

Wiktor Olssons slakt och chark har under många år haft framgång med sina produkter. Flera svenska mästerskap, flera produkter med på Nobelmiddagens efterfest 2017 och nu "Årets producent i Skåneland"; Skåne, Blekinge, Halland och Bornholm. Företaget har förutom gårdsaffär i Bräkne-Hoby även affär i centrala delen av Karlskrona kallad "Bräkne-Hoby". Flera av deras produkter har också koppling till platsen; "Bräknegrisen" och "Bräknekorv".

Wiktor Olssons prisas: "Trevligt att bli uppskattad"

BRÄKNE-HOBY. Wiktor Olssons slakt och chark har tilldelats priset "Årets producent i Skåneland" av Skåneländska Gastronomiska Akademien.

Den 13 april kommer ägaren Bengt Olsson att få åka till Hypoteket i Lund för att ta emot diplommet och en gratifikation på 10 000 kronor.

– Det är trevligt att bli uppskattad, säger Bengt Olsson till BLT. Skåneländska Gastronomiska Akademien arbetar för att befrämja mat- och dryckeskulturen i Skåneland, som inkluderar Skåne, Blekinge, Halland och Bornholm.

TOBIAS FABBEKE

Blekinge läns tidning 13 februari 2018.

DESIGN, KONST OCH HANTVERK

Det lilla, det stora det annorlunda. Ett smörgåsbord av design, konst och hantverk för alla finsmakare. Titta, känn, lukta och fantisera. Möt konstnären! Möt konstnärplatsen, ett stycke Blekinge som ofta visar en samverkan mellan konstutövandet, de lokala naturförutsättningarna och platsens historiska bakgrund. Ta dig tid att begrunda och finna fram till budskap och mening som konstnären vill förmedla. Möt Susanne Demånes kreativitet och lekfullhet med skulpturer mm i en utsökt trädgårdsmiljö i Edestads anrika miljö med kyrkan, offerkällan och klockstapeln. Därefter, ta stegen vidare in i hennes ateljé i den gamla skolan. Ronnebytrakten har en mängd platser värda att besöka där design, konst och hantverk visas i en härlig by med stämning och atmosfär eller finns som del i ett smått makalöst landsbygdslandskap, där det knappast är en tillfällighet att man känner att konstnären noggrant valt sin plats för sitt utövande. Bör knytas till konstrundor som organiseras av bl a Blekingepärlor.

MARKNADER OCH LOPPISAR

Se till att du har rätt år så att dagen som marknaden eller loppisen öppnar blir korrekt! Är du redo för årets absolut hetaste marknader och loppisar 2018?

Den 15 juli bjuder Listerby IK in till den årliga loppisen på Gnistan där du kan göra årets fynd samtidigt som du stöttar deras verksamhet.

Den 6–8 juli bjuder Ronneby på Tosia Bonnadan.

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

DRISTIGHET OCH SÄNKTA SKEPP

Dagen startar i Göholm. Under det stora körsbärsträdet äter vi en ljuvligt god frukost på Göholms B&B. Här har tiden stått stilla sedan Stina Werner red omkring på sin vita häst, öppna fält, böljande ängar, råmande kossor och så Göholm makalösa herrgårdsbyggnad rakt framför oss. Här på herrgården planerade Amiral Johan Puke sina fältslag med skeppet Dristigheten och firade sina segrar. Härifrån gjorde Stina Werner sina ridturer ut till sin egendom som hon älskade mer än något annat blablabla...

- Vandring i ett svunnet kulturlandskap
- Besök Pukes gravkapell (...info om Puke) och Stina Werners lilla strandstuga eller om man så vill: privata badhus
- Fikakorg vid herrgårdsfamiljens privata badhus
- Fortsätt med bil eller cykel till Piren på Gökalv för att ta skärgårdsbåten ut till Stora Ekön
- Nu passerar vi platsen för Gribshundens förlisning. (...info om Gribshunden)
- Övernattning på Stora Ekön och korvgrillning i månskenet
- Eller skärgårdsbåten tillbaka till Piren

RONNEBYTRAKTENS FYRA HERRGÅRDAR

Blekinge är känt för att inte ha så många herrgårdar. Om man bortser från de storgårdar runt Karlskrona som de höga befälen hade som sommarbosättning, typ Skärva, Marielund, Agdatorp med flera.

Johannishus herrgård är den herrgård som är störst i Blekinge och som har familjen Wachtmeister intimt knuten till sig. Det har sagts att den omfattar en tredjedel av Blekinge och den når ända från Smålandsgränsen till skärgården med Tromtö, där även sommarresidenset låg. Mycket kan upplevas direkt i "full skala" men det är också spännande att ge sig in i historien och via kartor och gamla planer försöka läsa ut hur det var tidigare. Att besöka Johannishus herrgård, få uppleva allén, huvudbyggnaden, flyglarna och resterna av den engelska parken men även herrgårdsmiljön i stort och därtill Vambåsa hagmarker och

Tromtö, med resterna i den romantiska parken som nu omvandlats till en av länets mest spännande naturskogar vore intressant att börja bygga en Ronnebyslinga kring. Speciellt om vi skulle få lov att se närmare på byggnadsmiljön och närmiljön, det vore fantastiskt. Lyfter vi perspektivet så finner vi även andra herrgårdar i Ronneby kommun. Göholm, Hoby kulle i Bräkne-Hoby, Djupadal mellan Ronneby och Kallinge är de övriga och samtliga ligger i undersköna landskap. Samtliga kan vara uppskattade besöksmål. Som enskilt besöksmål betyder det att man får visa stor respekt för vad som är privat. Med en förberedande planering och guidning kommer man avsevärt längre i upplevelsen.

Blekinges trädgård

BLEKINGE, SVERIGES TRÄDGÅRD

En resa genom de ”tre trappstegen” i ”Blekinge, Sveriges trädgård”. Vi följer vattnet längs två av Blekinges vackraste tvärsnitt bedömt av verkliga Blekingekännare. Det handlar om Bräkneåns dalgång i de västra kommundelarna och Listersjön-Listerbyån i Johannishus ner till Listerbyskärgården. En kunskapsresa som även vill belysa de två Blekingeuttryckens bakgrund och stora tidsdjup och olika berättelser som är knutna till dem från litteraturen och konsten.

Trots att bägge uttrycken tillhör vardagsuttrycken vid beskrivning av Blekinge och Blekinge, Sveriges trädgård är det absolut kända uttrycket som ”säljer in” Blekinge så vet förvånansvärt få om hur gamla uttrycken är och hur de letat sig fram genom tiderna och överlevt alla påstådda nydanare. Men resan ska först och främst handla om att uppleva naturen och den sammanvävda naturen-kulturen. Här möter vi de sällsynta natur- och odlingstyperna i en kedja från kustbygd till Blekinges innersta naturkärnor i skogsbygden med bland annat karaktäristika i bebyggelse och odlingsspår genomför de olika bygderna, kvarndammar, forssträckor och inlandsmader, Sveriges troligaste mest genuina naturskog, en av Sveriges störst sammanhängande bokskog, kustbygdens naturskogar, skeppssättningar och pittoreska bosättningar med jordbruk, stenhuggeri och sommarbosättning i genuin blekingemijö. En slinga som borde omfatta två heldagar eller två halvdagar.

KURORTSMILJÖERNA LEVER! LÄNGE LEVE KURORTSIDEALEN!

Brunnen, Brunnshallarna, Brunnsparken, Brunnsskogen innebär mycket från studentfirande med alla fantastiska studenter som visar upp sig, till midsommarfirande, veteranbilarna, hundutställningarna, söndagens loppmarknader under hela sommarhalvåret. Dessa miljöer och andra spännande miljöer har uppkommit i kurortstidens livs- och stilideal. Kurortstankarna växte fram under sent 1700- till sent 1800-tal och utvecklades till en förperiod för den svenska semestern. Ingen tid har väl så mycket gemensamt med dagens ideal om att låta själens välbefinnande bli ett med ett fysiskt välmående med aktivitet, vila och rätt mat, med sökandet efter formler för hälsa, retreat, wellness, långsamhetens lov, meditation, jogging. Trendorden är många. Ronneby Brunn växte upp till Sveriges mest välbesökta kurort. Brunnsanläggningen ritades av Skandinaviens ledande arkitekter och trädgårdsarkitekter.

Slutrapport till förstudien ”Byaslingan”

Det sägs att 70 % av Ronnebyborna på något sätt var inblandad i Brunnskulturen med dess besökande, behov av nöjen men i botten behovet även av hantverksskicklighet, som står sig även idag. Då man trodde kurortstankarnas tid var över så spreds tankarna istället vidare ut i landsbygden, där dagens kulturhus i Hoby byggdes, man la klubbstugor vid idylliska insjöar och åar på cykelavstånd från samhällena och det rusade som idé vidare in i folkbildningen med födelsen av föreningar som friluftsförbundet, Sveriges turistförening, Blekinges idrottsförbund och alla de äldsta orienteringsklubbarna föddes vid den tiden. Besök under en dag Ronneby Brunn och dess olika delar, Karön som blev den ledande ön och det som fick Ronneby Brunn högst upp på listan och fick sina stadsrättigheter tillbaka igen. Besök även en föreningsklubbstuga vid den idylliske insjön och se allt med nya ögon.

TRÄDGÅRDSBESÖK I RONNEBYTRAKTEN

Det är kanske märkligt men det är sant! Vilka trädgårdar! Trädgårdsföreningarna har något som kallas "sommarrundan", då man besöker extra fina privata trädgårdar. Stolta trädgårdsägare öppnar upp. Tre lördagar planerades in första året och ca 12 trädgårdar besöktes varje år under rundan. Idag har man tre års erfarenhet och varje år så har man bytt trädgårdar. I år, 2018, bygger man vidare på detta och det stora Riksmötet i Riksförbundet Svensk Trädgård, som är Sveriges största trädgårdsförening, går av stapeln med Bräkne-Hoby som centralort. På lördagen går tre bussar i tre riktningar.

En av dem stannar inom Ronneby kommun. På söndagen ligger alla trädgårdar inom Ronneby! Här har inte bara trädgårds-föreningar en chans att visa upp sig och därmed få chans till än fler medlemmar. Enskilda människor på besök blir inspirerade, får nya trädgårdsintryck och gröna företag får kontakt med sina kunder. Vi har tre (!) trädgårdsföreningar som har verksamhet i Ronneby kommun. Om de vill så har de här chansen att samverka och organisera något som kan börja i liten skala och sedan få växa. Eller så tar en av dem hand om det, eller så tar ett företag hand om det. Man kan t ex planera för tre lördagar med möjligheter att bli med på en eller alla dagarna. Något sådant skulle även sätta trädgården som intresse på agendan i Ronneby och Blekinge, vilket man kan tycka är på tiden i en tid då trädgårdsintresset ökar och bara matlagningstidskrifter säljer mer än trädgårdstidskrifter! Många tror fortfarande att Blekinge, Sveriges trädgård endast gäller kulturlandskapet

STIGFINNARNAS OCH ORIENTERARNAS ELDORADO

Blekinge och Ronneby har haft en hel rad orienterare av världsklass och svensk toppklass. Så många att man kan höja ögonbrynen och fråga sig varför! Orienteringsklubbarna i trakten, inte minst med Ronneby OK för Ronneby kommuns del, har också arrangerat både världsmästerskap och svenska mästerskap. Upplev terrängområden som valts ut i samband med mästerskapstävlingar utifrån att det inte bara ska vara orienterarnas eldorado. De är även speciellt spännande landskap för att besöka och uppleva. Upplev mellersta Blekinge med dess härliga skogar, topografi, platser, stråk, utblickar. Lär dig samtidigt att bli bättre stigfinnare med karta och kompass. Något som du kan ha nytta av alla gånger som du vill ut och känna dig som upptäckare i framtiden! Orienterare har arrangerat en hel rad möten med kartan, där det viktigaste är att du kommer ut. Trim-orienteringen är säkert den mest kända. Tillkomsten av närkartor och skolkartor är andra. Här kommer en ny variant! För att

Slutrapport till förstudien "Byaslingen"

ge lugn åt det hela och i själva mötet med naturen och fränder så föreslås att man planerar för flera halvdagar snarare än för en längre. Om du kommer utifrån Blekinges gränser så säkra bra plats för övernattnig och måltider.

EN DAG UTE I VÅRA FÖRNÄRMSTA HAGMARKER OCH SKOGBETEN

Naturbetesmarkerna tillhör Blekinges och Ronneby kommuns förnämsta världsarv. Ingenstans kan man i den tempererade zonen av världen finna så mycket av dessa halvöppna, träd- och buskrika, attraktiva marker som just i Blekinges mellanbygd och kustbygd. Som turistupplevelse erbjuder de på mäktiga upplevelser. För växt- och djurlivet lär dessa typer av hagmarker hysa nästan 80% av Sveriges hotade växt- och djurarter! För turistarrangören blir det viktigt att öppna ögonen på besökarna såväl som på hemmaföretagen för det som kan tyckas alltför alldagligt för att upptäckas och förstås!

Bilden visar hur en kalv just har fötts i en naturbetesmark under sen november och hur mamma ko vakar över den och försöker puffa på den så att den ska resa sig.

Tio dagar senare så skuttar en livskraftig kalv omkring. Nyfiken på livet söker den sig till de andra kalvarna men ser hela tiden till att den är nära sin mamma ko.

FRÅN MÄKTIGA TINGSPLATSER OCH SKEPPSÄTTNINGAR TILL FYNDPLATSER FÖR GULDGUBBAR

Vi talar ofta om den "stora och den lilla tiden". Den lilla tiden är vår egen tid. Det dagsaktuella, trenderna som redan finns där. Det räcker långt, men kan även betraktas som litet väl egocentriskt, självupptaget från vår egen generation och dess habegär i nuet. Som komplement för vi ibland in framtiden, att vara generösa mot framtidens alla generationer. "Vi ska minst lämna över det som fanns för oss själva att ta över" är en deldefinition av långsiktig bärkraft. I ett sådant här perspektiv undrar man ibland: och var tog våra rötter vägen? Inte bara kunskapen utan än mer inkapslandet av det tidigare generationer gjort. I odlingslandskapet, i byggnadsverk. Inpå oss men lika mycket i forntid. Något att ta till sig för att förstå att vi är små men kan växa om vi även tillhör den stora tiden och ser det fantastiska i det som står ut från andra, äldre tider. Ronneby kommun är en rik kommun på dessa förtida spår som vi bäst kan ta till oss där ute där de hör hemma, i en inramande och atmosfärskapande miljö av hög kvalitet. Det är en kunskap som hör ihop med en känsla som blir förkroppsligad. Bland det mest givna av alla Ronnebyslingor är att föreslå att göra en slinga av besöksmål som Hjortahammar, Hjortsberga, Björketorpsstenen och Västra Vång, men det är lätt att fylla på. Flyttblocken med underliggare i Bräknebygden, hållristningen vid Väbylund, skeppssättningen på Göholm, de fyra fornborgarna kring Ronneby, Drottning Margarettastigen som fornväg och gåtan med Runamoinskriptionen finns där för att vidga slingan geografiskt och kanske skapa variationer av slingan redan från början.

De ovan nämnda förslagen får betraktas som mer genomtänkta och genomarbetade. Till det fogar vi en rad med sådant som om det utvecklas kan vara viktiga komplement eller som Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

smyger sig in bland huvudslingorna på direkten eller ganska snart. Projektarbetet får ge det svaret. I vissa fall är startläget närmast att beskrivas som "slingor med flygande start". I andra fall så kan det också vara så, om bara några sätter sig ner och planerar kring slinga och samverkan. Vi anar t ex att fler samhällen skulle vilja se "byaslingor" utveckla sig.

Intresset för att bygga upp byaslingor:

STORA BYARUNDAN ELLER "DIAMANTRUNDAN"

I samband med kommunens grönstrukturplanering där projektgruppen prövade en "utvidgad dialogplanering" så innebar det bland annat besök "hemma hos", där den tvåriktade dialogen mellan bygdekunskap och specialistkunskap eller mer generell kunskap skulle mötas och bli både mer visionär och mer konkret genom att diskussionen fördes ute i byarna i by efter by. Ofta var det en grupp från den lokala samhällsföreningen som deltog, alltid med företagare med, och ordföranden blev platsvärd. Många sa efter arbetet att det här tillhörde det mest kreativa och spännande i hela arbetet. Tjänstemän från stadshuset tog sig ut till de olika bygderna och samhällena. Något liknande genomförde kommunbygderådet i Ronneby kommun då landsbygdsriksdagen genomfördes i Ronneby med anknytning till organisationen "Hela Sverige ska leva". Då vi besökte olika byar sa flera politiker efteråt att detta var nyttigt. Nu har vi listat elva samhällen. Att besöka samtliga under en dag vore orimligt, men det vore möjligt att t ex ordna fem halvdagar, då hemmaturister, hemmapolitiker eller hemvändande blekingar skulle tycka det vore helfräckt att få möta samtliga byar på detta fördjupade sätt där man nyupptäcker och återupptäcker, aktualiserar kunnandet och känslan för kommunens olika bygder och samhällen.

BELGANETS BYARUNDA

Belganets höstmarknad har blivit en tradition som är välbesökt. Inget annat samhälle har på samma sätt lyckats ge känslan att hela byn och byns företag öppnar upp sig. Besökare kommer och ägnar en stor del av dagen för att uppleva olika företag och marknadsstånd. Samtidigt så får man en bra känsla för samhället som plats eller geografiskt rum i landskapet. I vårt förslag till Ronnebyslinga så ligger vi nära vad som redan finns men vi menar att det ändå är något som skulle kunna vinna på att också ingå som Ronnebyslinga. En extra marknadsföring och ett material om Byaslingan i Belganet på olika språk skulle lyfta arrangemanget och man skulle kunna få besökare som reagerar på "Ronnebyslinga" snarare än "höstmarknad i Belganet". Belganet skulle även kunna bidra med att lyfta andra byar i Ronneby kommun.

BRÄKNE-HOBYS BYARUNDA

Bräkne-Hoby samhälls- och hembygdsförening liksom Bygd i samverkan har länge talat om Bräkne-Hoby som ett besökscentrum, som sedan skulle kunna fungera i samspel med omlandet, tillsammans med platser som Strångamåla och Örseryd för en decentraliserad informationsmodell, för att uttrycka sig fint. Med inflyttningen i det som idag är döpt till Bräknebygdens kulturhus så utvecklas frågan om besökscentrum vidare. I samma paket ingår

Svenmanska parken som hemmaarena för Bräkne-Hoby trädgårdsförening men samtidigt som en samlade hemvist även för andra trädgårdsföreningar i Blekinge. För ytterligare andra så är den på gång att växa in i rollen som besökspark, tillsammans med Brunnsparken. Från detta besökscentrum med byggnad och park så är tanken att kunna ge sig ut och lära känna trakten bättre. "Bygdeslingor" har vuxit fram ur cykeleventet Bräknetrampen med den breda förankring som detta skapat kring att leden existerar och det imponerande material om bygden på tre språk som tagits fram och bör aktualiseras och tryckas på nytt. Bygd i samverkan har även inlett en skötsel av speciella besöksplatser från Järnavik och upp till Dönhult medan Norra Bräkne-Hoby samhällsförening och markägare tagit sig an andra besöksplaster längre upp längs ån, exempelvis vid Hjälmsafallen, Strångamåla, Strömmahejan och Örseryd. Detta skulle kunna utvecklas än mer för besökare med en bättre markering så att det drar cyklister även andra delar av året utan att de råkar vilse och det skulle kunna förlängas norrut och även kopplas till vandring.

Men parallellt vore det lockande att även öppna upp för en byaslinga i Bräkne-Hoby. Där finns intressanta stråk som skulle binda ihop kulturkvarteret med kyrka, kulturhus, hembygdsmuseum, Svenmanska parken, med två privata trädgårdar av särskilt hög kvalitet, innehållsrika stråk och anrika utemiljöer kopplat till Blekinges folkhögskola, andra byggnader och kvarter som gör Bräkne-Hoby till det samhälle i Blekinge där man har mest skyddsvärda kulturmiljöer och en attraktiv närnatur med Snittingfallet, Evarydsforsarna, jättegrytorna, Trolla kyrka med ett av Blekinges största flyttblock, pestkyrkogården med en mäktig del av Bräkneåsen och den nyanlagda aktivitetsparken med skatebana.

Nedan följer ytterligare några av de underslingor som kan bli aktuell under projektets gång:

Utflyktsförslag:

Att spinna vidare på och utveckla texter och besöksplatser kreativt och informativt blir en väsentlig del i det kommande arbetet. De behövs vid marknadsföring och de blir viktiga att arbeta fram för att kunna göra prioriteringar och andra värderingar. Till varje punkt behövs så klart mer utmålande text. På plats kan man komplettera med informationstavlor och/eller filmer.

Nedanstående är enbart förslag för att åskådliggöra hur det kan se ut samt för att stimulera fantasin. Som sagt, utflykterna kan kombineras med varandra. Valfrihet och flexibilitet är kärnord i detta sammanhang.

Kallinges historia visas på Kallinge Museum

Under 2016 tog föreningen Kallinges museum över Gjuteri- och emaljmuseum med ambitionen att ha ett levande museum som speglar Kallinge historia. Grundutställningen med gjutna föremål är kvar och de övriga ytorna har fyllts upp med sådant som varit specifikt för Kallinge när det gäller samhälle, företag och föreningsliv. De har därför grupper igång i studiecirkelform som forskar och dokumenterar olika företeelser på orten.

Vildmarken på en dag

Med karta och kompass bland skogens vilda djur.....

Kyrkosafari

från 1100-talet.....

Sött och salt

Kombinera sötvattenupplevelser med havets hemligheter..... fiske, bad, kanot etc...

Tusenårsresan, från guldgubbar via kulturlandskap till modern kurort

Finns redan karta och utflyktsförslag kring detta, men detta bör bedömas i det här sammanhanget. Kanske det bör utvecklas ytterligare och knyts in på ett eller flera olika sätt. Detta tema kan dessutom vara intressant att få med som test av ett tema som många menar vore självklart som en huvudslinga inom det som vi sammantaget kallar "Ronnebyslinga".

Gourmandens vattenhål

Platser för frukost, fika, lunch, fika och middag. Däremellan lagom ansträngande upplevelser

- Mandeltårtan
- Äggaboden
- Vildmarkscaféet
- Thairestaurangen i Hallabro
- Tjärö
- Villa Vassen och Karön?
- Etc

Guidning i Ronnebytraktens natur av ungdomar för ungdomar

Skulle bygga på att man organiserar en guideutbildning som steg ett och en slinga med guidning skulle bli steg två.

Barnens dag i Ronneby

Hur kul kan man ha tillsammans med barnen?! Hur kan en slinga för barn se ut

- Ponnybus eller Glass i Björketorp
- Paddla eller leta skärmar i miniatyrorientering i Karlsnäs
- Äta lunch i Vildmarkscaféet
- Träffa älgarna i Ränthemåla
- Grilla korv, Bada, fiska, Etc

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

Vandra och fika

Vandring genom Tromtö naturreservat med gammal ek- och bokskog

- Konst och kultur möts med en fikapaus i Hjortahammars skola

I tusentals år har människor levt, verkat och skapat i Hjortahammar. Platsen där skogarna och åkrarna tar slut och skärgården tar vid, var i generationer en naturlig knutpunkt i mitten av Blekinge.

Även om det nu är länge sedan den sista skutan lade till och fokus skiftat till senare uppkomna städer, ekar ännu rösterna från förr mellan stenarna på gravfältet. Och skapandet lever vidare i en bygd som lockat människor sedan isarna drog sig tillbaka.

Här skapas med hjälp av det naturen ger, vad än man kan tänkas behöva. Ull blir till strumpor och mössor, bär blir till sylt och saft och i jordkällarens mörker samlas svamp och andra godsaker till hela året.

Så välkommen att ta del av ett urval av det Hemgjort Hantverk skapar i Hjortahammar skola.

Sommarens bästa klipp på Gnistan

Missa inte *Listerby IK*:s stora *loppis* som går av stapeln på Gnistan/ Förkärla folketspark söndagen den 16 Juli. Grindarna öppnas kl 13.00 och försäljningen startar kl 13.30. Fynda, pruta och gör sommarens kap.

Design, konst och kreativitet på en dag

Det finns många spännande företag och hantverkare att besöka....

- Pahnes
- Linslöjden
- Belganet den unika byn för hantverk i trä
- Minta
- Mairo
- Blekinge pärlors hantverkare
- Etc

Skörden i en korg

Rundtur och botanisering bland Ronnebys duktiga matproducenter...

- Gårdsbutiken i Hjalmsa
- Mjök och ägg i Björketorp
- Äggaboden
- Heike i Röaby
- etc

Ekoxesafari

Med förstoringsglas och insektsbok ger vi oss ut på....

Fotosafari med Sverigevandraren Tommy Nilsson

Med kamera och rejäla vandringskängor ger vi oss iväg med Tommy och lyssnar på
Ger oss i kast med att jämföra äldre foton tagna av Tommy för att jämföra med nu-situationen framför oss. Spännande värre!

Vilda blommor, stillhet och ro

Vad bjuder ängsmarkerna på..... Ja, vad finns i Blekingenaturen. En överraskningarnas utflykt. Kanske med början i Järnaviks slåttrade löväng. Kanske med en koppling ute i fält med poeter och romanförfattare i Blekinge, som nobellpristagaren Harry Martinsson, Ragnar Jändel i öst och Salje i väst.

Out door cooking

Med guide och kock ger vi oss ut på vandring för att få överlevnadstips samtidigt som vi lär oss laga mat över öppen eld.....

Blekingeleden dacapo!

Då Blekingeleden lades ut så var det en idé där hela Sverige tände till och Blekingeleden hakade på Skåneleden. Naturvårdsverket hade då en hel avdelning för friluftsliv och forskarna kring friluftsliv var många i Sverige liksom i många andra länder. Men leden är något levande och träkonstruktioner som informationstavlor, skärmskydd för övernattnig, spänger, broar, markeringsstolpar är allt ändligt och behöver både underhållas och bytas ut. Efter trettio år så kom då restaureringen under 2016 och 2017. Men den återföljdes aldrig av någon marknadsföring, events eller liknande för att den även skulle få en chans att hävda sig socialt. På något sätt borde den in här och en del av den, där den speciellt lyfts för besökarens förståelse av fakta mm så kanske den delen specifikt borde kallas "Ronnebyslinga".

Vildmarksliv, en variant på ett välkommet tema

Följ leden genom den helt fantastiska vildmarken med all dess autenticitet (äkthet), mystik och charm, eller upplev de mest sevärda smultronställena som smyger sig fram i ett för lång tid sedan igenvuxet odlingslandskap längs leden, övernatta på anvisade platser där man medvetet ligger lågt på friluftsanordningar för att inte störa äkthetskänslan, men där det

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

samtidigt ändå blir viktigt att anvisa var det finns iordningsställda och underhållna grillplatser, små pittoreska badplatser med stark ursprunglig naturkaraktär och där det ges fiskemöjligheter.

Kultur & historia

Upplev de historiska platserna längs slingan. Ibland finns tydliga spår och lämningar efter fornstora dagar men lär dig även tolka det mest vardagliga, med de mängder spår som finns efter de närmaste hundra årens odlingsnit. Åk till Rumäniens bergbyar eller stanna på hemmaplan, eller gör både och. Fakta blandas med spännande historier och skrönor, som tillsammans berättar om hur livet var för de som verkade i bygden.

Sveriges rikes gräns gick bland annat mellan Blekinge och Småland

Varför inte besöka trakterna där Dackefejden ägde rum år 1542–43 och de gränsstenar som utgjorde gränsen mellan Sverige och Danmark. Sveriges kung Karl X Gustav återtog bl.a. Skåne och Blekinge från Danmark 1658 men gränsstenarna finns fortfarande kvar.

Mat & shopping

Här, mitt i en fantastisk natur med sjöar och mystiska skogar finns även ett levande, vitalt småodlingslandskap. Här odlas idag så mycket mer och restaurangerna i området är i sina menyer inspirerade av alla lokala råvaror och bjuder dig på en middag att minnas länge. Det finns ett stort utbud av shopping längs hela slingan allt från hantverksmässig tillverkning av smycken till korgmakare och mycket mer. Om ni gör ett besök under hösten kan ni bl.a. besöka Belganet. En hel by där en mängd tillverkande träföretag har öppet hus och alla företag visar upp sin tillverkning, där ni kan handla förstklassiga varor direkt av tillverkarna.

Självklart finns här ett speciellt brett utbud i Ronneby stad, med både större affärer och fler affärer, innefattande även de mindre butikerna i Ronneby cityförening, eller i större samhällen som Kallinge med Domus och Bräkne-Hoby med ICA, Wiktor Ohlsson, Linslöjden, kolafabriken och Karlsson.

Lugnet och de natursköna upplevelserna

Varför inte koppla av med B&B eller kombinera detta med camping på de större campingarna eller med en av de många smultronställen som har minicampingplatser i den förtrollande vildmarken. Eller besök något av alla de olika hotell eller B&B ställen som finns längs slingan. Eller: varför inte skämma bort dig med en spa-weekend på Ronneby Brunn som dessutom gränsar till en av Sveriges vackraste parker. Brunnsparken har fått en sådan utmärkelse två gånger i början av 2000-talet. Och glöm då inte att besöka Japanska trädgården och Dofträdgården i Brunnsskogen, som räknas till det bästa i samtida europeisk trädgårdskonst och som tillkom på 1980-talet!

VISION "RONNEBYSLINGAN" ÅR 2027

Ronneby stad med kringliggande byars och landsbygdens upplevelseslinga har blivit ett begrepp i svensk turismnäring och bildat skola för liknande projekt runt om i Sverige.

Flera av de teman som har lanserats här har slagit och många besökande har besökt samtliga de slingor som lagts till. Vi har inte sett att det har blivit någon massinvasion av turister och det hade vi inte heller förväntat oss utan det betecknas nog snarare som en kvalitetsturism. Det finns inte heller mycket negativt som har inträffat och har något inträffat så har ansvarsförhållandena fungerat och det har snabbt åtgärdats. Vissa saker var viktiga i projektets förplanering och det var att stimulera till ökad turism i skogsbygden och i kommunens västra kommundelar och detta har helt klart inträffat. Vildmarkscamping har t ex blivit ett välkänt begrepp i skogsbygden som har en väl anpassad miljö framförallt i de båda större årnas dalgångar. Slingan har bildat ett nätverk av bad och rastplatser samt ett antal minicampingplatser i vildmarken intill ett stort antal av de 300 insjöar och vattendrag som finns i kommunen. Ett mycket uppskattat och välbesökt inslag som skiljer sig helt från tidigare slingor i andra kommuner. Det gör även de slingor som följt vattnet i två av de mest attraktiva och innehållsrika tvärsnitt med anknytning till Blekinge, Sveriges trädgård som begrepp.

Underslingorna har visat sig utgöra ett bra komplement till huvudslingorna genom sin större flexibilitet, där önskemål snabbt kan omvandlas till en slinga. Huvudslingan och dess underslingor har därmed tillsammans medfört att vi behåller turisterna inom kommunen ytterligare någon dag, samt att vi tar del av våra angränsande kommuners turister genom att vi samarbetar över kommungränserna, bl.a. med Kul-Turen, där vi har ett gemensamt ansvar för utvandrarnas väg. Tack vare detta har våra besökare kommit betydligt närmare Kul-Turens besöksmål och vice versa. Sammantaget så har Ronnebyslingan som upplevelseslinga etablerat sig väl. Den lockar som begrepp såväl vandrare, som kanotister, fiskeintresserade, cyklister och alla andra typer av besökare från hela Sverige samt övriga Europa. Men effekten har även gällt hemmaplan. Inte minst har slingorna gett boende i Ronneby med flera byar nya upplevelser.

Slingans positiva inverkan på det lokala näringslivet har medfört betydande konkurrenskraft. Arbetstillfällena har ökat inom de koordinerande och förvaltande rollerna men även marknadsföring, inom restaurang och övernattnings, inte att glömma bort sådant som mataffärer och övrig traditionell handel, där slingorna även lett till en utsträckt säsong, vilket påverkat inte minst handeln positivt. Det har även medverkat i att få igång en hemmaturism och en folkbildning kring vårt eget och skapat många attraktiva utflyktsmål längs hela huvudslingorna och dess underslingor. Därmed har det som fenomen faktiskt resulterat i en attraktivare kommun samt ett attraktivare Blekinge som län.

HANDLINGSPLAN

Projektet bör ägas av Landsbygdssamrådsgruppen som är en grupp där kommun, företag och samhällsföreningar möts regelbundet. Den nya styrgruppen, som bör tillsättas på tre år, bör föreslås av projektägaren men till delar bestå. Den bör i jämförelse med den styrgrupp som fungerat under förstudien breddas i kompetens och bygdekunskap motsvarande kommunens alla delar, samhällen och bygder. Andra delar i den nuvarande styrgruppen bör snarare fungera som styrgrupp för slingor som kommer gälla kommunens norra delar. På ett liknande sätt så bör alltid styrgrupper sättas till för varje enskild slinga som projektet kommer arbeta med att utveckla. Vidare bör en projektledare tillsättas av projektägaren. Projektledaren ska i samråd med projektägaren och styrgruppen anställa en projektsekreterare som ska leda projektarbetet tillsammans med projektledaren och de som blir ansvariga för varje enskild slinga som startas.

Under perioden på tre år ansvarar projektägaren tillsammans med projektledaren för att man uppnår att;

- * skapa en organisation som efter år tre är självgående för driften, marknadsföringen, koordineringen, guidningen och tillgängligheten av huvudslingan och dess underslingor.
- * vara en hjälpande hand för samtliga aktörer och medlemmar i slingorna.
- * etablera ett nära **samarbete** med samhällsföreningarna och företagen samt gentemot kommunens berörda funktioner och avdelningar, tex informationsenheten, näringslivsenheten, landsbygdsutvecklingenheten samt enheten för fritid och turism. För underslingor som Blekinge Pärlor och Blekinge Arkipelag som redan har tagit fram en samverkan som events eller rundor, kommer gemensamma processer föreslås för utveckling till "Ronnebyslingor".
- * marknadsföra projektet och respektive slinga.
- * sälja in och ansvara för genomförandet av utbildningsinsatser med seminarieinsatser främst i början av projekttiden samt exempelvis utbildning för guidning.
- * fortsätta inventeringen av platser och stråk som borde prioriteras att ingå, innefattande bland annat fortsatt inventering av de sjöar som kan bli aktuella och möjliga att använda med bad, grillplats, rastplats samt tältplatser.
- * ha som ett mål att pröva att få ihop ca 50 olika bad- och/eller rastplatser vid sjöar och vattendrag.
- * ta fram eller ge förslag på mindre skyltar och infotavlor längs de slingor som blir testslingor och slingorna först ut.
- * regelbunden skriftlig avrapportering halvårsvis om hur långt man kommit, vad som är genomfört, avvikelser från projektplan, ekonomisk uppföljning, tillkommande händelser eller förslag till förändringar i projektet
- * ta fram budgetunderlag för de tre projektåren samt den självgående driften

Slutrapport till förstudien "Byaslingan"

- * de föreslagna material och marknadsföringskostnaderna som exemplifierats i projektkalkylen specificeras under projektets gång och att slutligt beslut tas i styrgruppen eller av projektledaren, beroende av storlek och art, inför varje inköp och verkställande.
- * milstolpar under projekttiden fastslås och presenteras för styrgruppen och projektägare
- * följa upp och administrera projektet.

TIDSPLAN

Vid projektstarten kompletterar projektledningen förstudien med en tids- och aktivitetsplan med milstolpar markerade för de större delmålen inlagda samt styrgruppsmöten i form av Gantschema för treårsplanen.

Detta ger möjlighet för en löpande uppföljning som ligger på styrgruppens ansvar.

Exempel på schema

Tidplan									
Ronnebyslingorna									
#	Aktivitet	Kvartal							
		1	2	3	4	5	6	7	8
A1	Fastställande av tids- och aktivitetsplan	■							
A2	Styrgruppsmöte	■							
A3	Aktivitet	■				■			
A4	Aktivitet		■				■		
M1	Milstolpe 1	■					■		
A5	Aktivitet		■					■	
A6	Aktivitet			■					
A7	Aktivitet				■				
M2	Milstolpe 2		■						
M3	Milstolpe 3			■					

Kalkyl

Finansiärer

Samhällsekonomisk Intäktskalkyl

KALKYL - EN REFLEKTION

Vid inledningen av projektet bör projektledaren och projektsekreteraren presentera en kalkyl för projektägare och styrgrupp. Presenterade siffror bör kompletteras med ett resonemang om hur man kommer fram till dessa siffror samt att visa hur man kontrollerar då föreslagna aktiviteter kan ändras under projektets gång när man djupare har jobbat sig in i de olika verksamheterna.

Ekonomi

Projektledare heltid tre år:

300 kr/timme inkl. soc. 176 tim./månad x12 månader (inkl. semester) x tre år 1 900 800 kr

Administratör 0,75 %

219 kr/timme inkl. soc. 132 tim./månad x 12 månader (inkl. semester) x tre år 1 040 688 kr

Bilkostnader

15 mil per vecka x 4,2 veckor/månad x 33 månader 2079 mil x 30 kr/mil 62 370 kr

Administration

Hyra av kontor 2 880 kr per månad (två kontor om ca:15 m² *96 kr/m² plus moms)

* 36 månader = 129 600 kr

Datorer och skrivare 15 000 kr

Telefon samt övrigt adm. material

Två telefoner med abonnemang plus diverse material = 800 kr + 300 kr

= 1,100 x 36 månader 39 600 kr

Marknadsföringskostnader

Hemsida, App och underhåll av desamma 350 000 kr

Material och byggnadskostnader i samband med realisering av testslingorna

Tex, Skyltar både "bruna skyltar för turistmål, samt vanliga mindre skyltar" 1 125 000 kr

Summa: 4 663 058 kr

Finansiärer

Vi finner att det är väsentligt att alla som vill medverka eller stödja ska kunna bli medlemmar och få marknadsföring. Vilket också innebär att man är med och finansierar projektet för att också kunna ha inflytande på projektets utveckling. Detta sporrar alla som är involverade.

Medlemmarna i slingan, kategori ett till tre

25 x 1500 kr plus 75 x 1200 kr plus 25 x 350 kr = 136 250 kr

Sponsring 125 företag och organisationer med snitt 500 kr 62 500 kr

Leader, Ronneby kommun, Länsstyrelsen, Region Blekinge, Skogsstyrelsen, LRF, Blekinge museum mm

Arvsfonden (om vi anpassar slingan till rörelsehindrade)

Samhällsekonomisk Intäktskalkyl

Som vi nämnt redan tidigare kan projektet på ett treårsperspektiv generera uppskattningsvis 35 nyanställningar. Detta innebär att projektkostnaden är återbetald enbart på ökade skatteintäkter under 2–3 år efter att projektet är genomfört. Sedan tillkommer att varje turist beräknas uppskattningsvis lägga ner ytterligare en halv till två dagar i kommunen på grund av slingorna.

Besöksnäringen hade enligt Ronneby turistinformation 105 431 besökare i Ronneby kommun 2016.

En uppskattning är att Projektet "Ronnebyslingan" borde medföra att om varje turist stannar en halv till två dagar i snitt i kommunen och att man spenderar 2000 kr per besökare och dag, vilket ger kommunen intäkter på 50–200 miljoner på ett år.

	Halv dag	Hel dag	En och en halv dag	Två hela dagar
Intäkter, MSEK	50	100	150	200

Stresstestar vi detta antagande och säger att vi har fel på en tiopotential, så blir utfallet i stället:

	Halv dag	Hel dag	En och en halv dag	Två hela dagar
Intäkter, MSEK	5	10	15	20

Detta ger oss trots stresstesten en återbetalningstid som är mindre än ett år efter projektets slut och går det riktigt bra uppnås återbetalningen redan under projektetiden.

Detta ska jämföras med börsnoterade bolag som ofta har två års återbetalningstid på större projekt. Så i detta sammanhang är investeringskostnaderna för verkställandet av projekt "Ronnebyslingan" en blygsam kostnad och vore en förlust för både Ronneby och Blekinge om detta inte kan genomföras.

AVSLUTNING

Blekinge kan tyckas vara sent ute för att rusta för turism. Förhållandevis få företag är i besöksnäringen. De flesta är övertygade om att där finns plats för många, många fler och inte minst är det en bransch som förväntas expandera och som bedöms vara ett lämpligt första steg in i arbetslivet för ungdomar och nyinflyttade. Att vara sent ute kan naturligtvis ses som ett dilemma, men kanske även som den stora möjligheten att kunna erbjuda besökare något som idag kanske till och med har en ökad efterfrågan och som inte utgörs av det samhälle och landskap som en massturism formar, utan är mer direkt äkta och nära det ursprungliga, med samhällen med en kärnidentitet, platser och gårdar som präglas av generationers känsla för platsen, med ett genuint odlingslandskap och en ostörd vildmark. Det ursprungliga och det som upplevs genuint och äkta kan sedan kombineras med den urbana kulturens attribut som besök på restaurang eller café som ger smaksensationer och en övernattningsplats på ett ställe som man aldrig glömmer. Inte säkert med koppling till närliggande städer utan det kan likaväl hända att det sker långt ute på landsbygden. Inte minst de oväntade sammankopplingarna kan bli projektets styrka.

Med projektet vill vi lyckas nå en utveckling med betydligt fler besökstillfällen och fler involverade besöksföretag än idag. I grunden för detta ligger ett behov av att samverka mer och att organisera och planera mer. För den som har erfarenheter av att ha varit lärare så vet man att man ibland behöver en strikt organisation och ibland behöver man som elev eller besökande känna rätten att själv bestämma och känna det spontana och den personliga kontakten. Man vet också att det spontana och det direkta, då man vill ha det, ofta kräver en minutiös förplanering och förberedelse som ibland osynliggörs, ibland tydliggörs. Det kan låta som en motsats men mycket talar för att vi för att nå en högkvalitativ besöksnäring, och då gärna med blekingska förtecken, behöver en stark organisation med aktörer i olika roller och flera företag som samverkar på ett högst professionellt sätt. Så att det märks hos kunden på ett sätt som kunden uppfattar att hon eller han just efterfrågar.

Vi vill med det här projektet stärka Ronnebyturismen som en hemmaturism och som en turism som lockar utifrån. Att där ska finnas tydliggjort en mängd olika teman, via en kartering av möjligheter och en utläggning av möjliga Ronnebyslingor, huvudslingor, ibland med varianter, underslingor, byaslingor och bygdeslingor, så att grunden är lagd efter en så kort period som tre år. Vi räknar med exemplets makt och på den positiva styrka som uppkommer ur det goda exemplet. Genom att få möjligheter att förverkliga ett antal testslingor, med ett sikte på 3 – 5 s k huvudslingor, parat med en andra projektdel som söker mycket bredare och en slags förberedande slingor, s k underslingor, så menar vi att projektet kan lyckas med en flygande start upp till en ny högre nivå än idag.

Vi föreslår att landsbygdssamrådsgruppen vid Ronneby kommun blir ägare till projektet. Ronneby kommun har under de senaste åren gjort en satsning för landsbygden och landsbygdsfrågorna på flera sätt, med landsbygdsutvecklare, landsbygdssamrådsgrupp, kommunbygderåd, årliga öronmärkta försköningsmedel till landsbygden och de små samhällena och nu senast med underhållspengar för projekt som startat med försköningsmedel. Under arbetet med grönstrukturplanen och nu senast med kommunens förnyelse av översiktsplanen så har dialogen i planeringen utvecklats med större möjligheter

till tillit och kunskap om hur man kan samverka. I botten så finns ett landsbygdspolitiskt program som tagits politiskt. Samtidigt med denna stegvisa uppbyggnad så har landsbygdssamrådets roll stärkts liksom kontakten mellan kommun, företag och samhällsföreningarna, där inte minst de senare har en viktig sammanknyttande roll mellan bygdens företag, bygdekunskap och kommunens tjänstemän. Med detta projekt, som nu föreslås, så bör ett nytt viktigt steg kunna tas. Samtidigt så bör landsbygdssamrådsgruppen som ägare kunna ytterligare stärka gruppens strategiska roll och garantera både en större långsiktighet och en samverkan år olika håll mellan berörda aktörer.

Med projektet menar vi att vi faktiskt på flera sätt bör kunna medverka till att det startas fler företag inom besöksnäringen och att vi positivt kan förbättra kommunens ekonomi med många miljoner. I våra kalkyler har vi visat att trots att vi stesstestar våra antaganden så blir det en väsentlig slant över efter bara något år och något slut på utvecklingen finns inte när vi väl fått stenarna att börja rulla. Ronnebyslingorna har allt det som boende och besökare till kommunen eftersöker.

Vi är medvetna om att vi lägger förväntningarna högt, men inte så högt att det ter sig orealistiskt, förutsatt att vi uppnår det stöd som vi förväntar oss hos beviljande partners såväl som hos de människor, företag, föreningar och andra grupper som vi menar blir centrala vid projektets genomförande. Projektet är föreslaget att vara i tre år. Om tre år, om inte förr, så ska "Ronnebyslingorna" vara ett begrepp inom kommunen, i Blekinge, i Sverige och varför inte i Europa. För "Visit Ronneby" så sker ett utvecklingssteg från en enklare beskrivning om turistens möjligheter i en portal som det är idag till något betydligt mer innehållsrikt som lyckats få tag på bygderna, byarna och staden på ett betydligt mer innehållsrikt sätt.